

Pitanje odgovornosti

Jedna od značajki nekadašnjeg nedemokratskog sustava bila je neodgovornost. Vlast manjine bila je nedodirljiva i ponašala se kao nepogrešiva. Pojedinci su plaćali svoje političke pogreške samo ako su one proizlazile iz neposlušnosti partiji, sama partija bila je uvijek u pravu. Sjetimo se, čak i za pogrešku svjetskih razmjera, kao što je to bila promašena tvornica u Obrovcu - nitko nije odgovarao. Gradila se političkom odlukom, a ondašnja politika nije mogla pogriješiti.

Nakon prelaska u demokratski politički sustav, nažalost, nismo se oslobodili mnogo loših navika suprotnih demokraciji, a jedna od takvih pojava je neodgovornost. Ona obilježava rad i djelovanje od čistača ulica do visokih državnih dužnosnika. Svakodnevno susrećemo izbjegavanje obveza, kršenje morala, pravila ponašanja, netoleranciju i bijeg od objektivne i subjektivne odgovornosti. Što je položaj nekog službenika ili dužnosnika viši, odgovornost je veća, međutim, to se ne poštuje.

Kad se dogodi neki strašan događaj svaki od upletenih poriče vlastitu odgovornost i krivca traži u drugome. Tako se krivnja prebacuje iz ruke u ruku kao lopta u krugu. Poigravanje umjesto polaganja računa uznemiruje javnost, izaziva neraspoloženje i nesigurnost građana, ponižava stradale. Nakon kraćeg vremena nemili događaj zasjenjuje neka nova nevolja i sve ostaje po starom, opet se vrti isti krug i lanac neodgovornosti samo ponovno pokazuje svoju čeličnu otpornost.

Neodgovornost je jedan od uzročnika korozije morala i dijelimo mišljenje pučkog pravobranitelja Ante Klarića da je upravo moralna kriza dovela do socijalne krize. Jedan od koraka izlaska iz nje mora biti uspostava odgovornosti. Bit će to i jasan znak jačanja i stasavanja demokracije u Hrvatskoj.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Aktualno prijepodne	5
- Prijedlog zakona o platnom prometu u zemlji	14
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne samouprave	20
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima	25
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o blagdanima, spomendanu i neradnim danima u Republici Hrvatskoj	31
- Konačni prijedlog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti	40
- Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj	43
- Konačni prijedlog zakona o Hrvatskom Crvenom križu	44
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i država EFTA-e	45
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač	47
- Izvješće o izvršenju Programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu	48
- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o početku mirovanja zastupničkog mandata te obnašanja zastupničke dužnosti	51
- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva o zahtjevima za odobrenje pokretanja istražnog postupka protiv pojedinih zastupnika	51
- Izbori - imenovanja - razrješenja	59
- Odgovori na zastupnička pitanja	60

PRIKAZ RADA:

- 17. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 10, 11, 12, 17, 18, 19... LISTOPADA 2001.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Podsjećajući na desetu obljetnicu donošenja Odluke o raskidu državno-pravnih sveza Republike Hrvatske s ostalim Republikama i autonomnim pokrajinama bivše SFRJ i odavanja počasti svima koji su dali život za samostalnu i suverenu Hrvatsku, predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić** iznio je teme koje je predložio uvrstiti u Konačni prijedlog dnevnog reda 17. sjednicu Hrvatskog sabora, a potom zakonske prijedloge za koje je predložio da budu doneseni po hitnom postupku.

Na prijedlog donošenja određenih zakona hitnim postupkom primjedbu je imao u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Vladimir Šeks (HDZ)**. Smatra da u obrazloženju zakona nisu navedeni razlozi zašto bi se hitnim postupkom trebao donijeti Zakon o područjima od posebne državne skrbi te Zakon o potvrđivanju sporazuma između Vlade RH i Vlade SAD-a o statusu Američke međunarodne škole u Zagrebu. Što se tiče Američke međunarodne škole, rekao je da je ona korisna i da već ustvari djeluje od 1. kolovoza ove godine te ne vidi razloga da se o njenom statusu ne bi raspravljalo u dva čitanja.

Ministar javnih radova, obnove i graditeljstva **Radimir Čačić** drži da je nužno Zakon o područjima od posebne državne skrbi donijeti što prije tim više kako bi on zamijenio Uredbu Vlade kojom je državnim službenicima i namještenicima snižena plaća na tim područjima.

Ministar vanjskih poslova **Tonino Picula** je bio mišljenja kako nema razloga da se Zakon o potvrđivanju sporazuma između Vlade RH i Vlade SAD-a o statusu Američke međunarodne škole u Zagrebu ne donese hitnim postupkom.

Zastupnici su se tada jednoglasno prihvatili da se hitnim postupkom razmatraju slijedeći zakonski prijedlozi: Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i država EFTA-e, Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država o statusu američke međunarodne škole u Zagrebu, Prijedlog i konačni prijedlog zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu na dohodak, Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o poreznoj upravi, Prijedlog i konačni prijedlog zakona o zaštiti osoba i imovine, Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi.

Nakon toga je **Vladimir Šeks** predložio da Sabor ne uvrsti u dnevni red točku Prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora. Smatra da bi to trebalo napraviti zbog digniteta Sabora, jer je Vlada prije desetak dana tražila da Zakon o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora bude usvojen. Hrvatski parlament nije koš za lopte i s njegovim dignitetom se ne može samo tako igrati, zaključio je zastupnik.

Zastupnici se većinom glasova (78 "za" i 42 "protiv") odlučili da navedeni zakon ipak bude uvršten u dnevni red.

Predsjednik Zlatko Tomčić je potom konstatirao da je time utvrđen dnevni red 17. sjednice Hrvatskog sabora.

Za riječ se još javio **Tonči Tadić (HSP)**. Predložio je da bi dnevni red trebalo nadopuniti i točkom: Izvješće o provedbi zaključaka Hrvatskog sabora, kojima je obvezana Vlada da uskladi dinamiku otpuštanja zaposlenih s Hrvatskih željeznica s dinamikom modernizacije.

Predsjednik Tomčić je odgovorio kako će ova saborska sjednica trajati dovoljno dugo da se o prijedlogu razmisli i eventualno da ga se uvaži.

M.S.

Deset godina prije

Na početku 17. sjednice, prije utvrđivanja dnevnog reda predsjednik Hrvatskog Sabora **Zlatko Tomčić** podsjetio je zastupnike na događaje koji su se zbili 8. listopada 1991. Tadašnji Sabor Republike Hrvatske, rekao je, donio je povijesnu odluku o raskidu državno-pravnih sveza s ostalim republikama i pokrajinama bivše SFRJ. Taj akt donesen je u dramatičnim okolnostima koje su označile početak najbezobzirnijeg razdoblja agresije Miloševićevog režima na Republiku Hrvatsku. Time je, naglašava dalje predsjednik Tomčić, okončana parlamentarna bitka za osamostaljenje Hrvatske, dok će teža bitka u obliku Domovinskog rata potrajati još četiri godine te odnijeti mnoge živote i prouzročiti materijalna razaranja. Zamolio je tada zastupnike da minutom šutnje odaju počast svima koji su za samostalnu i suverenu, i osobito bolju Hrvatsku, dali ono najviše - svoj život.

M.S.

Prijedlog dnevnog reda

- Aktualno prijedodne
- Prijedlog zakona o platnom prometu u zemlji (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne samouprave (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav);
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o blagdanima, spomendanu i neradnim danima u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: zastupnik Ivo Škrabalo);
- Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak (predlagatelj: Klub zastupnika HDZ-a);
- Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (predlagatelj: zastupnik Pavle Kalinić);
- Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: zastupnici Željko Pavlic i Velimir Pleše);
- Statut Hrvatske narodne banke - potvrđivanje; (predlagatelj: Vlada RH);
- Izvješće o izvršenju programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i država EFTA-e (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država o statusu Američke međunarodne škole u Zagrebu (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju izmjene Montrealskog protokola o tvarima koje onečišćuju ozonski omotač (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirazu na dohodak (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Carinskog zakona (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u carinskom postupku (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima (predlagatelj: Vlada RH);

- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav);
- Prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o Poreznoj upravi (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o zaštiti osoba i imovine (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o upravljanju javnim ustanovama u kulturi (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav);
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnom priopćavanju (predlagatelj: Klub zastupnika HSLS-a);
- Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata (predlagatelj: zastupnik Nenad Stazić);
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog zakona o obrani (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog zakona o sudjelovanju pripadnika oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite, te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba (predlagatelj: Vlada RH);
- Izvješće o reformi sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o zdravstvenom osiguranju (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o Hrvatskom Crvenom križu (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav);
- Prijedlog zakona o sportu (predlagatelj: zastupnik Branko Tušek);

- Statut Hrvatske radiotelevizije - Suglasnost (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o slatkovodnom ribarstvu (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o prekršajima (predlagatelj: Vlada RH);
- Konačni prijedlog zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga (predlagatelj: Vlada RH);
- Izvješće o provedbi nacionalne strategije suzbijanja zloporabe droga u Republici Hrvatskoj u 2000/2001. godini (predlagatelj: Vlada RH);
- Prijedlog za osnivanje Istražnog povjerenstva zbog sumnjivih okolnosti u kojima je prodan dubrovački hotel "EXCELSIOR" i utvrđivanja zakonitosti raspisivanja natječaja za prodaju pomorskog dobra, a radi se o otoku života u Malostonskom zaljevu (predlagatelj: Vlada RH);
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti (predlagatelj: Vlada RH);
- Informacija o odnosima Republike Hrvatske i Republike Slovenije;
- Analiza državnog portfelja s osvrtom na rezultate privatizacije;
- Izvješća Mandatno - imunitetnog povjerenstva
- Izbori, imenovanja i razrješenja

Dopuna dnevnog reda

- Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2001. godini;
- Prijedlog izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2001. godini;
- Prijedlog ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske;
- Utvrđivanje kandidata za izbor članova Državnog sudbenog odjelničkog vijeća;
- Prijedlog odluke o Stručnoj službi Hrvatskoga sabora;
- Konačni prijedlog zakona o doplatku za djecu;
- Konačni prijedlog zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
- Iskazivanje povjerenja ministrici zdravstva temeljem potpisa više od jedne petine zastupnika Hrvatskog sabora

AKTUALNA PRIJEPodne

Još jedno Aktualno prijepodne koje otprilike traje 4 sata, a zastupnici pitanja upućuju premijeru i članovima Vlade. U ovome se dopodnevnu 38 zastupnika prijavilo za postavljanje pitanja. Imali su pravo na po jedno pitanje, a zamoljeni da se "uokvire" u 2 minute, to su uglavnom poštivali. Isto je sugerirano i za odgovore, koji su trebali biti kratki i sažeti.

Neki su zastupnici iskoristili mogućnost da iznesu svoje mišljenje o odgovoru ili postave dopunsko pitanje, većina se uglavnom zadovoljila odgovorom dok treći očekuju dopunu odgovora u pisanom obliku.

Socijalni kriterij i interferon

Željko Malević (SDP) je (u ime Udruge oboljelih od multiple skleroze Osječko-baranjske županije) upitao Ministarstvo zdravstva, (vratilo je u upotrebu lijek interferon beta, dozvoljen za tretiranje bolesti multiple skleroze) s obzirom na to da jedna doza lijeka košta 2 tisuće DEM, a oboljeli plaća četvrtinu cijene, (oko 2 tisuće kuna) postoji li mogućnost da se plaća prema socijalnom kriteriju.

Zamjenik ministrice zdravstva dr. Veljko Ostojić, odgovorio je da primjerice, u Francuskoj bolesnici participiraju u cijeni lijeka sa 30 posto, a kod nas sa 25 posto. Imajući razumijevanja za financijsku situaciju pacijenata, bolnicama su povećani limiti troškova pa i Kliničkoj bolnici Osijek. Prijedlog bi mogao biti prihvatljiv, rekao je dr. Ostojić obećavši ga prenijeti nadležnima.

Zadovoljan odgovorom Željko Malević je upozorio da je bio problem nabaviti lijek, vjerujući da će nestati otkad ga nabavlja jedino bolnica.

Uzajamna zaštita manjina

Dr. Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nac. manjine) upitao je - kada će hrvatska Vlada staviti na svoj dnevni red zaključke mješovitog odbora hrvatske i mađarske Vlade o provedbi uzajamne zaštite manjina.

Naime, mađarska je Vlada u roku mjesec dana održala sjednicu i donijela zaključke, a hrvatska Vlada od siječnja kada je susret održan u Osijeku, to nije učinila.

Tada su preuzete obveze - uspostavljanje samostalne radijske redakcije, pokretanje emisije na mađarskom jeziku, imenovanje prosvjetnog savjetnika te niz drugih.

Tonino Picula, ministar vanjskih poslova rekao je da je bilateralni susret dvaju ministara vanjskih poslova trebao biti održan 17. studenoga u Budimpešti, ali zbog održavanja opće skupštine UN-a doći će do pomicanja datuma održavanja.

U sklopu priprema za taj susret bit će održana i sjednica Vlade na kojoj će jedna od točaka biti: dovršenje radova na spomenutim točkama.

Dr. Tibor Santo je primijetio kako nije dobio obećanje da će se neki od zaključaka izvršiti još u ovoj godini kako je planirano. Napominje da je mađarska Vlada u potpunosti preuzela i odredila rokove izvršenja zaključaka, a neke već izvršava, pa isto očekuje od ove Vlade.

Radno vrijeme i plaće

Dr. Boris Kandare (HSP) je upitao ministra prosvjete i športa - kako se može miriti s time da se hrvatskim učiteljima i profesorima, unatoč punom radnom vremenu stalno smanjuje plaća, a u školama u Baranji, oko 40 učitelja i nastavnika srpske nacionalnosti ne rade puno radno vrijeme i primaju punu plaću.

Odgovorio je zamjenik ministra prosvjete i športa Ivan Vavra, potvrdivši postojanje toga problema. Svaki od tih slučajeva rješava se pojedinačno, a riječ je o nastavnicima koji su preuzeti nakon mirne reintegracije.

Točne podatke o broju osoba o kojima je riječ zastupniku će uputiti u pisanom obliku.

Profesionalni vojnici i politika

Anto Đapić (HSP) je pitanje uputio premijeru Ivici Račanu. Glasi - što ćete poduzeti da zašтите ("svoga i našega") ministra obrane od "grube, neprofesionalne i nedopustive optužbe prvog vojnika ove države koji je poteze svoga ministra obrane javno ocijenio kao pokušaj uvođenja vojne diktature".

Premijer Ivica Račan je odgovorio kako nije sretan zbog polemike, osobito zbog situacije u Hrvatskoj i svijetu. Smatra da se politikom ne smiju baviti profesionalni vojnici o čemu će razgovarati s Predsjednikom Republike kao vrhovnim zapovjednikom.

Anto Đapić smatra da grubo narušavanje ustroja vlasti i demokratskih principa ne može biti "polemika".

Upitao je - nisu li za puno blaže političke ocjene umirovljeni mnogo mladi i perspektivni hrvatski generali (general Krstičević) i to upravo na preporuku načelnika Glavnog stožera Hrvatske vojske.

Smatra da je uloga predsjednika Vlade da oštro reagira na takvu borbu vlasti, "kako se u hrvatskoj javnosti ne bi stvorio osjećaj postojanja dvostrukog aršina", te podjele na "naše" i "vaše" generale.

Premijer **Ivica Račan** je podsjetio zastupnika da je u proceduri donošenja zakona koji će precizirati urediti pitanje nadležnosti, a rasprava u Saboru pridonijeti da se takve situacije više ne ponavljaju.

Sporni film

Dr. **Anto Kovačević (HKDU)** je upitao premijera Račana - koji je bio interes Vlade da financira anti-hrvatski film "Oluja nad Krajinom" koji "na monstruoan način sotonizira najblistaviju hrvatsku pobjedu u Domovinskom ratu u kojem je srušena kraljeznica velikosrpskog fašizma i mit o srpskoj nepobjedivosti i afirmiran srpski terorizam koji je rušio hrvatsku državu".

Budući da je višenavratno pozivao na prestanak govora mržnje zašto nije reagirao na ovakav film, glasilo je zastupnikovo pitanje.

Premijer **Ivica Račan** je odgovorio da osobno ne zna kako je financiran i da je Ministarstvo kulture sudjelovalo u financiranju o čemu će podatke dostaviti naknadno.

Izrazio je nezadovoljstvo polarizacijom koju je film izazvao ali smatra da demokratska Hrvatska mora biti u stanju podnijeti i takve izazove. Također, smatra da treba preispitati i šira eventualna sudjelovanja u financiranju kako je rekao zastupnik "govora mržnje", te da, nažalost, ima korisnika koji se odužuju tako da nesmetano šire mržnju i netoleranciju.

U dopunskom pitanju dr. **Anto Kovačević** je rekao da HTV sve više postaje poligon za afirmaciju stavova koji Hrvatsku nikada nisu htjeli, te da je u zadnjih 150 godina hrvatske povijesti, izdaja bila najunosniji posao.

Oni koji su napravili spomenuti film zapravo su ujedinili Hrvate što će

biračko tijelo uzvratiti trajnim "NO MORE" (nikad više).

Premijer **Ivica Račan** je uzvratio da je o ovom pitanju Sabor RH nadležniji od Vlade. Što se tiče zastupnikova komentara vidi da problem u Hrvatskoj nastaje onda kada se sučeljavaju ekstremno radikalni, lijevi i desni stavovi.

Kada izvješće o provedbi Zakona o općem oprost

Tonči Tadić (HSP) je izrazio "duboke sumnje u nekritičnu primjenu Zakona o općem oprost jer se ne odnosi na kaznena djela ratnih zločina". Pitanje - hoće li nova ministrica pravosuđa podnijeti Saboru izvješće o provedbi tog zakona (postavljano je svakom dosadašnjem ministru ali bez rezultata).

Ministrica pravosuđa **Ingrid Antičević-Marinović** je odgovorila da joj je pitanje poznato, te da, po Zakonu o sudovima, Ministarstvo ima pravo zatražiti od Državnog odvjetnika i sudova pojedine predmete. To je učinjeno pa će dati potpuniji odgovor pisanim putem.

U dopunskom dijelu pitanja **Tonči Tadić** je kao primjer naveo tekst dopisa Državnog odvjetništva Koordinaciji za područja od posebne državne skrbi u kojem se kaže da se utvrđuje da optužbe protiv pripadnika policije ili vojske SAO Krajine nisu bile utemeljene, te da je načelnik Općine Dvor na Uni ukinuo dan oslobođenja u "Oluji" kao dan općine, a bio je krajinski sudac koji je sudio Hrvatima tijekom SAO Krajine.

Ministrica **Ingrid Antičević-Marinović** je odgovorila da valja razlikovati one predmete koji nisu ni došli na sud od onih koji su primjenom Zakona obustavljeni. Međutim, bilo je i takvih osoba koje nisu htjele primjenu Zakona, želeći dokazati da su nevine. No, i sama će, rekla je, ustrajati u ispitivanju postoje li pod tim zakonom slučajevi kojima tu nije mjesto.

Transparentnost rada HFP

Dario Vukić (HDZ) je rekao da je u vrijeme HDZ-ove vlasti postupak privatizacije bio je transparentan (redovito su radu HFP-a nazočili novinari) a sve prodaje vršene na burzi i javnim prikupljenjem ponuda, uz prethodno javno oglašavanje.

Privatizacija se još uvijek provodi prema istim zakonima, ali je

zatvorena za javnost (još uvijek nije podnijeto izvješće nadzornog Odbora HFP-a). Istovremeno, predsjednik Fonda, Hrvoje Vojković svoj rad ocjenjuje više nego odličnim što podupire i **Slavko Linić**, predsjednik Upravnog odbora HFP-a, i Vlada u cjelini.

Konkretno je pitanje - zašto su sjednice Odbora Fonda za privatizaciju koji odlučuje o prodajama dionica, udjela i nekretnina velike vrijednosti zatvorene za javnost, te kakav je to prilog obećanoj transparentnosti.

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade, ne smatra da prisutnost novinara na sjednici znači transparentnost. Ključno je poštivanje zakona.

Podsjetio je da je Fond uputio već tri izvješća a za ovu sjednicu pripremio posebno izvješće o svim postupcima privatizacije, stanju i načinu vođenja portfelja, te o postupcima redovito izvješćuje Vladu.

Dario Vukić je u dopunskom pitanju kazao da Izvješće nije na dnevnom redu ove sjednice prigovorivši Vladi što, unatoč obećanju, nije promijenila HDZ-ov zakon. Inzistirao je na izrečenom stavu da, osim ocjene o vlastitome radu, Fond treba imati obvezu da rad bude javan.

U dopunskom odgovoru potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** je tvrdio da se već o tri izvješća raspravljalo u Saboru, da Fond Vladi podnosi izvješća, a ne Saboru, ali da su i u Saboru provedene tri rasprave, a četvrta je na ovoj sjednici.

Najvažnije je poštivanje zakona, rekao je, a to kako ga je poštivala prošla vlast pokazuje niz pokrenutih sudskih postupaka.

Premda smatra da zastupnik ima pravo na svoje viđenje transparentnosti, članovi odbora drže važnijim po zakonu donijetu odluku o kojoj će izvjestiti novinare.

Dario Vukić nije prihvatio tumačenje i citirao je zakonsku odredbu prema kojoj Nadzorni odbor nadzire zakonitost rada Fonda, razmatra financijski plan i godišnje izvješće o poslovanju Fonda i druge akte u skladu sa Statutom Fonda te da podnosi izvješće Saboru najmanje jedanput godišnje. Prigovor je, međutim, da je već prošlo 20 mjeseci.

Slavko Linić je ponovio da odgovornost snosi Upravni, a ne Nadzorni odbor. Upravni odbor o svome radu podnosi izvješće Vladi i to je učinio već tri puta. Nadzorni odbor

izvješćuje saborski Odbor za financije, a ne Vladu, što je obećao potkrijepiti.

Dario Vukić je u drugom ispravku ustvrdio da se Zakon ne poštuje jer Nadzorni odbor, premda je bio dužan, nije podnio Saboru izvješće o poslovanju HFP-a.

Slavko Linić je kao predsjednik Upravnog odbora tvrdio da se Fondom upravlja prema Zakonu te da je odgovoran Vladi i izvješćuje ju o svome načinu donošenja odluka.

Vlada je nakon podnijetih izvještaja 4 puta (uključno sjednicu koja je u tijeku) izvijestila Sabor, a Nadzorni odbor (predsjednik je predsjednik saborskog Odbora za financije i Državni proračun) koji kontrolira zakonitost provođenja odluka, o svome radu izvještava Vladu, pa onda Vlada o tome ne može izvještavati.

Nadzorni odbor nema veze s izvršnom vlašću, rekao je, a što učiniti vezano uz izvješće Nadzornog odbora raspraviti će se u saborskom odboru i donijeti odluka o eventualnoj raspravi u Saboru.

Izgradnja autoceste Zagreb-Split

Zastupnika **Željka Pavlica (HSL)** zanimalo je hoće li forsiranje projekta izgradnje autoceste od Zagreba do Splita ugroziti nastavak izgradnje već započetih projekata, dovršetak autoceste Zagreb-Goričan i dionice do Macelja, Lipovca i Rijeke.

Radimir Čačić, ministar graditeljstva je odgovorio da će zahtjevni projekt imati značajne implikacije i na sve druge pravce, prvenstveno Zagreb-Macelj, i Ipsilon B u smislu neizbježnosti zatvaranja tih pravaca kroz koncesijski model. Srećom, rekao je, proteklih godina pregovorima i odlukama Vlade, dovedeni su da budu realizirani bez financijskog i garancijskog učešća države.

Što se tiče pravaca Zagreb-Goričan, dionica Breznički Hum - Varaždin, i pravca Zagreb-Rijeka, konstrukcija je zatvorena, a natječaji su u tijeku. U segmentu Zagreb-Rijeka, jedan krug kreditnih ugovora već je potpisan, a drugi se očekuje ovih dana. Ako se Vlada odluči za radove u pravcu Splita, to neće utjecati na realizaciju ostalih pravaca, rekao je. Pretežiti dio autoceste Zagreb-Split treba biti gotov do kraja 2004. godine a u cijelosti do sezone 2005. godine.

Odgovor je dopunio premijer **Ivica Račan** rekavši da projekt autoceste koja spaja Dalmaciju sa sjevernom Hrvatskom neće ugroziti započetu

izgradnju drugih autocesta u Hrvatskoj. Zadaća je Vlade da različitim modelima digne investicijsku i razvojnu aktivnost u sferi infrastrukture, energetike i u još nekim područjima.

Hrvatsko-slovenski odnosi pred arbitražom

Vesna Škare-Ožbolt (DC) upitala je predsjednika Vlade koji su daljnji potezi Vlade u odnosima sa Slovenijom, s obzirom na to da je Ugovor o granicama parafiran, a nije dobio potporu niti većeg dijela stranaka koalicije, niti oporbe, a ni stručne i cjelokupne hrvatske javnosti. S dnevnog reda sjednice povučena je točka Ugovor o granicama sa Slovenijom i umjesto toga na dnevni red stavljana je Informacija o odnosima sa Slovenijom. Zastupnica je naglasila da je Ugovor u nekim dijelovima prema mišljenju mnogih potpuno neprihvatljiv za Hrvatsku. Hrvatska Vlada čini se da je ponudila nepotrebne koncesije na moru i time je Ugovor, po mišljenju mnogih, postao štetan. Vlada je parafirala ugovor protivno mišljenju Odbora za vanjsku politiku. Zastupnicu zanima što Vlada sada namjerava učiniti i tko će snositi odgovornost za ovakvo stanje kakvo je sada.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je zastupnici da će ta tema biti na dnevnom redu, a da će on u ime Vlade ocijeniti stanje odnosa između Republike Hrvatske i Slovenije, te da će tada više o tome govoriti. Premijer je naglasio da Hrvatska Vlada i on osobno stoje iza prijedloga Ugovora. No, dakako, Ugovor neće biti potpisan ukoliko ne može proći verifikaciju u Saboru, a izgleda da ne može, jer ne prolazi niti u vladajućoj koaliciji. Prema tome, on ne može biti osnova na kojoj treba graditi daljnje odnose i rješavati druge probleme koje imamo sa Slovenijom. Premijer je naglasio da se trebalo gledati malo dugoročnije i šire od samog teksta ugovora o granici. No, demokratsko pravo je većine u Saboru i Sabora u cjelini, da se s ovakvim rješenjem ne složi. "Ali tada moramo preuzeti na sebe i konzekvence za stanje stvari u odnosima između dviju zemalja. Hrvatska Vlada će i u tim okolnostima pokušati učiniti što može", rekao je Račan. Spomenuo je i rješavanje pitanja Elektrane Krško, gdje je Ugovor postignut, ali je sada zastala njegova ratifikacija u slovenskom

Parlamentu. Također se osvrnuo i na rješavanje problema Ljubljanske banke, te neka druga pitanja važna i u interesu Hrvatske kao što su određene ceste. Međutim, za rješavanje tih pitanja potrebna je suglasnost objiju strana, naglasio je premijer. Ovisno kakvi će biti zaključci Hrvatskog sabora, Vlada će nastaviti u tom pravcu svoje djelovanje. "Mislim da će u slučaju rješavanja otvorenih pitanja granica, ako na žalost ne može proći predloženim Ugovorom, Sabor morati prihvatiti da se to riješi na drugi način, arbitražom. Bolje i to nego ne učiniti ništa, ostaviti pitanja otvorena i prepustiti stihiji odnosa između dviju zemalja da eventualno u toj stihiji dođe i do pogoršanja odnosa", rekao je premijer.

U svom dopunskom javljanju zastupnica **Škare-Ožbolt** postavila je pitanje ima li Vlada strategiju novih poteza da se ova situacija sa Slovenijom pomakne nabolje.

Premijer **Račan** u svom dopunskom odgovoru naglasio je da Vlada ima strategiju, dakako, u onoj mjeri u kojoj dobije podršku Hrvatskog sabora i ukoliko budemo u stanju vidjeti malo dugoročnije interese Hrvatske, a tu je odgovornost zajednička. Vrlo važno je kroz suradnju sa Slovenijom riješiti otvorena pitanja, gledati ih u ukupnosti odnosa i perspektivi koja se time otvara Hrvatskoj, naglasio je premijer. "Hrvatska ne može, to želim reći definitivno, ići brzo koliko želi u Europu s otvorenim pitanjima sa susjednom Slovenijom ili s pogoršanjem odnosa na toj strani, a sa saniranjem odnosa na istoku", zaključio je gospodin Račan.

Odgodjen početak gradnje zapadnog kraka ipsilona

Zastupnik **Damir Kajin (IDS)** postavio je pitanje ministru za javne radove, gospodinu Radimiru Čačiću. Naime, Vlada RH na sjednici održanoj 22. veljače 2001. godine donijela je Odluku o usvajanju programa gradnje i održavanja javnih cesta za razdoblje 2001.-2004., čija je dinamika razrađena po godinama. U okviru programa izgradnje cesta najviše razine usluga u trećoj skupini prioriteta predviđeno je dovršenje zapadnog kraka Istarskog ispilona, Dragonja-Buje-Vodnjan-Pula, dužine 54,8 kilometra sa sredstvima od

milijardu i 300 milijuna kuna. Prema ovom programu sredstva se trebaju ostvariti iz vlastitih izvora poduzeća Hrvatske autoceste u iznosu od 400 milijuna kuna i iz dugoročnih vanjskih izvora u iznosu od 900 milijuna kuna, prema utvrđenoj dinamici. U 2001. godini na ovom projektu se trebalo realizirati radova u vrijednosti 300 milijuna kuna i to iz vlastitih izvora 200 milijuna kuna i 100 milijuna kuna iz dugoročnih kredita, dok je u 2002. godini predviđeno ostvarenje daljnjih radova u vrijednosti od 400 milijuna kuna i to iz vlastitih izvora 100 milijuna kuna i iz dugoročnih kredita 300 milijuna kuna, što znači da je Vlada na ovaj način predvidjela realizirati više od 50% radova na ovom projektu u 2001. i 2002. godini. Zastupnik se osvrnuo na riječi ministra da će radovi početi potkraj 2002. godine, a to konkretno znači da se u ovom trenutku prolongira početak građnje ipsilona za najmanje dvije godine. Gospodina Kajina zanima zašto se kasni s početkom radova, kada će se oni završiti, zašto se ne osiguravaju novci kada je to predviđeno odlukom Vlade i hoće li se osigurana sredstva prebaciti u iduću godinu. "Program izgradnje autoceste trebao je stajati 6 milijardi kuna iz domaćih izvora sredstava, 10 milijardi iz kreditnih aranžmana, a s ovih dodatnih 180 km za Split to će biti 22 milijarde kuna i doista se plašimo da nam određeni ovakvi programi od vitalnog nacionalnog interesa, pogotovo za Istru, ispadnu iz programa Vlade", rekao je zastupnik.

Ministar **Radimir Čačić** odgovorio je da je u pismenoj formi potvrđeno ono na čemu su inzistirali s gospodom iz Bina-Istre i gospodom iz Bouygues-a, a inzistirali su na tome "da se realna koncesija, a ne lažna kakvu sada imamo, bez garancija države, bez kreditnog aranžmana države na ipsilonu realizira". Ministar je naglasio da je i jedna prepreka koju su konačno savladali bio i stav lokalne samouprave, koja nije bila spremna sudjelovati u plaćanju kroz naplatu. "Kroz nekoliko dana izlazimo pred Vladu i tražimo zeleno svjetlo za ugovaranje koncesijskog modela, pomoću njega ćemo smanjiti postojeće troškove subvencije i dobiti i drugi krak", rekao je gospodin Čačić. Županija i lokalna samouprava spremna je sudjelovati u plaćanju kroz naplatu. Još treba otkupiti zemljište u skladu s programom.

"Ono što nas prijeći da u realizaciju uđemo odmah je činjenica da koncesijski model o kojemu je riječ traži suglasnosti bankarskih kreditnih organizacija koje će u tome sudjelovati i prihvaćanje obveznica tvrtke Bina-Istra, odnosno Bouygues. To će trajati otprilike godinu dana i zato su ovi rokovi takvi. Ako njihovi bonovi budu prihvaćeni u kraćem vremenu, naravno nakon suglasnosti Vlade, i početak radova će biti ranije", zaključio je ministar.

Zastupnik **Kajin** u svom ponovnom javljanju naglasio je da na terenu sve stoji, te ga u prvom redu zanima zapadni krak, kada će se početi graditi, i zbog istarske operative i zbog turizma i zbog činjenice da se natprosječno izdvaja u državni proračun s tog prostora u odnosu na neke ostale krajeve. Naglasio je da ne treba sada razmišljati o uvođenju naplate, pogotovo ne na onom dijelu gdje za to nema nikakvih uvjeta.

Ministar **Čačić** dao je dopunski odgovor zastupniku. "Mi plaćamo ovog trenutka samo subvencije 50 milijuna maraka za izvedene radove iz državnog budžeta, dakle radi se o ogromnom novcu, koji država izdvaja za već realizirano. Pred nama je program koji je težio 30 milijuna maraka, naravno da mora biti uključena i neka vrsta naplate, ona neće biti kroz naplatne kućice, biti će kroz tunel Učka i mostarinu na Mirni". Ministar se slaže s onim što je rekao gospodin Kajin, izuzetno je važno za hrvatsko gospodarstvo da istarski turizam dobije i drugi krak, i to što ranije. Radovi će početi istog trenutka kada model koji će se na Vladi u sljedećih 15 dana vjerojatno prihvatiti dobije i financijski prolaz, a to se može očekivati tijekom sljedeće godine. Pripremni radovi idu normalnim tempom, a imovinsko-pravni odnosi su prepreka da se nedovoljnim tempom obavi otkup zemljišta, a ne financijski problemi, zaključio je ministar.

Uslijedio je ispravak navoda zastupnika Kajina koji je ustvrdio da imovinsko-pravni odnosi ne bi bili problem da je osigurano 100 ili 150 milijuna kuna za premještanje instalacije ili otkup zemljišta. Međutim, to nije osigurano tijekom prošle godine ili ove godine u proračunu Republike Hrvatske. Zastupnik je još jednom ponovio da ne mogu građani Istre plaćati ono što drugi u Hrvatskoj za istu razinu usluge ne plaćaju.

Vratiti hrvatsku zemlju Hrvatima

Željko Krapljan (HDZ) postavio je pitanje predsjedniku Vlade, a tiče se područja Sisačko-moslavačke županije, točnije grada Hrvatska Kostajnica gdje je još uvijek okupirano 42 hektara hrvatske zemlje, čiji su grunтовni i katastarski vlasnici Hrvati Hrvatske Kostajnice. Taj dio povezan je mostom na rijeci Uni koji je bio srušen u Domovinskom ratu, obnavlja se sredstvima međunarodne zajednice, a obnova je pri kraju. Ministar Picula je na tom području, točnije u Dvoru otvorio granični prijelaz s tzv. Republikom Srpskom.

Zastupnik Krapljan pita što Ministarstvo vanjskih poslova i Vlada čine da se na okupiranom teritoriju grada Hrvatska Kostajnica zavijori hrvatski barjak i da konačno tamo dođe hrvatska policija.

Predsjednik Vlade je odgovorio da bi to konfliktno pitanje željeli napokon riješiti. "Nedavno je održan razgovor s gospodinom Petrischem, te smo iznijeli zahtjev da i oni interveniraju s bosanskohercegovačke strane da se taj problem što prije riješi. Ja ću biti stoga do daljnjega umjereni optimist", naglasio je premijer.

Ministar vanjskih poslova, gospodin **Picula** dao je detaljniji odgovor zastupniku Krapljanu. Rekao je da je pri kraju obnova mosta i predviđa se da se nakon obnove mosta tu otvori i granični prijelaz druge kategorije. Rekao je da se slaže s premijerom te da je i on umjereni optimist. Vjeruje da je i ljudima iz srpskog entiteta koji su sudjelovali u pregovorima jasno da taj dio teritorija nedvojbeno pripada Hrvatskoj. "Radi se jedino o tome da se nakon otvaranja mosta nađe pravi način te da se osigura da se i koristi zemlja koja nedvojbeno pripada građanima RH", naglasio je ministar. Razgovori su još u toku, i međunarodna zajednica može pomoći, iako gospodin Picula vjeruje da neće morati previše intervenirati, jer se radi o stvarima koje nisu sporne ni vlastima BiH, onima koje su danas odgovorne za situaciju u toj državi, pa prema tome i za sustav i režim graničnog prelaska.

Dopunsko pitanje za ministra postavio je zastupnik Krapljan. Zanimalo ga je gdje će biti granični prijelaz. "Ako se sada stavi na most, mislim da će biti daleko većih problema kasnije to ponovo pomaknuti, odmah bi ga trebalo staviti tamo na

mjesto granice gdje i je. Nije mi jasno da se te stvari nisu mogle riješiti u roku 2 godine”, zaključio je zastupnik.

Gospodin Picula u dopunskom odgovoru zastupniku rekao je da prema hrvatskim planovima granični prijelaz treba biti na desnoj obali Une.

Splitsko veleučilište u neskladu sa zakonima

Pitanje ministru znanosti i tehnologije postavio je zastupnik **Ivica Tafra (HDZ)**. Osvrnuo se na nedavnu izjavu ministra Kraljevića da Splitsko veleučilište ne radi u skladu s propisima i zakonima, odnosno da su neki studiji nelegalni, dok s druge strane imamo izjave rektora Splitskog veleučilišta, gospodina Anzulovića, koji to negira. Na kraju ispaštaju studenti koji ni za što nisu krivi, te ne znaju što činiti. Postavio je pitanje ministru kada i kako misli riješiti ovaj problem i zašto nije pravovremeno reagirao ako je znao da su neki studiji nelegalni.

Ministar **Kraljević** odgovorio je zastupniku da je on pravovremeno reagirao i objavio u istim novinama u kojima je objavljen i poziv za upis, koji su studiji nelegalni, a koji su legalni. Naglasio je da mu je zadaća da riješi sve u skladu sa zakonom, a da studenti budu zbrinuti, čak i oni koji su upisali nelegalne studije. Nelegalne znači koji nemaju dopusnicu, a nisu je dobili jer nije bilo zakonskih uvjeta da se takvi studiji održavaju. “Dobar dio programa je već riješen, jer sam dobio suglasnost fakulteta Splitskog sveučilišta da na legalan način preuzmu sve one studente koji su upisani i koji su oštećeni nezakonitostima na veleučilištu. Ta ustanova i njeno vodstvo mi ne omogućuju da moja inspekcija dođe i obavi potpuni uvid u sve što se tamo događalo. Na tome ja neću stati, ustrajati će i sve će doći u okvir zakona”, zaključio je ministar.

Zastupnik **Tafra** postavio je dopunsko pitanje, te rekao ministru da koliko on ima saznanja stanje nije baš tako idealno kako ministar misli, mnogi studenti zovu sveučilište jer nemaju odgovarajući odgovor kako će se riješiti njihov slučaj. Zastupnika zanima što je sa studentima koji su već pohađali jednu godinu na sveučilištu. Slaže se s tim da zakon treba poštovati i da slučaj treba riješiti te da studentima na kraju bude jasno što trebaju napraviti.

Dopunski odgovor dao je ministar **Kraljević**. Naglasio je da nije rekao da su stvari idealne, baš naprotiv, govorio je suprotno. Ali je rekao da će sve poduzeti da oni koji sigurno nisu krivi, a to su studenti, ne budu oštećeni. Naglasio je da će sve doći u sklad sa zakonom.

Neodgovorne uprave trgovačkih društava Knina

Gospodin **Ivo Baica (HDZ)** postavio je pitanje u svezi sa situacijom u gradu Kninu. Na sjednici Vlade RH, održanoj 29. ožujka ove godine u Kninu raspravljalo se o situaciji u tom gradu. Usvojen je zaključak kojim Vlada inicira moguća ulaganja u zajedničku suradnju uspješnih trgovačkih društava s dobrom tržišnom pozicijom i trgovačkih društava na području grada Knina i okolice, a u cilju podizanja gospodarske aktivnosti i povećanja broja zaposlenih na tim područjima. S tim u svezi zadužuje se Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo da u suradnji s Ministarstvom financija poduzmu aktivnosti i podupru poslovnu suradnju Agro prerade Knin i Dinarke Knin s koncernom Agrokor. Zatim se zadužuje Hrvatski fond za privatizaciju da izradi studiju o mogućnosti stavljanja u funkciju mljekare Knin, a Ministarstvo financija da pomogne upravo “Kninjanki” Knin u postupku nagodbe s vjerovnicima, a u cilju poslovne suradnje s Varteksom iz Varaždina. Hrvatski fond za privatizaciju se zadužuje da u dogovoru sa željeznicom iz Splita pripremi mjere financijske konsolidacije i prijedlog mogućih aktivnosti željezare Split u podizanju proizvodnje u Tviku Knin.

Kako je od donošenja zaključaka Vlade prošlo više od 6 mjeseci, zastupnik je postavio pitanje premijeru koji je od predloženih projekata i zaključaka Vlade realiziran, te da li se na osnovi toga gospodarsko-socijalna situacija u gradu Kninu poboljšala.

Odgovor je dao potpredsjednik Vlade, gospodin **Slavko Linić**. Rekao je da se mnogi zaključci neće realizirati, iz razloga što nema dovoljno odgovornih uprava u trgovačkim društvima s područja Knina da budu realizatori navedenih zaključaka. “U mnogim trgovačkim društvima se sasvim drugačije krenulo u rješavanje

njihovih sudbina, jer oni koji su trebali na neki način sudjelovati u tome nisu sposobni za takve promjene”, naglasio je gospodin Linić. To je razlog da su u nekim društvima otvoreni stečajevi i kroz stečajeve se rješava njihova sudbina. “Pokazalo se da nemamo partnere za realizaciju ovih zaključaka”, bio je kategoričan potpredsjednik Vlade.

U dopunskom pitanju zastupnik **Baica** je zamolio predsjednika Vlade da dađe pismeni odgovor o realizaciji zaključaka Vlade, dogovorenih u Kninu.

Dopunski odgovor dao je zamjenik premijera, gospodin **Goran Granić**, koji je rekao da Vlada svaka tri mjeseca analizira zaključke iz Knina. “Ima nekoliko vrsta zaključaka, dio njih koji ovisi isključivo o Vladi i njenim institucijama je proveden u cijelosti. Onaj dio zaključaka gdje se Vlada i Vladine institucije pojavljuju kao posrednici, animatori, a odluke ovisе o drugima nisu ili su djelomično provedeni”, rekao je gospodin Granić, te obećao detaljno pismeno izvješće o tome.

“Mutni” poslovi u cestogradnji

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) uputio je pitanje premijeru, gospodinu Ivici Račanu, a tiče se izgradnje autoceste od Zagreba do Splita. U medijima je iznesena cijena od 3 milijarde maraka, što po mišljenju zastupnika ne može biti. Naime, od Zagreba do Karlovca je autocesta gotova, i od Karlovca do Vukove Gorice, od Vukove Gorice do Bosiljeva još nije ni raspisan natječaj, od Bosiljeva do Sv. Roka gradi Bechtel sa 970 milijuna dolara, što je negdje 2 milijarde maraka. Je li onda cijena od 3 milijarde maraka od tunela Sv. Rok do Splita ili je to cijena cijele trase, pita zastupnik. “Bio sam kod potpredsjednika Vlade, Slavka Linića, imam osjećaj da i on nema podršku da se razračuna s tom cestovnom mafijom koja vlada u Hrvatskoj. Odgovorno stojim iza svojih riječi, jer mi smo pokvarili mnogima račune, bili smo jeftini, u tome je problem, problem 66 inženjerske pukovnije. Imali ste postrojbu koja bi bila, čak i ako bi bile i ove tri milijarde maraka, 40% jeftinija, da ste nas pustili da gradimo..., a sada je pitanje 2312 ljudi neriješeno. Njihove radne knjižice su 20 mjeseci u Ministarstvu obrane”, rekao je gospodin Česić.

Premijer je odgovorio da će se problem ove pukovnije brzo riješiti.

Što se pak tiče cijene izgradnje, Vlada će na sjednici u Splitu dati precizno u zaključcima i prikaz cijene i na što se ta cijena odnosi. "U interesu izgradnje tako velikog projekta kao što je ovaj u apsolutno rekordnom roku trebat će izuzetno velika građevinska operativa, ona će se stvarati i do nje će se dolaziti putem natječaja, ne na drugi način. Inače, što se tiče vaše ocjene o mutnim stvarima u cestogradnji, dijelim tu vašu ocjenu", rekao je premijer, dodavši da je hrvatska Vlada morala štošta napraviti baš u tom pravcu, pa i neke krupne ugovore uza sav rizik poništiti.

Zastupnik **Česić-Rojs** u dopunskom javljanju rekao je: "Vi ste rekli sutra na sjednici Vlade u Splitu da ćete iznijeti cijene. Nemojte nasjesti na ove hohštaplere koji vam pripremaju materijale, jer vi se očito ne razumijete u te cijene. Ne može kubik betona u Hrvatskoj biti 700 maraka, može biti 120 maraka, s ugradnjom 200, neka je 220, a ne mogu cijene biti 50% skuplje. Sklopili smo ugovor od Bosiljeva do Sv. Roka, a Vama sam dostavio cijene po kojima rade hrvatske građevinske tvrtke za 50% nižu cijenu. Kome ide onih 500 milijuna dolara razlike od 970 milijuna, odnosno da budem precizniji to je 485 milijuna dolara razlika ako za 50% nižu cijenu rade hrvatski građevinari. Zato sam nezadovoljan i još jednom ponavljam, spreman sam organizirati, napraviti posao kvalitetnije i brže i biti jeftiniji 20% od svih tih izvođača, te zaposliti 10.000 hrvatskih branitelja i policajaca".

Premijer **Ivica Račan** u dopunskom odgovoru zastupniku rekao je da se može otvoriti rasprava u Saboru o svim ugovorima sklopljenim zadnjih godina i posebno u vrijeme vlasti HDZ-a, uključujući i ugovor s Bechtelom. "Vlada Vam stoji na raspolaganju što se tiče ugovora, vrlo važno je takve ugovore ne ponavljati", zaključio je gospodin Račan.

Ministar **Čačić** je dao dopunski odgovor na ovo dopunsko pitanje. Cijene s kojima se kalkulatивно ulazi u ovaj program su cijene koje su izlicitirane prije dolaska ove Vlade na javnom natječaju, osnovna cijena dakle postoji, a što će biti realne cijene pokazat će natječaji koji će imati prilike konkurirati, rekao je ministar. "Što se tiče cijena koju je postizala pukovnja koju je vodio gospodin Rojs

o njima nije vrijedno trošiti riječi, jer strojeve je kupila i poklonila hrvatska država, pa je relativno lako bez amortizacije raditi jeftino, na radnike se nije plaćalo ni zdravstveno ni mirovinsko, pa su zato, nažalost, sada u situaciji da su na cesti i bez mirovina. Sve je to skupa jedna tragedija koja s pravnom državom nema nikakve veze i ne prihvaćam i ne dozvoljavam da se na takav način o ozbiljnim stvarima razgovara".

Zastupnik **Rojs** imao je poslovničku primjedbu. Naglasio je da ako postavlja pitanje premijeru onda inzistira na odgovoru samo premijera. Zamolio je predsjedavajućeg da se ti propusti više ne događaju, na što je predsjedavajući odgovorio: "U pravu ste da naš Poslovnik ne predviđa deciderano da više ministara ili predsjednik Vlade i poneki ministar mogu odgovoriti na pitanje. Ali takva praksa je do sada bila i nikada nisam zaobilazio tu praksu. Dakako pokušavam i odgovor Vlade uokviriti u predviđene najviše 4 minute. Imat ćemo raspravu u Poslovniku na ovoj sjednici pa onda molim da se daju takvi amandmani koji će spriječiti i takvu moguću manipulaciju od strane predsjedavajućeg. No sada izvolite ispravak navoda".

Zastupnik **Česić-Rojs** kao ispravak netočnog navoda ministra Čačića naveo je da je ministar iznio niz uvreda i netočnih navoda. Prekinuo ga je predsjedavajući zbog isteka vremena, no zastupnik je ponovno počeo govoriti, nakon čega ga je ponovno prekinuo predsjedavajući. Na kraju je zastupnik dobio opomenu.

Na kraju je predsjedatelj konstatirao da ova tema očito pobuđuje velik interes, te da moli Vladu da napravi detaljnu analizu kako su se odvijali radovi i provodili natječaji, te kako su se određivale cijene u cestogradnji u posljednjih sedam, osam godina.

Zastupnik **Rojs** ponovo se javio s poslovničkom primjedbom, ali je počeo govoriti o temi, te ga je predsjedavajući ponovno prekinuo i zamolio da sjedne.

O aneksima Daytonskom sporazumu

Milan Kovač (HDZ) pitao je predsjednika Vlade, s obzirom na to da je RH supotpisnik Daytonskog sporazuma i svega onoga što iz njega proizlazi pa i Sporazum o prijateljstvu i suradnji između RH i BiH o

posebnim odnosima, što je s aneksima i provedbom tog potonjeg Sporazuma. Ti aneksi su regulirali mnoga pitanja od životne važnosti ljudi s jedne i s druge strane granice, pa da li se taj Sporazum poštuje, a ako je Vlada odustala od daljnjih potpisivanja aneksa iz njegove provedbe da li bi ga Sabor trebao poništiti budući da ga je verificirao, pitao je.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je da nije riječ samo o aneksima već o kompletnom reguliranju odnosa između dviju država. U toku je rad na pojedinim ugovorima i razgovori ne idu uvijek lako i tako se zastalo u reguliranju pravnih pitanja. U planu rada Vlade je da snimi stanje stvari u odnosima kompletno s BiH i u okviru toga i Federacijom a tu analizu možemo dostaviti Saboru, rekao je premijer.

Milan Kovač je na to odgovorio, dok su funkcionirali ti posebni odnosi do kraja 1999. godine, da je izvoz roba i usluga RH u BiH bio u vrijednosti oko 650 do 700 milijuna dolara (1:10 u korist RH, jedina zemlja s kojom je RH imala pozitivnu robnu razmjenu) a da je sada taj omjer mnogi niži i da su zbog toga hrvatske firme izgubile stotine milijuna dolara. Uništavati sve ono što je HDZ donio, pa makar to koštalo i hrvatske građane, nije dobra politika i ovom problemu treba pristupiti ozbiljnije i nastaviti s Daytonskim sporazumom i sporazumima u skladu s njim, koji obvezuju Vladu.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je da i sada imamo pozitivnu bilancu u gospodarskim odnosima s tom zemljom ali ne više u spomenutom omjeru u kojem će teško graditi buduće odnose dvije ravnopravne, susjedne i neovisne zemlje. Sporazum o slobodnoj trgovini bio je i oblik pomoći Hrvatske BiH a u interesu bolje trgovinske i gospodarske suradnje i u tom pogledu interesu Hrvatske, rekao je, među ostalim.

Milan Kovač je dodao da se omjeru 1:10 u robnoj razmjeni s BiH približava Slovenija što ne šteti njihovim dobrosusjedskim odnosima.

O kršenju ljudskih prava Hrvata prognanika

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) rekla je da će pokušati ukazati na kršenja ljudskih prava Hrvata prognanika odnosno useljenika u RH te pitala predsjednika hrvatske Vlade do kada

će on i njegovi ministri kršiti Ustav RH odnosno odredbu (članak 14. stavak 2.) da su pred zakonom svi jednaki.

Očito je da se vodi velika briga o zaštiti ljudskih prava Srba povratnika na područje od posebne državne skrbi, rekla je te iznijela sljedeće primjere u vezi sa svojim pitanjem: zaključkom Vlade obustavlja se isplata mirovina prognanim Hrvatima s područja BiH; poznata situacija u Donjem Lapcu i ponašanje "glavnog šerifa", zatim, da su u općini Plaški u peteročlanoj stambenoj komisiji tri člana Srba, dva Hrvati, "koji će predstavljati dominantnu nacionalnu manjinu" odnosno da su pripadnici većinskog naroda postali nacionalna manjina itd.

Prije odgovora predstavnike Vlade predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** napomenuo je da ni u našem političkom i administrativnom sustavu lokalne uprave i samouprave ne postoji pojam "glavnog" ili "običnog šerifa".

Ministar za javne radove, obnovu i graditeljstvo **Radimir Čačić** odgovorio je da je ova Vlada prvi put otkad postoji hrvatska država dala prijedlog zakona, koji je i usvojen, kojim se daje zakonska osnova za smještaj tih ljudi. A prema zakonskom prijedlogu koji je u proceduri predlaže se pravo i mogućnost da nakon deset godina otkupe stan ili kuću u kojoj su boravili po vrlo povoljnim uvjetima. Što se tiče stambenih komisija točno da postoji visoka razina nerada i neodgovornosti, i točno je da nam se sada vraća to što smo uveli jedan institut ("kao bomba") u zakonski sustav koji remeti velik broj zakona ove zemlje. To samo pokazuje da nikad nije dobro raditi izvan zakonskih okvira i da je nužno stambene komisije staviti pod kontrolu Vlade, rekao je, među ostalim, ministar.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) podsjetio je predsjednika Sabora i predsjedatelja da je obećao da će provjeriti fonogram jer da ga je ministar Čačić uvrijedio s riječima "šofer Rojs". On je, kaže zastupnik, ponosan da je šofer, automehaničar i dipl.ing. prometa a za razliku od ministra Čačića nigdje gdje je gradio nije "ugrađivao" 10, 15, 20 posto. Predsjednik **Zlatko Tomčić** odgovorio je da je smatrao da je bila dovoljna isprika ministra Čačića.

Zdenka Babić-Petričević ponovno se javila rekavši da ministar nije odgovorio na njena pitanja i da je nije mogao demantirati jer da je sve što je

navela istina. Hrvati su na područjima od posebne državne skrbi postali negrađani (navela je nalog Općinskog suda u Ogulinu da tuženik mora vratiti štednjak, ormar itd.) što zna i ministar, rekla je, pitavši ga hoće li tv spot koji snima za iseljene Srbe biti u crno bijeloj tehnici ili u boji te kada će snimiti spot za useljene Hrvate.

Ministar **Radimir Čačić** odgovorio je zastupniku Česić-Rojsu da je istina da se za vrijeme HDZ-ove Vlade bez natječaja, direktnom pogodbom ugovorio cijeli niz poslova koji su objektivno skuplji ne 10, nego 30 i 35 posto. U odgovoru zastupnici Babić-Petričević naglasio je da upravo zato što nitko od građana u ovoj zemlji ne može biti privilegirani bez obzira na etničku pripadnost nitko nikome ne može oduzimati kuće, uzurpirati vlasništvo, štednjake, i sudovi će to suditi, a žalosno je da nisu do sada.

No, dok je on ministar u ovom Ministarstvu, rekao je, nije bilo niti će biti da itko od građana Hrvatske bude iseljen iz objekta koje je tuđe vlasništvo a da nema alternativnog, odgovarajućeg smještaja. U vezi sa spomenutim pitanjem o spotu rekao je da nije dobro za hrvatske građane, hrvatsku državu pa ni hrvatski proračun što dolazi do odgode krajnjeg roka za podnošenje zahtjeva i za povratak građana Hrvatske i za obnovu. Nije se znalo koliko tih ljudi ima, koliko treba sredstava planirati a međunarodna zajednica je svaki put imala argument da se traži produljenje roka jer da nije pružena dovoljno kvalitetna informacija. Ovo je sada zadnji rok za podnošenje prijava a od međunarodne zajednice je zatraženo da navede sve načine informiranja i pomogne financijski u tome. Hrvatska će država završiti proces obnove bilo sa spotovima u boji bilo crno bijelim i to je najjednostavnije rješenje, rekao je, među ostalim ministar.

Odgovornost za gužve zbog školskih knjiga

Dr. Karmela Caparin (HDZ) pitala je tko u Ministarstvu prosvjete odgovara za gužve pred knjižarama i totalnu konfuziju s udžbenicima za novu školsku godinu.

Za osnovnu školu tiskano je oko 500 naslova od čega jedna trećina novih (za prvi razred osnovne škole sedam početnica) zbog čega su stare

knjige postale neuporabljive i roditelji su bili prisiljeni stajati u redovima pred knjižarama a Ministarstvo je kasnilo i s odobravanjem novih udžbenika, rekla je zastupnica u obrazloženju svog pitanja. Podsjetila je ujedno da su zastupnici HDZ prije nekoliko mjeseci postavili pitanje o slučaju pomoćnice ministra prosvjete Nataše Jovičić i njene naobrazbe i da se ne zna što je u vezi s tim učinjeno.

Zamjenik ministra prosvjete i športa **Ivan Vavra** odgovorio je da je zastupnica ovim pitanjem otvorila čitav niz drugih koji se tiču Ministarstva ali i odnosa nakladnika, knjižara i knjižarske mreže u RH. Bilo je 91 novih naslova a u prosvjetnoj politici opredijelili smo se za pluralizam odnosno paralelne udžbenike želeći time modernizirati sadržaje a i doći do kvalitete, rekao je. Ministarstvo je obvezalo nakladnike da do 15. 8. učine sva svoja izdanja dostupnim knjižarskoj mreži no to dva velika nakladnika nisu učinila i to je njihov propust. Ministarstvo nije kasnilo s odobrenjima za udžbenike, pripremit će i informaciju o stanju udžbenika a o tome će se moći govoriti i u raspravi o zakonu o udžbenicima, naglasio je zamjenik ministra.

Dr. Karmela Caparin nije bila zadovoljna odgovorom jer je očito da se kasnilo s udžbenicima i da je školska godina za Ministarstvo počela kašnjenjem. U zadnje dvije godine u prosvjeti nije ništa učinjeno jedino su smanjenje plaće, rekla je.

Zamjenik ministra **Ivan Vavra** naveo je pak da su u spomenutom razdoblju u Saboru usvojena dva važna zakona kojima je počeo proces decentralizacije školstva što je važan korak.

Restrikcije u iznajmljivanju turističkih objekata

Mr. Nikola Ivaniš (PGS) pitao je ministricu turizma, u smislu priprema za sljedeću turističku sezonu, stoji li ona iza restriktivnog pristupa (zakonske izmjene) kojim bi se ograničila prava u iznajmljivanju soba i apartmana (umjesto 10, 5 soba, 10 postelja umjesto 20, pravo iznajmljivanje ograničiti samo na vlasnika objekta, ukidanje pružanja usluga doručka i polupansiona).

Takve prve informacije (strukovne gospodarske komore) izazvale su velik interes građana koji se bave turističkom djelatnošću, a zastupniku

su se zbog toga obratila umirovljenička domaćinstva koja, samo u jednoj općini čine 80 posto iznajmljivača. Ljudi se brinu i misle da će ovo samo pridonijeti lošijem stanju u turizmu i povećati usluge na crno, naveo je.

Ministrica turizma mr. **Pave Župan-Rusković** odgovorila je da se radi na izmjenama zakona no konačan prijedlog još nije napravljen pa oni koji su to rekli zastupniku ne mogu imati točne izmjene. U svakom slučaju mora se smanjiti broj postelja u dopunskom radu jer sadašnji broj od 20 postelja ne postoji nigdje u svijetu kao dopunski rad (to je već mali hotel). Kod čitavog tog "privatnog" smještaja želi se napraviti ozbiljan posao i na neki način izjednačiti ga s onim osnovnim, hotelskim, da mu se sezona produži i dobije na kvaliteti. Eventualno registriranje u obrt, što će se stimulirati, neće ni u kom slučaju biti restriktivno, rekla je ministrica.

Mr. **Nikola Ivaniš** objasnio je da strukovne skupine iznajmljivača gospodarskih komora imaju određene materijale i da su se pozvali na njih. Dodatno je tražio pojašnjenje u smislu umirovljeničkih domaćinstava.

Ministrica mr. **Pave Župan-Rusković** odgovorila je da će zakonski prijedlog koji će to regulirati najprije ići na javnu raspravu i svi će zainteresirani moći dati svoje mišljenje.

O preoblikovanju Gradske banke Osijek

Dr. **Vilim Herman (HSLŠ)** pitao je potpredsjednika Vlade Linića o mogućem preoblikovanju Gradske banke Osijek u Agroobrtničku banku u kojoj neće dominirati strani kapital. To bi bilo izuzetno važno za Slavoniju i Baranju (podsjetio je na banke koje su propale - Županjsku, Vukovarsku itd.) ali i cijelu Hrvatsku, rekao je zastupnik podsjećajući da se ta banka veoma uspješno oporavlja, da u svom sastavu ima 15 gospodarskih subjekata s oko 10.000 zaposlenih, i da je u stečaju uspjela stvoriti od 220 do 250 milijuna kuna zdravog novca no ne može ga plasirati u slavonsko-baranjsko gospodarstvo, što je valjda interes svih nas, već kao depozit u druge banke.

Potpredsjednik Vlade RH **Slavko Linić** odgovorio je da je stav Vlade i HNB-a kako nema preustroja banke u stečaju jer se radi o novcu poreznih

obveznika a ne banke. Novac u istočnoj Slavoniji nije problematičan kao ni u bilo kojem dijelu RH i bankarski sustav može udovoljiti svim zahtjevima. Vlada je svojim odlukama dosad vrlo jasno rekla da će preuzeti sve pravne subjekte koji su ugroženi vođenjem stečaja i stečajnim postupcima u tim bankama no ne prihvaća rad stečajnih upravitelja bez odgovornosti prema vjerovnicima a najveći vjerovnik je porezni obveznik RH koji je platio gubitke i neuspjeh banaka, rekao je.

Dr. **Vilim Herman** upozorio je da spomenuti značajni iznosi novca ne mogu biti plasirani u ovom trenutku tamo gdje je novac potreban, u gospodarstvo, novo zapošljavanje. Nađimo bilo kakav model samo da se stvari pokrenu, založio se. Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** ponovio je da je Vlada nezadovoljna radom stečajnog upravitelja koji je taj novac trenutno trebao vratiti vjerovnicima. O tome treba ozbiljno razgovarati i pripremamo smjenu mnogih stečajnih upravitelja u bankama, naveo je.

O Sporazumu o stabilizaciji

Mr. **Zdravka Bušić (HDZ)** pitala je ministra za europske integracije kada će upoznati saborske zastupnike sa sadržajem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Republike Hrvatske EU. Taj se Sporazum potpisuje 29. listopada i nedvojbeno je najvažniji međunarodni sporazum od osamostaljenja Hrvatske, rekla je zastupnica.

Ministar za europske integracije mr. **Neven Mimica** složio se sa zastupnicom da je to ne samo prvi ugovorni odnos između Hrvatske i EU već i jedan od najvažnijih međunarodnih ugovora koje će Hrvatska sklopiti, pogotovo na putu prema EU. Hrvatski je sabor već u travnju raspravljao o tijeku pregovora o sklapanju tog Sporazuma (izvješća) i sam Sporazum je riješio većinu primjedbi i prijedloga iznesenih u tadašnjoj saborskoj raspravi. Sama rasprava prije potpisivanja Sporazuma ne spada u poslovničku obvezu već može spadati u političku obvezu, napomenuo je ministar uz mišljenje da je bilo dovoljno prostora i vremena za raspravu o Sporazumu, koji je dostupan kao javni dokument (internet).

Mr. **Zdravka Bušić** dodatno je naglasila kako misli da zastupnici nisu upoznati s ovim dokumentom te

da je potrebna detaljnija rasprava o njemu. Apelirala je na predsjednika Hrvatskog sabora da upriliči takvu raspravu, na što je predsjednik **Zlatko Tomčić** odgovorio, da ukoliko se takav prijedlog da, će se o njemu raspraviti (za ili ne u dnevni red). I predsjednik Vlade **Ivica Račan** kazao je da nema razloga da Hrvatski sabor ne dobije, ako misli da treba, kompletnu informaciju o Sporazumu koji i tako dolazi na ratifikaciju.

O filmu "Oluja nad krajinom" i ostavci ministra

Ante Beljo (HDZ) imao je pitanje u vezi s filmom "Oluja nad krajinom" za ministra kulture no kako ministar nije bio nazočan pitanje je uputio premijeru.

Naveo je da je u sklopu svakodnevnih progona i blaćenja hrvatskih branitelja prikazan 1. listopada na HTV u "Latinici" antihrvatski propagandni film, sličan onima iz Rankovićevog razdoblja pod imenom "Oluja nad krajinom". Autori tog filma su Božidar Knežević i Nenad Puhovski, produkcija Faktum film Zagreb a zastupnika i mnoge njegove prijatelje je prenerazilo, kaže, da je film potpomognut i financiran novcem hrvatskih poreznih obveznika putem Ministarstva kulture a taj je film otkupila HTV od producenta po mnogo većoj cijeni od uobičajene, dakle novcem pretplatnika. Dodao je da je dobio informaciju da će film biti prikazan na festivalu filma u New Yorku 18. listopada (filmovi s područja bivše Jugoslavije s nazivom "Sukob i rješenje").

Zamjenica ministra kulture **Branka Cvjetičanin** odgovorila je da je taj film zaista sufinanciralo Ministarstvo prosvjete sa 92.000 kuna, ali da je film prošao redovni postupak natječaja. Ministarstvo je raspisalo natječaj, a Povjerenstvo (vrhunski filmski stručnjaci) je taj film označilo kao dobar i ocijenilo ga na način kako ga je ocijenilo. U Ministarstvu kulture od 3. siječnja 2000. godine neprestano se radi na demokratizaciji, decentralizaciji i depolitizaciji kulture, navela je zamjenica ministra dodajući da su upravo kulturni radnici i stručnjaci ti koji odlučuju o kvaliteti ponuđenih scenarija.

Ante Beljo dodatno je rekao da u opisu tog filma na spomenutom festivalu stoji sljedeći citat: "Operacija Oluja bilo je ime za etničko čišćenje

Srba iz područja zvanog krajina. Hrvati su protjerali 500.000 stanovnika tih područja čineći pri tome mnoge zločine. Ovim filmskim otkrićem u kojem su upotrebile arhivske snimke i svjedočenja, s kojima producent vlastiti narod optužuje za zločin". A o autoru filma piše, kaže zastupnik, da je rođen u Podgorici, Crna Gora i da je radio na HTV-u (primjedba zastupnika - "u doba Veljka Kneževića").

Hoće li predsjednik Vlade zatražiti ostavku svog ministra kulture koji je film platio novcima hrvatskih obveznika i na koji je stavio pečat Ministarstva kulture RH, čime je ovaj film postao stotruko štetniji za Hrvatsku i hrvatski narod - dopunsko je pitanje zastupnika.

Predsjednik Vlade **Ivica Račan** odgovorio je da bi se možda povodom ovog filma mogla otvoriti šira rasprava u kojoj bi sudjelovali saborski zastupnici pa i članovi Vlade u kojoj bi se moglo "svašta reći". Ponovio je da nije zadovoljan time što se dogodilo u demokratskoj zemlji, ne toliko u stvaranju jednog takvog filma kojeg zrela demokratska zemlja može podnijeti, već u propagiranju filma. Jedno je stvaranje filma, a drugo je propagiranje tog filma. Ovo što je zastupnik citirao i ovakav kontekst objede na račun akcije Oluje i Domovinskog rata nešto je što ova zemlja i nitko demokratski u ovoj zemlji ne može prihvatiti. Za sve te poznate teze o Domovinskom ratu, koje dolaze s različitih strana a koje nam nisu, najblaže rečeno, sklone ili koje su do jučer bile neprijateljske, ne možemo odgovarati, naglasio je premijer.

Predložio je da na dnevni red Sabora dođe i izvješće o stanju demokracije u sferi kulture, o pravu kulturnih radnika da odlučuju o projektima iz tog područja umjesto birokrata i izvršne vlasti a treba li tu drugi odnos, to treba vidjeti.

Ante Beljo ispravio je navode premijera i naglasio da ovaj film nema veze ni s istinom niti kulturom već da je čista propaganda Rankovićevog tipa. Film je trebao biti prikazan na HTV za Dan državnosti na izričito traženje iz Ureda predsjednika Mesića (gosp. Tomislav Jakić). No ključno je što je na taj film stavljen pečat Ministarstva i to je strašno i netko za to treba snositi odgovornost, rekao je, među ostalim.

Premijer **Ivica Račan** ponovio je da se to može razmotriti u okviru

saborske rasprave pa ako se Sabor dogovori da vratimo stvari nazad, da isključivo ministar i Ministarstvo odlučuje o svim projektima na području kulture onda će se moći tražiti odgovornost na toj osnovi. Ali ako će biti proces demokratizacije i demokratizacije odlučivanja na području kulture onda ćemo morati preuzeti na sebe i neke rizike koji su se, nažalost, pokazali u ovom slučaju, rekao je.

Napadi na hrvatsku vlast - govor mržnje

Mr. Marin Jurjević (SDP) pitao je premijera što on i Vlada misle o teškim, i dosad rijetko čuvenim napadima na hrvatsku aktualnu vlast i Vladu a koji proizlazi iz proglasa Središnjeg nacionalnog stožera za obnovu digniteta Domovinskog rata. Ovih je dana taj proglas preplavio Hrvatsku u njemu se kaže "vlast koja krši Ustav nije ni narodna niti legitimna, ni demokratska, ni ustavna, ni hrvatska, to je marionetska i izdajnička vlast", i direktno se aludira na ovu hrvatsku Vladu, naveo je zastupnik.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je da bi bilo dobro kad bi na takav dokument odgovarale političke snage ove zemlje, a on misli da je ipak riječ o tipičnom primjeru govora mržnje u Hrvatskoj. Vrijeme je da ipak otvorimo raspravu unutar demokratskih institucija Hrvatske o tome možemo li prihvatiti ovakav odnos u političkom životu zemlje, rekao je premijer. Demokratske institucije i demokratski izabrana vlast u demokratskoj Hrvatskoj ne može se rušiti nasiljem, pozivanjem na silje ili samozvanim presudama toj vlasti. A Vlada RH će znati braniti sigurnost i stabilnost Hrvatske u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, kazao je.

Zdenka Babić-Petričević reagirala je na riječi premijera (shvatila kao omalovažavanje) "govor mržnje" te pitala tko je počeo govorom mržnje. "Oluja nad krajinom" je govor mržnje a za predsjednika Vlade je govor mržnje sve što potječe od Stožera za obranu digniteta Domovinskog rata i po toj mjeri ocjenjuje što (ni)je govor mržnje.

Premijer **Ivica Račan** je odgovorio da će za razliku od zastupnice ostati pribran, da on nju ne vrijeđa pa neka ne vrijeđa ni ona njega. Za njega je, rekao je među ostalim, govor mržnje,

bez obzira na to s koje strane dolazio, sve ono što dovodi u pitanje legitimitne i demokratske izabrane organe ove zemlje.

Što je s poljoprivrednim kombinatima

Ivo Lončar (nezavisni) pitao je (kaže po peti put) što se u posljednjih 13 mjeseci napravilo s poljoprivrednim kombinatima. Podsjetio je da je hrvatska Vlada prije 13 mjeseci donijela odluku o sanaciji poljoprivrednih kombinata zbog rješavanja teškog stanja u poljoprivrednoj proizvodnji, a od tridesetak kombinata Vlada se odlučila za osam (nikad nije objasnila zašto), naveo je, među ostalim zastupnik navodeći i da je Vlada svjesno obmanula hrvatsku javnost o ukupnim dugovima kombinata (6 kombinata plus PPK Kutjevo i IPK Osijek) rekavši da je dug 2, 2 milijuna kuna a stvarni dug je 3,8 milijardi, naveo je, među ostalim, zastupnik. Usprotivio se da na pitanje odgovori potpredsjednik Vlade Linić i tražio odgovor od premijera (predsjedniku Hrvatskoga sabora rekao da mu je drago da je odvjetnik predsjednika Vlade kad je rekao da predsjednik Vlade ima pravo delegirati članove svog kabineta).

Predsjednik Vlade **Ivica Račan** najprije je rekao "da može biti da doista jugo utječe na psihi pojedinaaca" a zatim je rekao zastupniku da u Vladi postoje određena zaduženja i obveze pojedinaaca da znaju detaljno i ono što predsjednik Vlade ne mora znati te da će zastupnik dobiti pisani odgovor.

Predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** zamolio je predsjednika Vlade da govori bez aluzija o jugu (mogućnost sumnje da se to izravno odnosi na pojedinog zastupnika).

Ivo Lončar imao je poslovničku primjedbu rekavši da je mislio da će ga predsjednik Hrvatskog sabora zaštititi jer da je gosp. Račan ovdje gost i da ga treba izbaciti van kada se nepristojno ponaša. Premijeru je pak odgovorio da su "od komunista gori bivši komunisti."

Predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** odgovorio je povodom ove primjedbe (a i primjedbe predsjednika Vlade) da neposlovničko ponašanje i unošenje nereda u sabornicu neće nikome koristiti. Ako zastupnici Poslovnikom

daju predsjedniku ovlasti da može izbaciti predsjednika ili bilo kojeg člana Vlade iz sabornice možda će jednom i tu mogućnost iskoristiti, rekao je.

Ivo Lončar zatražio je odgovor premijera u vezi sa "stravičnim zločinima": prema podacima Hrvatske gospodarske komore u prvih sedam mjeseci ove godine u Hrvatsku je uvezeno hrane u vrijednosti oko 500 milijuna dolara, prošle godine 700 milijuna i to iz Italije, Austrije, Švedske, Mađarske. U prvih šest mjeseci ove godine vrijednost uvezenog krumpira je 7 milijuna dolara a uvozimo rajčicu, sušeno voće, crni i bijeli luk (ovaj potonji uvozimo iz Zimbabvea i Čilea) itd, a Hrvatska može proizvesti hranu za 20 milijuna

ljudi. Ove je godine subvencioniran naš suncokret sa 2.250 kuna po hektaru, uljana repica također a izvezeno je 20.000 tona repice, u Hrvatskoj prerađeno samo 6.700 tona. Je li to siromašni hrvatski seljaci, siromašna hrvatska država i narod subvencioniraju bogati zapad, pitao je.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je da dijeli nezadovoljstvo zbog uvoza hrane i sigurno je da se mora radikalno promijeniti i stimulacije i uspostaviti čvršću vezu, među ostalim, i između turizma i poljoprivrede. Postoji zaduženje Ministarstvu poljoprivrede da preispita i predloži sadržajno adekvatnije stimulacije, rekao je premijer.

Ivo Lončar nije bio zadovoljan odgovorom i u pokušaju ispravka netočnog navoda između njega i predsjednika Hrvatskog sabora Zlatka Tomčića došlo je do objašnjavanja u kojima je, po ocjeni predsjednika Tomčića bilo uvredljivih izjava pa je zastupnika Lončara isključio (koji je na to imao upadice iz klupe) sa sjednice zbog vrijeđanja predsjedavajućeg, a zbog njegova odbijanja da se pokori disciplinskoj mjeri predviđenoj Poslovnikom, prekinuo sjednicu.

Time je aktualno prijepodne bilo završeno.

M.P.; S.F.; Đ.K.

PRIJEDLOG ZAKONA O PLATNOM PROMETU U ZEMLJI

Hoće li novi sustav biti skuplji?

Hrvatski sabor prihvatio je ovaj zakonski prijedlog nakon poprilične rasprave, prosljedivši predlagatelju primjedbe i prijedloge za pripremu Konačnog prijedloga. I iz redova pozicije i oporbe čuli su se slični upiti - neće li novi sustav platnog prometa biti skuplji, zašto istovremeno nije ponuđeno rješenje za ZAP, jesu li banke pripravne za preuzimanje platnog prometa. S jedne strane to je popraćeno načelnom (SDP, HSS, HSLS) ili "ne baš" (IDS) podrškom Prijedlogu, a s druge odbijanjem (HDZ, DC) te suzdržanošću (HSP-HKDU).

O PRIJEDLOGU

Računi sada neprirodno odvojeni od depozita

Umjesto prikaza zakonskog prijedloga evo što je o njemu rekao mr. **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija.

Najprije je napomenuo da su sadašnja organizacijom platnog prometa - uz vodeću ulogu u nekim poslovima i monopolski položaj Zavoda za platni promet neprirodno razdvojeni računi od depozita. Većina prvih vodi se u

Zavodu, dok su sredstva na tim računima u depozitu banaka, što bankama otežava upravljanje njihovom likvidnošću i praćenje novčanih tijekova i likvidnosti deponenata. Banci je uskraćeno obavljanje poslova platnog prometa, što je svugdje u svijetu isključivo bankovni posao.

Prema Prijedlogu, platni je promet u isključivoj nadležnosti depozitnih institucija. Hrvatska narodna banka vodi račune banaka i Republike Hrvatske, a banke vode račune poslovnih subjekata i građana te obavljaju platni promet po tim računima.

I prema važećem zakonu banke mogu obavljati platni promet - imaju li suglasnost Hrvatske narodne banke (neke su dobile), ali se ta problematika mora riješiti sustavno.

Prema Prijedlogu, platni promet je u isključivoj nadležnosti depozitnih institucija, Hrvatska narodna banka vodi račune banaka i račune Republike Hrvatske, a banke vode račune

poslovnih subjekata i građana, i obavljaju platni promet po tim računima.

Međubankovne platne transakcije izvršavaju se putem međubankovnih sustava. Nedepozitne institucije mogu poslove platnog prometa obavljati samo u ime i za račun depozitnih institucija, Hrvatske narodne banke odnosno banaka.

Račune svih pravnih i fizičkih osoba otvara i vodi Hrvatska narodna banka. Sudionik platnog prometa mora imati najmanje jedan račun za redovno poslovanje, odnosno najviše u pet banaka. Banka ustrojava i vodi registar otvorenih računa, dok se na razini zemlje ustrojava jedinstveni registar računa poslovnih subjekata koji vodi Hrvatska narodna banka. Time se osigurava naplata javnih prihoda i osnova prisilne naplate iz sredstava dužnika na njegovim računima u svim bankama.

Zamjenik ministra izvijestio je zastupnike da će se pitanje statusa sadašnjeg Zavoda za platni promet (pet tisuća zaposlenih) koji više ne može biti ovlaštena institucija za obavljanje platnog prometa, riješiti zakonom o financijskoj agenciji i da će Vlada naredni tjedan usvojiti Prijedlog zakona.

Usljedio je, zatim, Kuštrakovo pojašnjenje u svezi s Hrvatskom poštom. Ona je dosad bila ovlaštena za obavljanje platnog prometa, a ni sad se iz njega ne isključuje - temeljem novog zakona morat će sklopiti ugovor sa svakom bankom za koju želi obavljati usluge platnog prometa.

Hrvatska pošta se ne isključuje iz platnog prometa, samo će temeljem novog zakona morati sklopiti ugovore sa svakom bankom za koju želi obavljati usluge platnog prometa.

Odgovarajući na upis iz prethodne rasprave zašto se ograničava broj računa pravne osobe, zamjenik ministra financija objasnio je da se za prijelazno razdoblje predlaže ograničenje, ali da se ono može u potpunosti ukinuti, jer, kako reče, doista nema razloga za bilo kakvo dugoročno ograničenje broja računa.

RADNA TIJELA

Što prije podzakonske akte

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje zakona uz zahtjev za preispitivanje nekih odredbi koje su međusobno nesuglasne te prijedlog za nomotehničkom doradom nekih. Uz to je upozoreno da odgovornost utvrđena člankom 43. nije u sadržaju prekršaja utvrđenih u članku 48. te da je - ako nije dvojbena da se radi o objektivnoj odgovornosti - nužno odrediti način utvrđivanja odgovornosti banke odnosno odgovorne osobe.

Paralelno s ovim trebalo je ponuditi zakon kojim će se cjelovito riješiti pitanje statusa Zavoda za platni promet, institucije sa 5000 zaposlenih i sa značajnom infrastrukturom.

Odbor za financije i Državni proračun podržao je donošenje zakona uz ocjenu da će promjena uloge ZAP-a iz monopolске u servisnu instituciju omogućiti njegovo uključivanje u tržišnu konkurenciju.

Ocijenjeno je, međutim, da je paralelno s ovim zakonom trebalo ponuditi i zakon kojim će se cjelovito riješiti pitanje statusa ZAP-a, kao institucije sa 5000 zaposlenih i značajnom infrastrukturom te upozoreno da se slična situacija ne bi smjela ponoviti u drugom čitanju. Čulo se mišljenje da je to trebalo regulirati barem prijelaznim i završnim odredbama.

Radi cjelovitog sagledavanja dometa reforme platnog prometa i izbjegavanja nedorečenosti predloženo je da Hrvatska narodna banka što skorije donese potrebne podzakonske akte.

Uz još neka upozorenja pravno-tehničke naravi (neusklađenost nekih odredbi te Prijedloga i drugih zakona), članovi ovoga radnog tijela značajnim pomakom prema osiguranju sigurnosti i transparentnosti platnog prometa smatraju osnivanje jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata. Izraženo je mišljenje kako bi taj registar trebao preuzeti i funkciju izvješćivanja o blokadama računa te prisilnu naplatu naloga.

U svezi s člankom 50. kojim je propisana obveza otvaranja deviznog računa samo u banci gdje je otvoren kunski račun za redovno poslovanje, s jedne strane je ocijenjeno da bi to moglo pogoršati položaj malih i srednjih banaka, a s druge, upozoreno da bi ta odredba postala suvišna uključivanjem deviznih računa u Jedinstveni registar poslovnih subjekata, jer bi se financijska disciplina osigurala time što bi se putem tog registra obavljale blokade i naplate s deviznih računa nediscipliniranih sudionika platnog prometa.

Rješavanje pitanja blokiranih računa poduzeća i drugih pravnih osoba ocijenjeno je bitnim za provođenje reforme. Stečajni postupak trebalo bi provesti, kako banke prijenosom računa iz Zavoda za platni promet ne bi preuzele i blokirane račune, jer bi to nepotrebno opteretilo službe banaka, izazivajući dodatne troškove. Prema važećim zakonima, blokirani se računi moraju deblokirati u roku 90 dana ili se, u protivnom, pokreće stečajni postupak.

U raspravi je, nadalje, uočeno kako je upitna opravdanost mjere ograničenja broja računa. Upitno je to sa stajališta malih banaka (može ojačati oligopolnu strukturu u bankarskom sektoru). Bez tog ograničenja potakla bi se veća konkurencija među bankama.

Nakon ocjene da je ZAP kadrovski i tehnički dobro opremljena institucija, koja je brzo i pouzdano obavljala transakcije, izražena je bojazan da bi se prijenosom platnog prometa na banke vrijeme transakcije moglo produžiti. Postavljeno je i pitanje - u kojoj su mjeri banke pripremljene za pružanje usluga po prihvatljivoj cijeni - bez povećanja transakcijskih troškova.

U raspravi je još izraženo mišljenje kako pri definiranju statusa ZAP-a, njegove organizacije i budućih funkcija treba imati na umu kako eventualni prijelaz s metode administrativnog registra na metodu uzoraka zahtijeva duže razdoblje (2-3 godine) za uspostavljanje novog sustava prikupljanja i obrade statističkih podataka.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podržao je zakonski prijedlog kao zainteresirano radno tijelo. U raspravi se čulo i mišljenje da bi trebalo preispitati odredbu o ograničenju broja računa, jer je to suprotno načelima poduzetničke slobode i slobodnog tržišta. Također je izneseno stajalište da bi u drugom čitanju objedinjeno trebalo raspravljati i o zakonu kojim će se riješiti status Zavoda za platni promet.

RASPRAVA

Nakon uvodničara, zamjenika ministra financija **Damira Kuštraka**, govorili su predsjednici odbora - **Jadranko Mijalić** (Odbor za financije i Državni proračun) i **Dragica Zgrebec** (Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu).

Jesu li banke pripremljene za preuzimanje platnog prometa?

Podrsci Prijedlogu u ime **Kluba zastupnika SDP-a, Dragica Zgrebec** pridružila je dva upita. Prvi je - kakva će biti budućnost Zavoda, koji raspolaže sa značajnim materijalnim resursima i kadrovskim potencijalom te s opremom koja zadovoljava sadašnje i buduće potrebe obavljanja platnog prometa i koji ubuduće može funkcionirati kao nedepozitna institucija organizirana kao ustanova ili trgovačko poduzeće u državnom ili privatnom vlasništvu (oko toga već sačinjeni neki materijali). Drugo je pitanje - jesu li banke pripremljene za preuzimanje platnog prometa (u

srpnju je tek 9 banaka dobilo licencu za njegovo obavljanje). S tim u svezi je upozorenje - ostaje vrlo malo vremena za sklapanje ugovora između ZAP-a i poslovnih banaka, s obzirom na vremenski tjesnac (svi računi sudionika zatvaraju se, prema Prijedlogu - 1. prosinca 2001.).

Klub zastupnika SDP-a ukazao je na primjedbe iz stručnih krugova kako se ograničenjem broja otvorenih računa za redovno poslovanje ograničava raspolaganje financijskim sredstvima - suprotno načelima slobodnog tržišta i poduzetničkoj slobodi.

Ograničen broj računa - samo u prijelaznom razdoblju

I **Klub zastupnika HSS-a**, u čije ime je govorio **Luka Roić**, podržao je Prijedlog, izazivši, međutim, bojazan neće li prijelaz na novi sustav platnih transakcija i povećati cijene usluga platnog prometa. Iako se slažu da se ograničenjem broja računa na neki način ograničava i poduzetnička sloboda zastupnici HSS-a smatraju da je to rješenje prihvatljivo u prijelaznom razdoblju.

Neće li prijelaz na novi sustav platnog prometa produžiti tijek platnih transakcija i povećati cijene?

Oni još smatraju da je najprije trebalo donijeti zakon kojim bi se riješilo pitanje statusa Zavoda za platni promet (preuzimanje imovine i zaposlenika). Riječ je o sustavu koji ima vrlo veliku imovinu, u svakom većem mjestu gdje postoji gospodarska aktivnost postoji i upravna zgrada te značajna imovina. Svakako ne treba, naglasio je Roić, zanemariti dosad vrlo zapaženu ulogu te institucije, koja je svoj dio posla obavljala na sasvim zadovoljavajući način.

Klub zastupnika HSS-a još je predložio, u svezi sa člankom 21. da je bolje da nalog za plaćanje daju svi koji su u posjedu ovršnih isprava te zakonskih ovlasti, a ne banci koja raspolaže sredstvima te primateljima računa. Obrazloženje - ako je netko u posjedu sudske odluke i drugih ovršnih isprava (konačnih naplativih i nespornih) tada i njemu uz druge nalogodavce, treba omogućiti davanje naloga, jer bi to jačalo vladavinu prava.

Ne prihvaća se

Klub zastupnika HDZ-a, čiji je stav objasnio **Ivan Šuker** izvijestio je zastupnike da taj klub ne podržava Prijedlog jer je previše nedorečen te da će ga podržati u drugom čitanju da odgovori na sva postavljena pitanja, dade jasna garancija što će biti sa ZAP-om i garancija da će poslovne banke biti u stanju preuzeti posao od 1. siječnja 2001. Prijedlog da platni promet obavljaju depozitne institucije, zapravo, podržavaju, ali smatraju da bi s obzirom na trenutno stanje platnog prometa u zemlji te monopolski položaj ZAP-a trebalo odgovoriti na neka pitanja.

ZAP je (bio) velik kontrolni instrumentarij. Što će biti s poslovnim financijama, jesu li poslovne banke spremne preuzeti obvezu naplate potraživanja, prikupljanja sredstava u fondove i Državni proračun te koliko će se to moći kontrolirati, a i kolika će biti naplata?

Napomenuvši da se ne smije olako pristupiti ukidanju institucija koje su zaštitni znak određenih gospodarskih tokova, zastupnik je upozorio da ni tri mjeseca po ukidanju Financijske policije nije riješeno pitanje zaposlenih, a ni porezna uprava ni carina nisu u potpunosti preuzeli kontrolni instrumentarij na terenu.

Ne smije se, naglasio je Ivan Šuker, zaboraviti da je knjigovodstvena vrijednost imovine ZAP-a sada više od milijardu i 400 kuna, odnosno tri ili četiri puta više po tržišnoj cijeni. Ispast će na kraju, dometnuo je, kako je ZAP imovinski vredniji od svih poslovnih banaka. A u predloženom zakonu nigdje se ne spominje što će biti s tom imovinom i s 5000 zaposlenih stručnih i visokosposobnih ljudi.

Klub zastupnika HDZ-a, nadalje, pita neće li poskupjeti platni promet, odnosno hoće li banke obavljati platni promet za sadašnji iznos godišnje proračuna ZAP-a (više od 730 milijuna kuna).

Nakon upita tko će regulirati i moći kontrolirati cijenu platnog prometa, predstavnik ovog kluba rekao je kako bi s obzirom na tehnologiju i tehničku

opremljenost ZAP-a bilo, najblaže rečeno, štetno odreći se tog sustava povezanosti (nijedna poslovna banka nije tako "povezana").

A što je najbitnije - ZAP je bio veliki kontrolni instrumentarij. Klub zastupnika HDZ-a najviše zabrinjava što će biti s poslovnim financijama, jesu li poslovne banke spremne preuzeti obvezu naplate potraživanja, prikupljanja sredstava u fondove i Državni proračun te koliko će se to moći kontrolirati, kolika će biti naplata. Ako sada, uz sav kontrolni instrumentarij, prema izjavi iz Ministarstva financija, nije naplaćeno oko 21 milijardu potraživanja što će biti sutra - upitao je zastupnik.

Ivan Šuker je još, u ime svoga kluba: upozorio da je ZAP za potrebe Ministarstva financija i nekih drugih bio, praktički, paralelan Zavod za statistiku i analitiku (njegovu su podaci bili najvjerodostojniji) te da je sada više od 87 posto bankarske aktive u vlasništvu "onih koji nisu u RH"; upitao hoće li podaci o otvorenim žiro-računima pravovremeno stizati u poreznu upravu; ocijenio da nema potrebe za ograničavanjem na 5 žiro-računa i to u eri informatizacije.

U jedinstveni registar uključiti i devizne račune

Klub zastupnika HSLS-a (u njegovo ime, **Jadranko Mijalić**) ocjenjuje da će se predloženim otkloniti jedan od temeljnih nedostataka postojećeg sustava platnog prometa - razdvojenost računa i depozita komitenata, što je bankama onemogućavalo da potpuno upravljaju svojom likvidnošću.

Potrebna je sustavan pristup rješavanju blokiranih (više od desetak tisuća) računa poduzeća i drugih pravnih osoba. Prijedlog, međutim, ostavlja dojam da je cilj - automatizmom iz gospodarstva isključiti insolventne subjekte.

Nameće to, međutim, upozoravaju, potrebu sustavnog pristupa rješavanju blokiranih (više od desetak tisuća) računa poduzeća i drugih pravnih osoba. Među njima je najviše onih koji imaju dovoljno vrijednu imovinu i kod kojih se isplati provesti

postupak likvidacije. Predloženo rješenje iz članka 51. Prijedloga ostavlja, međutim, dojam da je cilj - automatizmom iz gospodarstva isključiti insolventne subjekte. Zbog nejasnoća i nedorečenosti u tom tekstu moguće je da banka, ne vidjevši svoj interes, odbije otvoriti račun takvom sudioniku, jer bi se time na takvom računu nastavila blokada kao mi kod ZAP-a. Ostaje nedefinirano gdje će se čuvati evidencija o blokiranju računa i na koji će se način pokrenuti stečajni postupak kad više nema blokiranih računa, a time i mogućnosti utvrđivanja insolventnosti sudionika. Nedorečena je i sudbina naloga za plaćanje zakonskih obveza koje je ispostavio sam sudionik, odnosno naloga koje je ispostavila ovlaštena organizacija. S tim u svezi zastupnik je upozorio kako bi trebalo odrediti subjekte pogodne za provođenje sumarnoga eliminacijskog postupka, jer bi se time izbjegli veliki troškovi.

Zastupnici HSLŠ-a, uz to, su: zatražili da se detaljnije (prijelaznim i završnim odredbama) uredi postupak prijenosa računa iz ZAP-a u banke; predložili da se do drugog čitanja u paralelnu proceduru dađe i zakon kojim bi se cjelovito definirao status ZAP-a (imajući u vidu sadašnju ulogu Zavoda za platni promet u prikupljanju i obradi statističkih podataka značajnih za gospodarsku politiku); ocijenili da će se gubitak monopolske pozicije ZAP-a u konačnici odraziti na razvitak proizvoda i usluga platnog prometa (ZAP će kao i druge nedepozitne institucije moći obavljati poslove platnog prometa temeljem ugovornog odnosa).

Po ocjeni ovog kluba, može se, s obzirom na uspostavljenu konkurenciju u platnom prometu, očekivati sniženje cijena usluga. Sigurnosti i transparentnosti domaćega platnog prometa značajno će pridonijeti uspostavljanje jedinstvene evidencije računa i, posebno, subjekata, iz koje će se temeljem identifikatora, tj. matičnog broja moći utvrditi svi računi jednog poslovnog subjekta u svim bankama u zemlji. Obvezu izvješćivanja o blokadi trebao bi preuzeti jedinstveni registar računa posebnih subjekata, jer će mu biti dostupne sve informacije o blokadi. Preko tog registra moglo bi se jednostavnije (nego prema Prijedlogu) operativno izvršiti naloge za prisilnu naplatu naloga za plaćanje zakonskih obveza ili javnih prihoda te naloga

vjerovnika na temelju vrijednosti papira i instrumenata plaćanja. U jedinstveni registar bi, smatra HSLŠ, trebalo uključiti i devizne račune (time bi se iz Prijedloga moglo brisati odredbu kojom je propisana obveza otvaranja deviznog računa samo u banci u kojoj je otvoren kunski račun za redovno poslovanje).

Jadranko Mijalić rekao je, u nastavku izlaganja (u ime svog kluba) kako bi predloženo ograničenje broja računa trebalo sagledati u kontekstu interesa malih banaka. U postojećim uvjetima nelikvidnosti financijskoj će disciplini značajno pridonijeti uvođenje ograničenja za sudionike koji na računu za redovno poslovanje imaju evidentirane nenamirene dospjele obveze (ne mogu obavljati obračunsko plaćanje).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: zahtjev da se pojasni što su to "dospjeli instrumenti osiguranja plaćanja"; prijedlog da se predvidi mogućnost opoziva naloga uz plaćanje, uz definiranje rokova i uvjeta pod kojima oni mogu biti opozvani; sugestiju da se zakonom definirna razlika između fizičkih osoba i poslovnih subjekata; ocjenu kako će se ovom reformom pridonijeti kompatibilnosti financijskog sustava sustavima drugih tržišnih razvijenih zemalja, što će opet olakšati priključenje hrvatskog gospodarstva Europskoj (monetarnoj) uniji.

Usluge platnog prometa će poskupjeti

Zašto **Klub zastupnika DC-a** ne prihvaća Prijedlog objasnila je **Vesna Škare-Ožbolt**. Prvi je razlog taj što u paralelnu raspravu nije dostavljen zakonski prijedlog kojim bi se riješio status Zavoda za platni promet. Na to su, rekla je, sve zastupnike pismom ukazali Nezavisni hrvatski sindikati koji su upozorili na probleme koji će nastati prestankom rada Zavoda, s pet tisuća zaposlenih (čije je znanje vrlo bitno) i vrijednom imovinom (među ostalim i - vrhunskom informatičkom mrežom).

Klub zastupnika DC zanima hoće li se uspostavom novog sustava smanjiti i troškovi gospodarstva, hoće li se bolje i ažurnije naplaćivati javni prihodi te postići bolja informiranost gospodarskih subjekata i državnih tijela o stanju na računima te hoće li predloženo pridonijeti zaštiti vjerovnika za isporučene robe i usluge.

Uz upozorenje kako u obrazloženju Prijedloga nema ni riječi o stajalištu banaka, Vesna Škare-Ožbolt upitala je tko će kontrolirati banke ne preuzmu li ulogu kontrolnog državnog tijela o nenamirenim obvezama po osnovi zakonskih obveza i javnih prihoda komitenata. Hoće li se, nadalje, nalozi za plaćanje izvršavati u istim rokovima kao što je sada propisano (idući radni dan od dana primitka) i neće li se u većem opsegu nego dosad zadržati u depozitu banke (jer joj je to interes).

Hoće li se uspostavom novog sustava smanjiti i troškovi gospodarstva, bolje i ažurnije naplaćivati javni prihodi te postići bolja informiranost gospodarskih subjekata i državnih tijela o stanju na računima te hoće li predloženo pridonijeti zaštiti vjerovnika za isporučene robe i usluge?

Sljedeći je prigovor Prijedlogu da je podnormiran - podzakonskim propisima iz nadležnosti Savjeta i guvernera Hrvatske narodne banke bit će regulirana provedba, ali bi ipak trebalo znati sadržaj tih propisa.

Klub zastupnika DC-a, još je: upozorio da Prijedlogom nisu razrađene neizmjerene obveze države; ocijenio da je pravi razlog izmjenama Zakona - izvršavanje obveze Vlade prema sporazumu s MMF-om, jer u zemlji nije postignut stupanj razvijenog tržišnog gospodarstva pa je tu neprimjenjiv sustav platnog prometa kompatibilan sustavima razvijenih zemalja; procijenio da će usluge platnog prometa predloženim poskupjeti.

Budućnost ZAP-a - uvjet prihvaćanja u drugom čitanju

Valter Drandić izvijestio je zastupnike da **Klub zastupnika IDS-a** "veoma teško može" podržati zakon ako se istovremeno ne zna budućnost Zavoda za platni promet, odnosno 5000 ljudi. To će biti jedan od uvjeta njegova prihvaćanja u drugom čitanju.

U ostalim segmentima zakon je dobar, riječ je o koraku naprijed i

budu li se poštovale zakonske odredbe osigurat će to veću operativnost u poslovanju i sigurnost sudionika platnog prometa u prometu na tržištu (za to je, međutim, potrebno promijeniti i mnoge druge zakone).

**Velika je manjkavost
Prijedloga što nisu definirana
pravila za otvaranje računa
(moguće su brojne
špekulacije).**

Zastupnik je, nadalje, rekao kako se predloženim razvija i veće partnerstvo između poduzeća i banaka (sada je gospodarstvo u podređenoj poziciji u odnosu na banke).

Sporno je u svezi s Prijedlogom, po ocjeni zastupnika IDS-a to što se ne zna povećavaju li se ili smanjuju troškovi platnog prometa, kako će se u svemu postaviti banke te što se dobiva ograničavanjem broja računa.

Velika je manjkavost zakonskog prijedloga po njihovoj ocjeni to što nisu definirana pravila za otvaranje računa (moguće su brojne špekulacije). Zakonom bi, nadalje, trebalo potaći banke da bolje prate svoje komitente, sve do toga da za dobre i dugoročne poslovne partnere ulaze i u zajedničke projekte i rizik.

Klub zastupnika IDS-a imao je i konkretne primjedbe na pojedine članke Prijedloga iz kojih izdvajamo: definirati da se pod platnim prometom podrazumijevaju i sva plaćanja u eurima; predvidjeti da se nenamirene obveze sudionika na dan isteka oročenih sredstava mogu podmiriti i iz oročenih sredstava.

Suzdržani

Klub zastupnika HSP-a/HKDU-a bit će suzdržan pri glasovanju - izvijestio je zastupnik **Tonči Tadić**, uz ocjenu da će novopredloženi sustav platnog prometa definitivno pridonijeti raščišćavanju stanja, ali da problem nastaje u tome što će sav platni promet ići preko banaka pa male firme, posebice nove, neće moći dobiti dovoljno jamstava banaka za plaćanje kod njih, u slučaju kašnjenja naplate nekoga od njihovih dužnika.

Iz zakonskog prijedloga nije, nadalje, razvidno kakva će biti daljnja uloga ZAP-a, osobito s obzirom na znatan broj vrlo kvalitetnih kadrova. Ako, pak, dođe do njegova potpunog ukidanja nije jasno tko će preuzeti rizik - kako će teći prijenos platnog

prometa odnosno ostalih poslova na banke.

Velimir Pleša (HDZ) rekao je kako valja povesti računa o tome da reforma platnog sustava ne znači tek prijenos računa iz Zavoda za platni promet u poslovne banke. Čini mu se, međutim, da su poslovne banke našle svoju računicu u očekivanju da će naplatom revizije zaraditi još i dodatni novac. A sve ono što za njih nije atraktivno ostaje, po njegovim riječima, visjeti u zraku, bez saznanja kako će država štititi punjenje državnog prometa.

Zastupnik također smatra da je paralelno s ovim trebalo ponuditi zakonski tekst kojim bi se razriješila sudbina Zavoda za platni promet. Prije svega zbog pet tisuća uglavnom stručnih zaposlenika, a i zbog značajne infrastrukture. Zavod je institucija koja, kao servisna organizacija (već pet godina u transformaciji) zahvaljujući tehničkom, tehnološkom i kadrovskom potencijalu može poslove platnog prometa obavljati brže i kvalitetnije za poslovne banke, a sigurno za državu, rekao je zastupnik. Naglasivši kako ne treba zaboraviti da nijedna banka nije niti će u skorij budućnosti biti teritorijalno pokrivena kao ZAP (155 jedinica, 22 podružnice, 104 poslovnice, 2 ispostave i 27 izdvojenih ureda).

**Poslovne banke našle su svoju
računicu u očekivanju da će
naplatom revizije zaraditi
dodatni novac, a sve ono što
za njih nije atraktivno ostaje
visjeti u zraku.**

Predlagatelju je zastupnik HDZ-a, nadalje, zamjerio što se iz Prijedloga ne vidi tko će, kada i kako obavljati poslove koje sada obavlja ZAP - kontrolu točnosti obračuna i uplate doprinosa iz plaća i na plaće te naloga za plaćanje (uz koje se istodobno moraju platiti zakonske obveze ili javni prihodi, ako nisu plaćeni prethodno). Isti je problem i kad je riječ o prisilnoj naplati doprinosa iz i na plaće za mirovinsko i zdravstveno osiguranje (ZAP je raspolagao dnevno ažuriranim podacima). Budući da ta prethodna kontrola u skladu s ovim zakonskim prijedlogom prestaje postoji realna opasnost da se to odrazi na punjenje Državnog proračuna i fondova. Naplata mirovinskog dopri-

nosa, naglasio je zastupnik, važna je i za uspjeh mirovinske reforme.

Po ocjeni mr. **Zlatka Mateše (HDZ)**, osnovnu - dobru - ideju ovoga zakonskog prijedloga može dovesti to što njime nije reguliran cijeli niz pitanja. Ponajprije ne nudi se rješenje za ZAP, koji je (bio) dobra institucija s mnogo stručnih ljudi i vrijednom infrastrukturom, a i nema odgovora što je s naplatom i kontrolom javnih prihoda te sa statistikom - tko će to raditi i pod kojim uvjetima.

Izrazivši zatim sumnju da će neka banka preuzeti račune u blokadi, zastupnik je rekao da se može karikaturalno (vraćanjem naloga izdavateljima) riješiti problem nelikvidnosti, ali da problem ostaje i dalje.

Izlaganje je završio apelom predlagatelju da uvaži primjedbe klubova (uvodno je s tim u svezi napomenuo kako je čudno slušati da jednoglasno na probleme upozoravaju predstavnicima pozicije i oporbe) te zahtjeve Odbora za financije i Odbora za gospodarstvo.

Tonči Žuvela (SDP) izlaganje je započeo osvrtnom na donošenje Zakona o platnom prometu (1993), ustvrdivši da su izmjene koje su nakon toga slijedile išle u pravcu predloženih te da je ZAP, unatoč činjenici da je bio monopolist, uspješno obavljao poslove platnog prometa. Pojašnjavajući zatim smisao reforme - da se cjelokupni platni promet prenese na depozitne institucije, zastupnik je rekao da bi se neosporno olakšalo bankama upravljanje vlastitom likvidnošću. Tranzicijskih procesa ne treba se plašiti - u pripremi je zakon koji će ZAP transformirati u nekakvu agenciju ili, možda, u više agencija, koje bi samo u okviru ugovornog odnosa s HNB-om ili bankama i dalje obavljao (obavljale) dio povjerenih poslova platnog prometa. Da će se banke ponašati odgovorno vidi se, rekao je, i iz sadašnje prakse - ove koje imaju licencu već su sklopile ugovore sa ZAP-om da im bude servis za obavljanje njihovih usluga.

Iz izlaganja zastupnika još izdvajamo: ocjenu da rješenje nije u ograničavanju broja računa (iako je financijska nedisciplina veliki problem) i upozorenje da će jedinstveni registar računa poslovnih subjekata otežano funkcionirati jer izostaje "povijest" računa (podaci koji prethode novootvorenom računu).

Da se ne dogodi kao s Financijskom policijom

Dr. Đuro Njavro (NZ) podsjetio je da je Zavod za platni promet nasljednik nekadašnje Službe društvenog knjigovodstva i da ima imovinu vrijednu oko milijardu maraka ("znači tri do četiri")- ZAP je u proteklim desetljećima kupio i razvio izuzetno vrijednu tehnologiju - jedinstvenu infrastrukturu za odvijanje platnog prometa i ima više od 4000 djelatnika - stručnjaka koji su akumulirali veliko znanje i iskustvo tako da je platne transakcije obavljao brže i jeftinije nego što se obavljaju u mnogim zemljama u čije se sustave Hrvatska danas ugleda.

ZAP je platne transakcije obavljao brže i jeftinije nego što se obavljaju u mnogim zemljama u čije se sustave Hrvatska danas ugleda. Prijeti opasnost da se u ukupnom gospodarstvu uspore transakcije, jer su banke manje opremljene te manje tehnološki i drugačije ekipirane za platni promet.

I dr. Njavro je upozorio na otvorena pitanja - što je s vrijednom imovinom i kadrovima ZAP-a; tko će ubuduće obavljati značajnu funkciju statistike što ju je obavljao ZAP, a tko poslove (sada ZAP za Ministarstvo financija) u dijelu naplate javnih prihoda - doprinosa ili poreza); paziti da se ne dogodi slično kao s Financijskom policijom koja je raspuštena, a nije naplaćena gotovo četvrtina ukupnih Proračunskih prihoda.

Nakon napomene kako će predložene izmjene brzo biti korisne bankama, zastupnik je ustvrdio da prijete opasnost da se u ukupnom

gospodarstvu uspore transakcije jer su banke manje opremljene te manje tehnološki i drugačije ekipirane za platni promet od ZAP-a. Uz to, rekao je dr. Njavro može se dogoditi poskupljenje - s obzirom na to da bi banke platni promet mogle povjeriti - zato što ih većina nije za to osposobljena - ugovorom opet ZAP-u, odnosno Agenciji (ako tako bude preimenovan). Rezultat će biti da će ono što je koštalo 1-2 posto koštati 2-3 posto - zaključio je zastupnik HDZ-a.

On je u nastavku izlaganja rekao kako mu argument usklađivanja s platnim prometom u drugim zemljama nije posebno snažan. Jer, druge su zemlje imale 100, 200 godina razvoja platnog prometa i sasvim drugu povijest. ZAP se pokazao učinkovitim i promjena ima smisla samo ako će se plaćanje odvijati u jednako kratkom roku kao sada (ili kraćem) te ako će to gospodarstvo manje, a ne više koštati.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: ocjenu da bi ograničavanje broja računa pospješilo konkurenciju među bankama i neizravno uništilo male banke (to su najčešće one preostale u vlasništvu dioničara ili domaćih poduzetnika); upozorenje da većina banaka ima inozemne dioničare te da takve banke u pravilu potiču trgovinu samo sa zemljom iz koje dolaze.

U ime predlagatelja

Odgovarajući na primjedbe iz rasprave, **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija, odgovorio je da bi se u slučaju da se zakon ne izmijeni vrlo brzo privatni sektor preselio u banke (s obzirom na licence koje banke već sad dobivaju), dok bi državni i javni ostao u ZAP-u. To bi značilo paralelni sustav, koji svakako ne bi bio dobar.

Kuštrak je zatim pročitao zastupnicima jedan članak iz Zakona o financijskoj Agenciji, koji će, rekao je, već isti tjedan biti upućen Hrvatskom

saboru. Člankom se utvrđuje da Zavod za platni promet nastavlja rad kao financijska agencija i da zaposlenici ZAP-a nastavljaju s radom kao zaposlenici agencije.

Zamjenik ministra još je obećao da će pitanje tzv. blokiranih računa biti pažljivo razmotreno; upozorio da je na ovoj sjednici i zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirez te izrazio nadu da će u parlament doći i zakon o državnim potraživanjima (koje doista iznose 21 milijardu, rekao je i većina ih je iz 1990.).

Reagirajući na izjavu zamjenika ministra, **Ivan Šuker** rekao je da se barem tridesetak poreznih potraživanja odnosi na razdoblje 2000-2001. Od 10,5 milijardi porezna potraživanja 2000. u odnosu na 1999. su porasla 25,8 posto, a 2001. u odnosu na 2000. negdje oko 7 posto (prvih šest mjeseci). Mr. **Damir Kuštrak** je na to je uzvratio da valja imati na umu da je 1. srpnja 2000. Porezna uprava preuzela naplatu, pa prema tome i potraživanja po doprinosima. Budući da doprinosi predstavljaju trećinu javnih prihoda automatski u bilancama ispada da su porasla potraživanja, ali nisu - samo su konačno evidentirana na jednom mjestu.

Ivan Šuker je odgovorio da je namjerno istaknuo 10 i pol milijardi nenaplaćenih poreznih prihoda, od kojih se 36 posto odnosi na razdoblje 2000-2001, bez kamata. A što se tiče neplaćenih od 1. srpnja, oni su negdje na razini 780 tisuća i u drugoj su grupi. S obzirom na to da se kamate odnose na razdoblje duga do 2000. godine to nije korektno spominjati pa govori, napomenuo je zastupnik, o čistoj glavnici, koja je 2000. u odnosu na 1999. veća oko milijardu i 500-600 milijuna kuna.

Prijedlog zakona o platnom prometu u zemlji prihvaćen je sa 61 glasom "za" i 23 "protiv".

J.R.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O REFERENDUMU I DRUGIM OBLICIMA OSOBNOG SUDJELOVANJA U OBAVLJANJU DRŽAVNE VLASTI I LOKALNE SAMOUPRAVE

Referendum na zahtjev deset posto birača koji su se izjasnili u roku 15 dana

Nakon kraće rasprave na sjednici sredinom listopada, Hrvatski sabor je, na prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, novelirao Zakon o referendumu iz 1996. godine. Svrha - usklađivanje s promjenama Ustava, konkretno s izmijenjenom ustavnom odredbom koja regulira institut referenduma te onima koje uređuju nazive jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se referendum provodi. Glavna je novina da će Hrvatski sabor ubuduće morati raspisati referendum o pitanjima utvrđenim Ustavom i zakonom, ako to traži deset posto ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj (riječ je o pitanjima o kojima, na temelju Ustava i zakona, mogu referendum raspisati Parlament ili Predsjednik Republike Hrvatske). Na državnom referendumu moći će sudjelovati hrvatski državljani s prebivalištem u Republici Hrvatskoj najmanje godinu dana (bez prekida) do dana održavanja referenduma. Novopredloženim odredbama regulira se i način na koji se obavlja izjašnjenje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma, itd.

Hrvatski sabor mora raspisati referendum o pitanjima utvrđenim Ustavom i zakonom, ako to zatraži deset posto ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj koji su se izjasnili u roku 15 dana.

Za razliku od zastupnika vladajuće koalicije koji su poduprli predložene izmjene, uz sugestije za poboljšanje pojedinih rješenja, oporbeni zastu-

pnici smatraju da se predloženim građanima, zapravo, onemogućava pravo na neposredno odlučivanje te da se temeljem ovog zakona neće moći provesti niti jedan referendum. Naime, za većinu sudionika u raspravi najsporniji je bio predviđeni rok u kojem treba prikupiti potpise za referendumsko izjašnjenje. Upozoravaju da u tako kratkom roku (najduže 15 dana) nije moguće prikupiti potpise 10 posto birača, što je preduvjet za podnošenje zahtjeva za raspisivanje državnog referenduma. U raspravi je, među ostalim, izraženo mišljenje da je odredba koja regulira tko ima pravo sudjelovanja na referendumu protuustavna jer ograničava opće i jednako biračko pravo. Zastupnici su, među ostalim, prigovorili predlagatelju da nije odredio rokove u kojima su se nadležni Odbor i Ustavni sud dužni očitovati o tome je li referendumsko pitanje odnosno izjašnjenje birača provedeno u skladu s Ustavom, itd.

Uvodno spomenimo još da smo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama postojećeg Zakona o referendumu objavili u našem listu broj 304, od 23. srpnja, strana 53, pod naslovom: "Predložene izmjene i dopune nisu nužne ni uputne".

O PRIJEDLOGU

Konačnim prijedlogom zakona predviđa se da će Hrvatski sabor raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, prijedlogu zakona ili drugim pitanjima iz svog djelokruga, odnosno utvrđenim zakonom, ako to zatraži deset posto ukupnog broja birača u Republici

Hrvatskoj. Propisuje se, nadalje, da na državnom referendumu imaju pravo sudjelovati hrvatski državljani koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, najmanje godinu dana, bez prekida, do dana održavanja referenduma. Oni mogu glasovati i u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u državama gdje su se zatekli za vrijeme održavanja referenduma. Propisano je, također, da na lokalnom referendumu imaju pravo sudjelovati birači koji imaju prebivalište na području jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave za koju je raspisan referendum. Spomenimo i to da na savjetodavnom referendumu i zborovima građana mogu sudjelovati birači koji imaju prebivalište na području na kojem se provodi pojedini oblik neposrednog sudjelovanja u upravljanju lokalnim poslovima.

U posebnoj glavi ovog propisa uređuje se način na koji se obavlja izjašnjenje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma. Predviđeno je da u tu svrhu mogu osnovati organizacijski odbor koji će donijeti odluku da se pristupi izjašnjenju. Navedena odluka bit će objavljena u dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja, a mora sadržavati jasno formulirano pitanje u kojem se traži raspisivanje referenduma te rok unutar kojeg će se sakupljati potpisi birača koji traže raspisivanje referenduma (ne može biti duži od 15 dana).

Zakonom je predviđeno da se izjašnjenje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma može održavati na svakom za to prikladnom mjestu, u skladu s

odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave (grada ili općine). Dakako, takva mjesta moraju biti posebno označena da bi bila uočljiva, a Organizacijski odbor ih je dužan prijaviti policijskoj upravi na čijem se području izjašnjavanje održava, pet dana prije početka izjašnjavanja. Nakon isteka roka za sakupljanje potpisa birača svi popisi se dostavljaju Organizacijskom odboru koji provjerava je li izjašnjavanje provedeno u skladu sa zakonom. Ako jest, uputit će predsjedniku Hrvatskog sabora zahtjev za raspisivanje referenduma.

Novina je u odnosu na Prijedlog zakona odredba koja omogućuje predsjedniku Hrvatskog sabora da, u slučaju sumnje da su potpisi prikupljeni na protuustavan način ili da je referendumsko pitanje eventualno protuustavno, zatraži mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Ako to radno tijelo dađe mišljenje da referendumsko pitanje odnosno izjašnjavanje birača nije provedeno u skladu s Ustavom, predsjednik Hrvatskog sabora zatražit će potvrdu ustavnosti od Ustavnog suda.

Pored ovih ključnih izmjena spomenimo i to da se nazivlje u predloženom Zakonu usklađuje s nazivljem iz Ustava RH i Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Predlagatelj u obrazloženju tvrdi da za njegovu provedbu neće trebati osigurati posebna financijska sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

RADNA TIJELA

U pripremljenoj raspravi o ovom zakonskom prijedlogu sudjelovao je jedino **Odbor za zakonodavstvo** koji je bez primjedbi podupro njegovo donošenje.

AMANDMANI

Spomenimo i amandmane koje su zastupnici uložili na pojedine zakonske odredbe u pisanom obliku. **Jadranka Kosor (HDZ)** zahtijevala je brisanje točke 2. iz stavka 2. u članku 8b. uz obrazloženje da je rok od 15 dana, predviđen za prikupljanje potpisa birača koji traže raspisivanje referenduma, prekratak. Predložila je

i dopunu članka 8h. kojom bi se preciziralo da je radno tijelo nadležno za Ustav dužno dati mišljenje predsjedniku Hrvatskog sabora o tome je li referendumsko pitanje odnosno izjašnjavanje birača provedeno u skladu s Ustavom u roku od 15 dana.

Zastupnice SDP-a **Milanka Opačić** i **Dragica Zgrebec** založile su se za izmjenu novopredloženog članka 8h. radi usklađivanja s ustavnim odredbom koja uređuje isto pitanje. Prema njihovu prijedlogu, taj bi članak glasio: "Kad zaprimi zahtjev za raspisivanje referenduma Hrvatski sabor može zatražiti da Ustavni sud RH utvrdi je li referendumsko pitanje, odnosno način izjašnjavanja birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma, u skladu s Ustavom i zakonom.

Ako Ustavni sud RH utvrdi da referendumsko pitanje odnosno način izjašnjavanja birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma nije u skladu s Ustavom i zakonom referendum se neće raspisati."

RASPRAVA

Zakon se ne može primjenjivati retroaktivno

Obrazlažući zastupnicima razloge za donošenje ovog zakona i ponudena rješenja, **mr. Mato Arlović**, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, napomenuo je da se on ne donosi radi toga da bi se omalovažili potpisi što ih je prikupio Stožer za obranu digniteta Domovinskog rata te onemogućilo provođenje referenduma čije raspisivanje zahtijeva, kako se to nerijetko prikazuje u javnosti. Naime, prihvatili Sabor ove izmjene zakon najprije treba biti objavljen a kada stupi na snagu primjenjivat će se na buduće slučajeve a ne retroaktivno. To znači da ovaj zakon ne može anulirati prikupljene potpise, niti su oni bili povodom za njegovo donošenje, zaključio je. S tim u svezi spomenuo je da je ta peticija potakla Klub zastupnika HDZ-a da predloži Saboru donošenje posebne odluke o raspisivanju traženog referenduma, o čemu se raspravljalo ljetos na izvanrednoj sjednici. Međutim, o tome se ipak nije odlučivalo jer je sam predlagatelj tom prilikom propustio ustavni rok za odlučivanje o tom pitanju.

Predstavnik predlagatelja je još konstatirao da prilikom prvog čitanja ovog propisa nije bilo rasprave. Zbog toga se predlagatelj kod izrade konačnog prijedloga koristio stajalištima iz rasprave u radnim tijelima, a i sugestijama koje su zastupnici davali razmatrajući tekst Prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o referendumu što ga je, u ime Kluba zastupnika HDZ-a, predložio Vladimir Šeks.

Vladimir Šeks, glasnogovornik Kluba zastupnika HDZ-a podsjetio je na činjenicu da je u travnju ove godine, u ime svojih stranačkih kolega, predložio noveliranje Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne samouprave. Razlog - usklađivanje s promjenama Ustava, odnosno uklanjanje dvojbi o tome može li se ustavna odredba koja nalaže da Hrvatski sabor mora raspisati referendum ako to zatraži 10 posto birača primijeniti izravno, ili treba intervenirati u postojeći Zakon iz 1996. godine. Tom prilikom Vlada je izrazila mišljenje da su ponudene izmjene zakonskog teksta nepotrebne, budući da se spomenuta ustavna odredba može izravno primijeniti. Priklonivši se njenom mišljenju Sabor je - kaže - na sjednici u srpnju, odbio njegov prijedlog, iako je u to vrijeme egzistirao i članak 9. Ustavnog zakona za provedbu Ustava prema kojem je do 1. srpnja Zakon o referendumu trebalo uskladiti s promjenama Ustava. Interesantno je, kaže zastupnik, da sada, kad izmjene tog zakona predlaže Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Vlada više ne iznosi argument da se spomenuta ustavna odredba može neposredno primijeniti.

Pojedine odredbe neustavne i teško provedive

Osvrnuvši se na ponudeni zakonski tekst izrazio je mišljenje da je odredba koja predviđa da na državnom referendumu imaju pravo sudjelovati hrvatski državljani koji u Hrvatskoj prebivaju neprekidno najmanje godinu dana, protuustavna. Naime, u suprotnosti je s čl. 3. Ustava koji jamči jednakost svih građana i čl. 86. st. 4 koji kaže da se na referendumu odlučuje većinom glasova birača koji su glasovali, uz uvjet da mu je pristupila većina od ukupnog broja birača. Osim toga, navedena odredba

bi otežavala provedbu referenduma, budući da bi Organizacijski odbor ili neko drugo tijelo moralo utvrđivati ima li svatko tko je stavio svoj potpis na zahtjev za raspisivanje referenduma potvrdu o prebivalištu te dokaz da je u Republici Hrvatskoj prebivao neprekidno godinu dana. Iz toga proizlazi da građanin koji je u međuvremenu koristio godišnji odmor ne bi imao pravo sudjelovati na referendumu, negoduje zastupnik. Pod pretpostavkom da Organizacijski odbor ipak donese odluku da se

Predloženim izmjenama i dopunama stvara se pravni okvir koji će omogućiti da se u naš pravni poredak uvede institut koji ima veliku demokratsku tradiciju u svijetu

pristupi izjašnjanju birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma i odredi rok od najduže 15 dana u kojem se trebaju prikupiti potpisi 400 tisuća birača, što je teško ostvarivo, morala bi se sazvati sva gradska i općinska vijeća radi donošenja odluke o prikladnim mjestima na kojima će se održavati izjašnjanje. Naime, Organizacijski odbor je dužan pet dana prije početka izjašnjanja prijaviti ta mjesta nadležnoj policijskoj upravi. Svakoga tko bi se odlučio na to da iskoristi ustavnu mogućnost raspisivanja referenduma, temeljem zahtjeva 10 posto birača, brzo bi prošla volja da ustroji Organizacijski odbor i pride organiziranju referenduskog izjašnjanja, prognozira zastupnik. To više što još postoji mogućnost da predsjednik Hrvatskog sabora zatraži mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav o tome je li referendumsko pitanje odnosno izjašnjanje birača provedeno u skladu s Ustavom (parlamentarna većina jednostavno može utvrditi da nije) a eventualno i arbitraža Ustavnog suda, s tim da uopće nije određen rok u kojem se Odbor i Ustavni sud trebaju očitovati. Zastupnik je na kraju najavio da njegovi stranački kolege zbog navedenih razloga neće podržati ovaj zakonski prijedlog.

Dotjerati ponuđena rješenja

Po riječima **Vilima Hermana**, glasnogovornika Kluba zastupnika

HSLs-a Konačni prijedlog zakona ide za tim da se uspostavi pravni okvir, na što obvezuje i Ustav, koji će omogućiti da se u naš pravni poredak uvede jedan doista značajan institut koji ima veliku demokratsku tradiciju širom svijeta (npr. u Švicarskoj). Prenio je upozorenje svojih stranačkih kolega da bi trebalo izmijeniti odredbu članka 6. (regulira tko ima pravo sudjelovanja na referendumu) koja, na određeni način, ograničava opće i jednako biračko pravo. Primijetio je, također, da iz ponuđenog teksta nije jasno tko osniva organizacioni odbor i tko su mu članovi. Haesesovci isto smatraju da rok od 15 dana u kojem se moraju sakupiti potpisi birača ne može osigurati efikasnu provedbu referenduma. Predloženim je, među ostalim, predviđeno da organizacioni odbor provjerava je li izjašnjanje birača provedeno u skladu sa zakonom, ali tek nakon što su mu dostavljeni popisi, kad je teško otkriti eventualne zloporabe. Zastupnici HSLs-a naglašavaju da referendum mora biti jednostavan i efikasan institut te da stoga valja dotjerati ponuđena rješenja, u prvom redu predvidjeti primjeren rok za prikupljanje potpisa i dr.

Zakonom treba razraditi ne samo provedbu referenduma, nego i pripremu za taj oblik izjašnjanja u razdoblju od podnošenja inicijative do donošenja odluke o raspisivanju referenduma.

Nema potrebe da se pozivamo na druge modele - švicarske, europske, itd. kad se radi o potpuno drugačijem sustavu, primijetio je **mr. Zlatko Mateša (HDZ)**. Naime, u Švicarskoj za raspisivanje državnog referenduma treba prikupiti svega 50.000 potpisa i tamo se u prosjeku održavaju 4 do 5 referenduma godišnje.

Predloženo u funkciji zaštite digniteta birača

Već pri promjeni Ustava RH u studenome 2000. godine bilo je potpuno jasno da će i postojeći Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne samouprave morati pretrpjeti izmjene, konsta-

tirala je **Ljubica Lalić**, govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a. Zakonom treba razraditi ne samo provedbu referenduma, nego i pripremu zanj, što podrazumijeva razdoblje od podnošenja inicijative do donošenja odluke o raspisivanju referenduma napominje zastupnik. Upravo u toj funkciji, kaže, treba promatrati dopunu zakona novom glavom 2. koja nosi naziv - Izjašnjanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma. Prihvate li se predložene izmjene i dopune neće biti dvojbe o tome tko donosi odluku da se pristupi izjašnjanju birača. Naime, takvu odluku donosi Organizacijski odbor kojeg su osnovali birači koji ocjenjuju da postoji potreba za raspisivanjem referenduma. Dakako, takva odluka mora sadržavati jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje referenduma, naznačen rok za prikupljanje potpisa i mora biti javno objavljena, što je regulirano člankom 8b. Haesesovci pozitivno ocjenjuju i rješenje iz članka 8c. koji predviđa da se izjašnjanje birača može održati na svakom prikladnom mjestu koje je svojom odlukom odredilo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. To je, kažu, u funkciji zaštite digniteta birača i slobode izražavanja njihove volje. Budući da Organizacijski odbor osnivaju zainteresirani birači, smatraju prihvatljivim da se predsjedniku Sabora ostavi mogućnost provjere zakonitosti i ustavnosti sveukupnog postupka putem nadležnog Odbora. U slučaju negativnog mišljenja tog tijela konačnu odluku donijet će Ustavni sud. Zastupnici HSS-a takvo rješenje smatraju dobrim i potrebnim zbog važnosti referenduma kao jednog od oblika neposrednog odlučivanja birača u obavljanju državne vlasti o pitanjima određenim Ustavom.

Administrativnom uredbom građanima se onemogućava pravo na neposredno odlučivanje, a nije isključena ni mogućnost zloporaba.

U zaključnom dijelu izlaganja zastupnica je rekla da će njeni stranački kolege podržati predložene izmjene i dopune postojećeg zakona jer su nužne i na prihvatljiv način razrađuju ustavnu odredbu o referendumu.

Najsporniji rok za prikupljanje potpisa

Ovaj zakon bio bi sporan kada bi imao namjeru onemogućiti provedbu referenduma koji traži Stožer za zaštitu digniteta Domovinskog rata, ali iz obrazloženja predstavnika predlagatelja proizlazi da nema tu svrhu, konstatirao je **Damir Kajin**, glasnogovornik Kluba zastupnika IDS-a. U svakom slučaju, Stožeru treba odati priznanje što im je pošlo za rukom da prikupe potpise više od 400 tisuća birača i to u roku od svega 21 dan, što najvjerojatnije više neće uspjeti ni jednoj udruzi ili stranci.

Po mišljenju zastupnika u članku 6. predloženog zakona se, zapravo, sugerira da dijaspora ne bi mogla sudjelovati u referendumu, što je za IDS prihvatljivo. Lokalna samouprava bi, kaže, također trebala slijediti ono što je propisano za državni referendum. Po ocjeni njegovih stranačkih kolega važno je to da je u zakonu striktno naglašeno da se referendum na lokalnoj razini raspisuje samo o pitanjima iz nadležnosti lokalne samouprave. Za njih je najsporniji rok u kojem treba prikupiti potpise za podnošenje zahtjeva za raspisivanje referenduma. Drže da u predviđenom roku, koji ne može biti duži od 15 dana, nije moguće prikupiti potpise 10 posto birača, što je preduvjet za podnošenje zahtjeva za raspisivanje državnog referenduma (u tom roku ni lokalna samouprava ne može donijeti sve potrebne odluke). To upućuje na zaključak da se spomenuto pravo na jedan suptilan način suspendira. To potvrđuje i predloženo rješenje prema kojem se, unatoč dovoljnom broju prikupljenih potpisa, u slučaju negativnog mišljenja nadležnog odbora zahtjev šalje Ustavnom sudu na potvrdu "ustavnosti". Stoga u Klubu zastupnika IDS-a smatraju da se temeljem ovog zakonskog prijedloga u Hrvatskoj više nikada neće provesti niti jedan referendum i zato on za njih nije prihvatljiv, zaključio je Kajin.

Prenijevši podršku Kluba zastupnika SDP-a **Josip Leko** je podsjetio na to da se državni referendum može raspisati samo o pitanjima utvrđenim Ustavom ili Zakonom o referendumu. Takav odnos prema referendumu upravo i traži načelo ustavnosti i zakonitosti koje smo prihvatili, kaže zastupnik, dok načelo pravne sigurnosti zahtijeva da referendumska pitanja i materija budu detaljno definirani.

Zbog toga je bilo nužno novelirati postojeći Zakon. Valja, međutim, naglasiti da su i njime taksativno navedena pitanja o kojima se može odlučivati na državnoj razini. To znači da se predloženim izmjenama i dopunama ne rješavaju prošli odnosi već ponašanje u budućnosti, kad je riječ o raspisivanju državnog ili lokalnog referenduma. Posebno je važno precizno utvrditi - što je ovim zakonom dosta dobro definirano - o kojim se pitanjima može raspisati referendum na lokalnoj razini, napominje zastupnik (riječ je isključivo o pitanjima iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne odnosno područne samouprave).

Građanima se onemogućava pravo na neposredno odlučivanje

Vesna Škare-Ožbolt najavila je da zastupnici DC-a neće podržati Konačni prijedlog zakona jer smatraju da se predloženim rješenjima građanima onemogućava da se svojom referendumskom inicijativom očituju o prijedlogu za promjenu Ustava, prijedlozima zakona ili drugim važnim pitanjima za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost države. Naime, predviđeni rok za prikupljanje potrebnog broja potpisa birača je prekratak, a sporna je i odredba prema kojoj će svatko tko bude želio podržati raspisivanje referenduma, uz predočenje identifikacijske isprave, morati dokazati i da u zemlji prebiva najmanje godinu dana bez prekida. Ne samo da će provjera tih dvaju dokumenata bitno usporiti prikupljanje potpisa, nego će građani biti izloženi i dodatnim financijskim troškovima, upozorava zastupnica. Drugim riječima, administrativnom uredbom onemogućilo bi im se pravo na neposredno odlučivanje. Nije jasno, kaže, zbog čega predlagatelj nije predvidio obvezu donošenja potvrde o prebivalištu na mjesto izjašnjavanja, kad je vidljivo da bez nje potpis birača neće biti valjan. Stoga se nameće pitanje nije li to svojevrsna praznina u zakonskom rješenju koja kasnije može poslužiti i za poništavanje nekih potpisa odnosno omogućiti zloporabe.

Za zastupnike DC-a sporna je i odredba kojom se regulira ocjena ustavnosti referenduskog pitanja odnosno izjašnjavanja birača. Drže da bi taj postupak trebalo provesti prije

izjašnjavanja birača kako bi se olakšala procedura, spriječile eventualne manipulacije, ali i smanjili nepotrebni troškovi. Zastupnica je izrazila bojazan da bi manipulacije pravima građana na neposredno odlučivanje mogla omogućiti i odredba prema kojoj je Organizacijski odbor dužan prijaviti nadležnoj policijskoj upravi mjesta na kojima će se prikupljati potpisi. Naime, moglo bi se dogoditi da izvršna vlast, u slučaju da joj ne odgovara raspisivanje referenduma o određenom pitanju, putem negativnih očitovanja policijskih uprava o mjestima za koja se traži dozvola prikupljanja potpisa opstruira tj. onemogućiti provedbu referendumske inicijative.

Ozakoniti pravo tzv. narodne inicijative

Zastupnici DC-a, među ostalim, predlažu da se, po uzoru na druge zemlje, ograniči broj tema o kojima će biti moguće raspisati referendum. To je posebno bitno kad je riječ o nekim temeljnim vrijednostima čije bi osporavanje moglo prouzročiti krizu u državi i društvu, ili ugroziti demokratski izabranu vlast, a i o međudržavnim ugovorima. Smatraju, također, da bi zakonski valjalo regulirati pravo tzv. narodne inicijative, odnosno građanima u lokalnim jedinicama omogućiti predlaganje

Ograničiti broj tema o kojima će biti moguće raspisati referendum te ozakoniti pravo tzv. narodne inicijative.

neke akta ili rješenja na državnoj razini. Primjerice, u Italiji 50 tisuća građana ili 0,1 posto biračkog tijela po Ustavu ima pravo na pokretanje zakonodavne inicijative. Ovako regulirano pravo ne mora biti obvezujuće za Hrvatski sabor, ali bi bilo obvezujuće za ponašanje svih zastupnika koji predstavljaju spomenute građane odnosno područje, kaže zastupnica. Međutim, takva inicijativa bila bi obvezujuća za donošenje akata ili rješavanje nekog problema na lokalnoj razini (takva je odredba propisana i Zakonom o lokalnoj samoupravi).

U svom ponovnom javljanju **Vladimir Šeks** je opovrgnuo tvrdnju mr. Arlovića da ne postoji nikakva

veza između ovog zakonskog prijedloga i zahtjeva Stožera za obranu digniteta Domovinskog rata za raspisivanje referendumu na temelju 400 tisuća potpisa hrvatskih birača. Naime, kada su odbori za zakonodavstvo te za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravljali o spomenutoj odluci spominjali su se i Zakon o referendumu i Ustav. Tada se tvrdilo da se tih 400 tisuća prikupljenih potpisa ne može pravno tretirati u smislu članka 86. st. 3. Ustava, nego da se radi o peticiji. Zastupnik je u nastavku priznao da je, kao predstavnik predlagatelja, na izvanrednoj sjednici u srpnju, namjerno prekoračio vrijeme trajanja zasjedanja, oduživši završnu riječ. Naime, želio je spriječiti da se u uzavreloj političkoj atmosferi većinom zastupničkih glasova odbije zahtjev Stožera za raspisivanje referendumu na temelju onih 400 tisuća potpisa. Drugim riječima, htio je ostaviti politički manevarski prostor da se u daleko smirenoj atmosferi temeljito promisli i raspravi o tom referendumskom pitanju i zahtjevu branitelja, te o eventualnim političkim posljedicama koje bi izazvalo odbijanje tog zahtjeva. Po mišljenju zastupnika nema nikakve zapreke da se ta točka dnevnog reda ne dovrši na redovitoj sjednici Sabora i ne donese konačna odluka, jer se ovako samo dolijeva ulje na vatru. U prilog tome spomenuo je da Stožer za obranu digniteta Domovinskog rata za 20. listopada priprema prosvjed na Trgu bana Jelačića, među ostalim potaknut i nezadovoljstvom branitelja time što još nije odgovoreno na njihov zahtjev za raspisivanje referendumu.

Procedura prekomplicirana, rok nedefiniran

Jadranka Kosor (HDZ) je izrazila neslaganje s konstatacijom predstavnika predlagatelja u uvodnom izlaganju da nakon promjena Ustava, nakon čega je nastala pravna praznina, Vlada nije stigla pripremiti Zakon o referendumu. Da je htjela mogla ga je pripremiti i predložiti za donošenje, budući da nas je ionako zasipala nizom drugih zakona od kojih su mnogi išli u proceduru i hitnim postupkom, tvrdi zastupnica. Istina je, kaže, da je novina u članku 86. Ustava izglasana zahvaljujući volji vladajuće koalicije, ali svi znamo tko je i kakve amandmane pisao i da se

ipak, jednim dijelom, radilo o političkoj trgovini. I ona smatra da je zakonski rok za prikupljanje potpisa birača prekratak, pogotovo ako se referendumsko izjašnjavaње obavlja tijekom zime, kada zbog hladnoće ima malo prolaznika (prikupljanje potpisa mora se obavljati isključivo na otvorenom). Primjera radi spomenula je iskustvo Zajednice žena HDZ-a koja je organizirala potpisivanje dviju peticija (protiv dekriminalizacije posjedovanja droge, te protiv smanjivanja roditeljskih naknada). Osvjedočili su se, kaže, da je tijekom jednog dana teško prikupiti i tisuću potpisa a kamoli 26 tisuća koliko je potrebno prema predloženim izmjenama. Slaže se i s mišljenjima da je procedura predviđena člankom 8c. prekomplicirana (nalaže da se mjesto na kojem će se prikupljati potpisi pet dana prije početka izjašnjavaња prijavi policijskoj upravi) što bi vjerojatno obeshrabilo mnoge koji bi to htjeli organizirati. Prigovorila je predlagatelju što nije predvidio rok u kojem bi se Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav morao očitovati o referendumskom pitanju i dr. Slično kao i zastupnici IDS-a zaključila je da se po ovom zakonu, nažalost, neće moći provesti niti jedan referendum.

Riječ predlagatelja

Predstavnik predlagatelja **mr. Mato Arlović** napomenuo je u završnoj riječi da se još ne može izjašnjavati o podnesenim amandmanima, dok se o tome ne očituje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Potaknut primjedbama i pitanjima iz rasprave pojasnio je da referendum o kojem je riječ nije jedini oblik državnog referendumu. Naime, državni referendum može raspisati Sabor, na osnovi prijedloga zastupnika odnosno ovlaštenih predlagatelja koji mogu prihvatiti inicijative raznoraznih subjekata u Republici Hrvatskoj, ali i predsjednik Republike. A kada se ispune ustavne pretpostavke za to, u skladu sa zakonom, odnosno, ako to zahtijeva 10 posto birača, onda je to imperativ.

Po sili Ustavnog zakona za provedbu Ustava mora se donijeti zakon kojim će se osigurati provedba stavka 3. članka 86. Ustava, napominje Arlović. To znači da su zastupnici HDZ-a bili u pravu kad su predlagali korekcije postojećeg zakona.

U nastavku je podsjetio na to da je Ustavom propisano da punoljetni hrvatski državljani imaju opće i

jednako biračko pravo u skladu sa zakonom. To znači da se zakonom, među ostalim, to pravo može uvjetovati i prebivalištem (u određenom trajanju) i to ne samo za sudjelovanje na referendumu nego i za sve oblike izbora. Uostalom, Zakonom o izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave to je nedvojbeno i propisano. U tom kontekstu zastupnik je spomenuo i dokument UN-a u svezi s popisom stanovništva, u kojem se navodi da u jednoj zemlji treba prebivati godinu dana da bi se netko mogao smatrati stanovnikom te zemlje. To, dakako ne znači da se nekome tko u međuvremenu ode na godišnji odmor taj uvjet ne priznaje.

Nositelju suvereniteta - narodu, kao ravnopravnoj zajednici državljana, nastoji se osigurati da neposredno odlučuje o temeljnim pitanjima i interesima ove države.

Naglasio je, nadalje, da, kad je riječ o tako važnim pitanjima kao što je reguliranje uvjeta i postupka za raspisivanje referendumu, predlagatelj ne može dopustiti pravne praznine. Međutim, neki prigovori zastupnika na predložena rješenja ne stoje. Primjerice, nije točno da MUP odobrava na kojim će se mjestima provesti izjašnjavaње birača o potrebi da se raspiše referendum. Predviđeno je jedino to da organizatori 5 dana prije početka skupljanja potpisa o tome obavještavaju policijsku upravu, kako bi MUP mogao organizirati zaštitu javnog reda i mira. Po riječima mr. Arlovića nigdje u zakonu ne piše da se prikupljanje potpisa mora održavati na otvorenom, već samo na prikladnom mjestu. Jednom riječju, predloženim se nositelju suvereniteta - narodu, kao ravnopravnoj zajednici državljana, nastoji osigurati da neposredno odlučuje o temeljnim pitanjima i interesima ove države.

Napomenuo je, također, da nema ništa protiv toga da se u zakonu definiraju rokovi u kojima je radno tijelo nadležno za Ustav dužno dati mišljenje na traženje predsjednika Sabora. iako postoje i poslovnički rokovi. S tim u svezi spomenuo je i mogućnost da bilo koji zastupnik, putem kluba ili pojedinačno, predloži raspisivanje referendumu i bez spomenutih potpisa, o čemu će

odlučiti Sabor. To isto može učiniti i predsjednik države, itd.

Zahvalivši svim sudionicima u raspravi na njihovim prijedlozima i sugestijama, na kraju je izrazio mišljenje da postoji mogućnost da se na jednoj od narednih sjednica Sabora okonča rasprava i odlučivanje o Prijedlogu odluke o raspisivanju referenduma temeljem inicijative Stožera za obranu digniteta Domo-vinskog rata. Međutim, o uvrštavanju te točke u dnevni red trebali bi postići konsenzus predstavnici klubova parlamentarnih stranaka jer bi, u protivnom, trebalo čekati izvanrednu sjednicu.

IZJAŠNJAVANJE

Nakon što je potpredsjednik Hrvatskog sabora **Baltazar Jalšovec** zaključio raspravu uslijedilo je izjašnjavanje o podnesenim amandmanima. Predstavnik predlagatelja **mr. Mato Arlović** informirao je zastupnike da je Odbor prihvatio intenciju amandmanskog zahtjeva zastupnica SDP-a, pod uvjetom da se utvrdi rok (30 dana) u kojem Hrvatski sabor može zatražiti ocjenu ustavnosti od Ustavnog suda. Podnositeljice su se suglasile s tom dopunom. Budući da je na taj način pokriven i drugi amandman **Jadranke Kosor**, zastupnica je odustala od tog svog prijedloga. Međutim, ni nakon njenog dodatnog obrazloženja predstavnik

predlagatelja nije uvažio njen prvi amandman, uz obrazloženje da je 15 dana primjeren rok da se prikupi dovoljan broj potpisa za raspisivanje referenduma, ne računajući pripreme radnje. Budući da je zastupnica inzistirala na tome da se o ovom amandmanu provede glasovanje uslijedilo je izjašnjavanje (nije prošao). Nakon toga je predsjedatelj zaključio raspravu i dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona, zajedno s prihvaćenim amandmanom. **Ishod - donesen je većinom glasova nazočnih zastupnika (57 glasova "za", 34 "protiv") u predloženom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanom.**

M.Ko.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INVESTICIJSKIM FONDOVIMA; PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRIVATIZACIJSKIM INVESTICIJSKIM FONDOVIMA

Poticaj razvoju domaćih investicijskih fondova

Višegodišnjim praćenjem primjene Zakona o investicijskim fondovima (u primjeni od 1. siječnja 1996.) te Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima iz 1997. godine ustanovljeno je da postoje brojne manjkavosti u postojećim zakonskim rješenjima što se u prvom redu odnosi na strukturu imovine fonda, vlasničke i upravljačke odnose u društvu koje upravlja investicijskim fondovima, nedostatke u funkcioniranju depozitne banke te nedovoljne ovlasti Komisije za vrijednosne papire u postupku nadzora. Navedene nedostatke treba što prije otkloniti, kako bi ovaj način štednje zaživio, naročito kod malih ulagatelja, i zamijenio klasične oblike štednje. U tu svrhu Vlada je predložila Saboru izmjene i dopune navedenih propisa kojima su zastupnici dali "zeleno svjetlo" u prvom čitanju, uz brojne sugestije za dotjerivanje pojedinih rješenja. Osnovni je cilj predloženih izmjena - osigurati veću transparentnost poslovanja, posebno u dijelu raspolaganja dionicama portfelja stečenog temeljem dražbi od

Hrvatskog fonda za privatizaciju, spriječiti mogućnost prelijevanja imovine fondova, bolje regulirati odnos prema depozitnim bankama te proširiti ovlasti Komisije za vrijednosne papire u postupku nadzora.

Sudionici u raspravi zamjerili su predlagatelju da uvodi prevelika ograničenja kad je riječ o mogućnostima ulaganja zatvorenih investicijskih fondova u domaća dionička društva te udjelima dioničara u tima fondovima, što je vrlo destimulativno za razvoj domaćih investicijskih fondova. Pritom napominju da ni u mnogim drugim europskim i tranzicijskim zemljama nisu predviđena takva ograničenja. To nije primjereno za zatvorene investicijske fondove, a pogotovo za PIF-ove, nastale u okviru provedbe kuponske privatizacije. Smatraju, nadalje, da nema razloga ne dopustiti tim fondovima sve načine smanjenja temeljnog kapitala, budući da ciljevi koji se time postižu nisu protivni interesima dioničara, a mogu biti posredno poticajni za ulaganje u zatvoreni fond.

Zastupnici su, inače, poduprli sve izmjene postojećih rješenja koje bi trebale pridonijeti povećanju informiranosti tržišta te sprječavanje eventualnih zloupotreba prilikom trgovanja dionicama iz portfelja privatizacijskih investicijskih fondova.

O PRIJEDLOZIMA

UVODNO IZLAGANJE

Umjesto prikaza predloženih izmjena i dopuna poslužiti ćemo se uvodnim izlaganjem mr. **Damira Kuštraka**, zamjenika ministra financija, koji je ukazao na ključne promjene u postojećim zakonskim rješenjima. Najprije je podsjetio na to da su Zakonom o izdavanju i prometu s vrijednosnim papirima, donesenim 1995. godine, definirani institucionalni okvir i subjekti hrvatskog tržišta kapitala. Riječ je o organiziranim mjestima trgovanja - Zagrebačkoj i Varaždinskoj burzi - te ovlaštenim posrednicima u prometu s vrijednosnim papirima - brokerima,

investicijskim fondovima, Središnjoj depozitarnoj agenciji te Komisiji za vrijednosne papire. Nakon petogodišnje primjene ukazala se potreba

Predlaže se da se izdaci koji nemaju karakter troškova upravljanja financiraju iz imovine fonda, a ne iz jamstvenog pologa.

da se pojedina rješenja poprave odnosno poboljšaju, zbog čega je predloženo i noveliranje zakona o investicijskim te o privatizacijskim investicijskim fondovima. Mr. Kuštrak je ujedno izvijestio zastupnike da će do drugog čitanja ovih propisa Vlada predložiti i novi zakon o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima, koji čini temeljnu infrastrukturu daljnjeg razvoja tržišta kapitala u Hrvatskoj.

Financiranje troškova izravno iz sredstava fonda

Obrazlažući predložene izmjene u Zakonu o privatizacijskim investicijskim fondovima, napomenuo je da je dosad bilo predviđeno da društva za upravljanje PIF-ovima moraju sve svoje troškove financirati iz jamstvenog pologa. Vlada predlaže da se ubuduće omogući financiranje tih troškova izravno iz imovine fonda. To se u prvom redu odnosi na naknadu Središnjoj depozitarnoj agenciji za usluge depozitorija nematerijaliziranih dionica privatizacijskih investicijskih fondova, naknade društvima za poslovanje vrijednosnim papirima, burzi i uredenom javnom tržištu, zatim troškovi financijskog i investicijskog savjetovanja, prodaje dionica iz portfelja putem javne dražbe ili javnim prikupljanjem ponuda, itd. Navedeni troškovi nisu bili predviđeni postojećim zakonom jer u vrijeme njegova donošenja još nije funkcionirala Središnja depozitarna agencija.

Uvodi se stalna ponuda dionica

Dopunom članka 26. Zakona o PIF-ovima uvodi se obveza stalne ponude dionica jednog izdavatelja iznad 25 posto temeljnog kapitala. Naime, prema predloženoj, fond koji ima dionice jednog izdavatelja koje predstavljaju najmanje 25, odnosno 10 posto temeljnog kapitala ili ukupnog broja glasova u skupštini

tog izdavatelja, dužan je ponuditi te dionice na stalnu prodaju putem uređenog tržišta vrijednosnica ili ponudom u javnim glasilima (najmanje jednom u svakom tromjesečju, odnosno svakom polugodištu). Kako je pojasnio mr. Kuštrak, PIF-ovi u

Uvodi se obveza stalne ponude dionica jednog izdavatelja iznad 25 posto temeljnog kapitala putem uređenog tržišta vrijednosnica ili ponudom u javnim glasilima.

svom portfelju drže dionice izdavatelja čak i do 100 posto temeljnog kapitala. Budući da je većini poduzeća čije dionice imaju potrebno restrukturiranje, a PIF-ovi nisu osposobljeni za to niti je to njihova funkcija, predlaže se da se naprosto riješe portfelja iznad 25 odnosno 10 posto jednog izdavatelja. Također se uvodi ograničenje ulaganja sredstava fonda, a zabranjuje se i stjecanje nekretnina. Naime, novopredloženom odredbom članka 26a želi se ograničiti struktura imovine fonda u dijelu koji se sastoji od komercijalnih zapisa i drugih kratkoročnih dužničkih vrijednosnih papira (njihova ukupna vrijednost ne smije prelaziti 5 posto vrijednosti imovine fonda) zbog realne mogućnosti da se privatizacijski investicijski fond, kreditiranjem dioničkih društava iz vlastitog portfelja, ne bi pretvorio u banku.

Obvezno trgovanje dionicama na burzi

Izmjenom članka 27. postojećeg zakona želi se osigurati transparentnost, sigurnost i profitabilnost trgovanja dionicama iz portfelja fondova u onim dioničkim društvima u kojima imaju 25 posto i više dionica izdavatelja, obvezom prodaje dionica izdavatelja javnim prikupljanjem ponude. U tu svrhu propisuje se obveza trgovanja dionicama iz portfelja PIF-ova na burzi ili na drugom uredenom javnom tržištu. Samo iznimno, ako Fond, ili više njih zajedno, prodaju dionice jednog izdavatelja koje predstavljaju najmanje 24 posto temeljnog kapitala ili ukupnog broja glasova u skupštini tog izdavatelja, prodaja može biti obavljena i javnim nadmetanjem

(javnom dražbom ili javnim prikupljanjem ponuda), kaže Kuštrak.

Povlačenje odobrenja za poslovanje

Predloženim izmjenama i dopunama detaljno se regulira i postupak kod povlačenja odobrenja za poslovanje društvima za upravljanje investicijskim fondovima. Naime, nakon što Komisija za vrijednosne papire RH, sukladno ovlaštenju iz Zakona, povuče odobrenje za poslovanje društva za upravljanje PIF-om te nakon što objavi i ponudi drugim društvima upravljanje, može se dogoditi da nitko ne pristupi natječaju ili da Komisija ne odabere niti jedno društvo za daljnje upravljanje. Prema prijedlogu predlagatelja navedeni slučajevi bi se riješili na način da skupština privatizacijskog fonda može u roku od tri mjeseca odlučiti o prenošenju prava upravljanja fondom na drugo društvo, sukladno Zakonu o investicijskim fondovima (ako to ne učini otvara se postupak likvidacije).

U depozitnoj banci investicijski fondovi mogu držati najviše do 50 posto od ukupno dozvoljenih novčanih sredstava. Preostali dio moraju rasporediti još u najmanje dvije banke kako bi se smanjio rizik.

U nastavku izlaganja mr. Kuštrak je obrazložio predložene izmjene i dopune Zakona o investicijskim fondovima. Spomenuo je najprije da se novim člankom 3. stavkom 5. nameće obveza fondu da izvan depozitne banke u kojoj je dopušteno držati do 50 posto od ukupno dozvoljenih novčanih sredstava preostali dio mora rasporediti u najmanje još dvije poslovne banke i to na način da u jednoj banci smije držati najviše do 35 posto tih sredstava, kako bi se smanjio i disperzirao rizik držanja novčanih sredstava u bankama. Dosad je bilo predviđeno da se izvan depozitne banke novčani depoziti smiju držati samo uz prethodno odobrenje Komisije za vrijednosne papire, nakon pribavljanja mišljenja HNB-a, ali se sada to ograničenje ukida i investicijskom fondu omogućava slobodan izbor poslovne banke.

Ograničiti stjecanje većinskog paketa

Po uzoru na njemačko zakonodavstvo uvodi se i mogućnost obročne kupovine udjela otvorenog investicijskog fonda, ali i ograničenje ulaganja otvorenog fonda. U slučaju da stekne nekretnine u stečajnom ili ovršnom postupku dužan je o tome obavijestiti Komisiju i otuđiti te nekretnine u roku od godinu dana. Po riječima mr. Kuštraka predviđa se i ograničenje stjecanja ulagatelja i dioničara na 10 posto dionica u pojedinom investicijskom fondu. Namjera je predlagatelja na taj način ograničiti stjecanje većinskog paketa od bilo koje osobe te omogućiti veću

Stjecanje ulagatelja i dioničara ograničava se na 10 posto dionica u pojedinom investicijskom fondu. Svrha - spriječiti stjecanje većinskog paketa te omogućiti veću transparentnost, odnosno širu investitorsku strukturu.

transparentnost, odnosno širu investitorsku strukturu.

Nadalje, predloženim novelama rješavaju se i pitanja koja se odnose na funkcioniranje društava za upravljanje i fondova u pogledu njihova odnosa prema depozitnim bankama. Konkretno, predlaže se da posao depozitne banke mogu obavljati samo one banke čiji je temeljni kapital veći od 100 mln. kuna. Mr. Kuštrak je na kraju spomenuo i da, prema postojećem Zakonu, Komisija za vrijednosne papire koja obavlja nadzor nad poslovanjem investicijskih fondova i društava za upravljanje tim fondovima nema dovoljne ingerencije. Naime, utvrde li nepravilnosti u radu tih subjekata može rješenjem naložiti njihovo otklanjanje u primjerenom roku, a u krajnjem slučaju oduzeti im dozvolu za rad. Međutim, da bi se u međuvremenu spriječila eventualna pojava drugih nezakonitosti u poslovanju društva, Vlada predlaže da se Komisiju ovlasti za izricanje mjere zabrane raspolaganja imovinom fonda, do otklanjanja nepravilnosti.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje predloženih zakona, uz određene primjedbe i prijedloge. Spomenimo, najprije, sugestiju da se preispita rješenje iz članka 10. stavka 2. Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima, koji nije obuhvaćen predloženim izmjenama, a odnosi se na zabranu stjecanja obveznica jednog izdavatelja ako njihov ukupni nominalni iznos prelazi 10 posto ukupnog nominalnog iznosa svih obveznica istog izdavatelja, Naime, ukidanjem zabrane ili bar proširenjem mogućnosti stjecanja većeg broja (iznosa) obveznica istog izdavatelja zatvorenim fondovima bi se omogućilo da kapital ulažu u domaće gospodarstvo, odnosno u domaće zatvorene fondove. To bi bio poticaj i za osnivanje više zatvorenih fondova a načelo podjele rizika iz stavka 1. članka 10. Zakona bi i nadalje bilo garancija poslovanja zatvorenih fondova.

U raspravi je ukazano i na potrebu da se preispita ukidanje ograničenja iz stavka 2. članka 42. Zakona koji se ne predlaže mijenjati. Naime, kada bi se dopustilo smanjenje temeljnog kapitala na način propisan Zakonom o trgovačkim društvima, omogućilo bi se da osnivač zatvorenog fonda u postupku osnivanja sam uloži značajna sredstva u fond i time privuče druge ulagatelje. Na taj način bi stekao značajan udio u fondu a, nakon određenog vremena, smanjenjem temeljnog kapitala na osnovi odluke skupštine, udjeli u fondu bi na odgovarajući način bili promijenjeni u korist ostalih dioničara. To bi ujedno bila i mjera zaštite malih dioničara. Dakako, treba voditi brigu i o odredbi Ustava RH koja propisuje da se prava stečena ulaganjem kapitala ne mogu umanjiti zakonom niti drugim pravnim aktom.

Članovi Odbora predlažu da se izostavi ograničenje glede držanja preostalog dijela dozvoljenih novčanih sredstava društva (propisano je da u jednoj banci smije držati najviše do 35 posto tih sredstava) osim onih koja drži u depozitnoj banci). U raspravi je ukazano i na potrebu da se promet vrijednosnih papira u što većoj mjeri obavlja na uređenom tržištu, odnosno na burzama, kao i pitanje središnje baze podataka o prometu vrijednosnim papirima. Naime, nedostatni su podaci o radu Središnje depozitarne agencije.

Članovi Odbora još napominju da za drugo čitanje tekst Prijedloga zakona valja nomotehnički urediti. Iste primjedbe to radno tijelo je utvrdilo i na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, dakako, imajući u vidu narav tih fondova.

Ukinuti ograničenje da zatvoreni investicijski fond ne može imati više od 10 posto glasova u nekom dioničkom društvu, kao i da ne može kupiti više od 10 posto obveznica koje je izdalo neko društvo.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predloženim izmjenama i dopunama kao zainteresirano radno tijelo. Članovi Odbora su u raspravi podržali potrebu noveliranja postojećih zakona o investicijskim te privatizacijskim investicijskim fondovima. Zaključeno je da o predloženim odredbama kojima su propisana ograničenja ulaganja, posebice u pogledu stjecanja dionica zatvorenog fonda od strane dioničara ili člana društva koje upravlja tim fondom, treba provesti širu raspravu do drugog čitanja ovih pripisa. Ukazano je i na potrebu da se, pored pojednostavljenog smanjenja temeljnog kapitala, zatvorenom fondu omoguće i drugi načini smanjenja temeljnog kapitala, predviđeni Zakonom o trgovačkim društvima. Članovi Odbora sugerirali su i preispitivanje predložene odredbe koja regulira visinu temeljnog kapitala depozitne banke fondova.

Nakon provedene rasprave Odbor je predložio Hrvatskom saboru da prihvati ponudene izmjene, s tim da se primjedbe i prijedlozi iz rasprave dostave predlagatelju, radi izrade konačnih zakonskih prijedloga.

RASPRAVA

Ukinuti ograničenje ulaganja

Prvi sudionik rasprave bio je **Dario Vukić**, glasnogovornik Kluba zastupnika HDZ-a. Prenio je mišljenje svojih stranačkih kolega da treba ukinuti ograničenje da zatvoreni investicijski fond ne može imati više

od 10 posto glasova u nekom dioničkom društvu, kao i da ne može kupiti više od 10 posto obveznica koje je izdalo neko društvo. Naime, upravo zbog toga što su zatvorenim investicijskim fondovima nametnuta razna ograničenja i troškovi, od donošenja zakona 1995. godine do danas nije osnovan niti jedan takav fond (formalno postoje dva ali oba su vrlo mala). Razlog, ulagačima nisu interesantna ulaganja u ZIF-ove jer šansa za zaradu nije bitno veća nego ulaganjem novca direktno u dionice.

Nema razloga ne dopustiti zatvorenom fondu sve načine smanjenja temeljnog kapitala jer ciljevi koji se time postižu nisu protivni interesima dioničara niti prirodi zatvorenog fonda, a mogu biti posredno poticajni za ulaganje u taj fond.

Tek nedavno je, tvrdi zastupnik, ustanovljeno da europske direktive ograničavaju samo otvorene investicijske fondove u koje ulagači slobodno ulažu ali i povlače novac, pa moraju održavati visoku likvidnost svoje imovine. Za razliku od otvorenih fondova ZIF-ovi ne moraju isplaćivati ulagače iz svoje imovine, osim u slučaju dividende ili redovnog smanjivanja kapitala. Budući da je interes ulagača usmjeren na tržišnu cijenu dionica, ZIF-ovi se moraju fokusirati na maksimaliziranje dobiti fonda što se onda reflektira i na cijenu dionica. S obzirom na to da je hrvatsko tržište kapitala relativno malo, jedina ozbiljnija prilika za ostvarivanje značajne dobiti jest preuzimanje lošijih društava po niskoj cijeni, njihovo restrukturiranje i prodaja po osjetno višoj cijeni. Zbog toga je važno da ZIF-ovi, naročito u Hrvatskoj, nemaju ograničenje od 10 posto glasova (takva ograničenja nemaju ni u mnogim drugim europskim zemljama), kaže zastupnik i napominje da bi proširenje mogućnosti zatvorenim fondovima da kapital ulažu u Hrvatskoj potaknulo ulaganje u domaće ZIF-ove.

Dodatno obrazlažući njihov prijedlog za ukidanje navedenih ograničenja spomenuo je da je, prema Zakonu o privatizacijskim investicijskim fondovima, osnovano 7 takvih fondova dodjelom dionica u

programu kuponske privatizacije. Riječ je, kaže, o izuzetno nelikvidnim dionicama (PIF-ovi su u tri godine uspjeli prodati oko 25 posto stečenih dionica). Budući da za dvije godine istječe rok do kada se privatizacijski fondovi moraju pretvoriti u zatvorene investicijske fondove, ostanu li ograničenja na snazi morat će rasprodati sve dionice kojima drže više od 10 posto glasova u pojedinom društvu. Simulacije pokazuju da bi time pretrpjeli štetu između 100 do 200 mln. DEM, što bi najviše osjetili njihovi dioničari, mahom prognanici i drugi stradalnici Domovinskog rata. Ako se navedeno ograničenje ukine, PIF-ovi će se moći pretvoriti u ZIF-ove bez rasprodaje svoje imovine i bez novih šteta.

Omogućiti smanjivanje temeljnog kapitala i na redovan način

Po mišljenju zastupnika HDZ-a ne bi trebalo prihvatiti ni odredbu koja propisuje da nitko ne može imati više od 10 posto dionica ZIF-a, to više što postojeći zakon ne sadrži nikakvo ograničenje u pogledu veličine udjela dioničara u zatvorenom fondu (takva ograničenja ne sadrži ni legislativa Europske unije). Ograničavanje tog udjela bilo bi vrlo destimulativno za osnivanje investicijskih fondova, upozorava zastupnik. Njegovi stranački kolege se zalažu i za ukidanje ograničenja kojim se temeljni kapital

Dopunom zakona omogućiti da PIF-ovi i drugi ovlaštenici kuponske privatizacije zatraže od Hrvatskog fonda za privatizaciju dionice solventnih i profitabilnih društava u zamjenu za one "bezvrijedne".

zatvorenog fonda može smanjivati samo pojednostavljenim načinom, a ne i na redovite načine propisane Zakonom o trgovačkim društvima. Ovo posljednje bi, među ostalim, omogućilo da osnivač zatvorenog fonda, u fazi osnivanja, sam uložiti značajna sredstva u fond i time stekne značajan udio. Na taj bi način privukao i ostale ulagatelje i omogućio brži inicijalni rast fonda, s tim da nakon određenog vremena,

smanjenjem temeljnog kapitala na osnovi odluke skupštine, udjeli u fondu budu na odgovarajući način promijenjeni u korist ostalih dioničara. Nema razloga ne dopustiti zatvorenom fondu sve načine smanjenja temeljnog kapitala jer ciljevi koji se time postižu nisu protivni interesima dioničara, niti prirodi zatvorenog fonda, a mogu biti posredno poticajni za ulaganje u zatvoreni fond.

Po mišljenju hadezeovaca nije prihvatljiv ni prijedlog za uvođenje novog ograničenja u pogledu strukture imovine ZIF-a, odnosno njegova portfelja vrijednosnih papira. Naime, prema predloženim izmjenama ZIF ne bi mogao imati više od 10 posto svoje imovine u vrijednosnim papirima koji nisu uvršteni u redovnu odnosno prvu kotizaciju burze. To nije primjereno za zatvorene investicijske fondove, a pogotovo za PIF-ove, čiji portfelj vrijednosnih papira je nastao na specifičan način i ne udovoljava uvjetima koji se sada žele uvesti upozorava Vukić. Budući da se ti uvjeti neće moći ispuniti još niz godina, privatizacijski fondovi bi činili prekršaj i ne bi se mogli pretvoriti u redovne zatvorene investicijske fondove. Ovako značajna promjena uvjeta poslovanja, u odnosu na one kad je izvršeno ulaganje, mogla bi rezultirati tužbama na Ustavnom sudu. Osim toga, uvođenjem ovakvih promjena varaždinsko tržište vrijednosnica bi vjerojatno propalo ili osjetno izgubilo na važnosti, jer nema status burze. Dakako, ovakva novina destimulirala bi i potencijalne ulagače u zatvorene fondove.

Naknada društvu u novcu a ne dionicama

Iznoseći primjedbe Kluba zastupnika HDZ-a na Prijedlog noveliranog zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, Vukić je prenio njihovo stajalište da treba dopustiti da izdaci fonda, koji nemaju karakter troškova upravljanja, budu plaćeni izravno iz sredstava fonda budući da u jamstvenom pologu nema novaca za tu namjenu. Doduše, predlagatelj je već predvidio plaćanje nekih izdataka iz sredstava fonda (npr. trošak vođenja knjiga, plaćanje financijskog savjetnika i dr.) ali nije imao u vidu, primjerice, trošak javne ponude i sl. Mišljenje je zastupnika HDZ-a da u

razdoblju od podnošenja zahtjeva za pretvaranje u ZIF-ove do dobivanja odobrenja treba omogućiti trgovanje vrijednosnim papirima iz portfelja fonda, uz posebno odobrenje Komisije. Smatraju, nadalje, da naknada za upravljanje PIF-om treba biti isplaćena u novcu, iz imovine fonda. Naime, PIF-ovi i sada imaju dovoljno likvidnih sredstava pa mogu platiti naknadu bez nerazmjernog umanjenja vrijednosti fonda. S druge strane, naknada u dionicama protivna je interesima dioničara PIF-a, domaćeg tržišta dionica te društava koja upravljaju PIF-ovima, jer bi dovela do osjetnog pada cijena dionica. Osim toga, naknada u dionicama podrazumijeva složen postupak povećanja temeljnog kapitala PIF-a koji nije dovoljno zakonom uređen, što stvara pravnu nesigurnost.

Ukidanjem ograničenja ulaganja za zatvorene investicijske fondove u domaća dionička društva, potaknulo bi se osnivanje i ulaganje u domaća zatvorene fondove, te povećalo njihovu profitabilnost.

Po ocjeni zastupnika HDZ-a za PIF-ove bi bilo štetno dodatno ograničenje ulaganja u kratkoročne vrijednosne papire do visine 5 posto imovine. Naime, oni nerijetko pomažu društvima iz svog portfelja u njihovu restrukturiranju i poslovnom investiranju te otkupu njihovih kratkoročnih vrijednosnih papira, što je od presudne važnosti u podizanju vrijednosti pojedinih društava, a time i imovine fonda. Hadezeovci smatraju da treba dopustiti da PIF-ovi zadrže udjele u dioničkim društvima i obveznicama jednog izdavatelja veće od 10 posto, te da rok za obvezno usklađivanje strukture njihova portfelja s odredbama Zakona o investicijskim fondovima treba produžiti na najmanje tri godine. Spomenimo i njihovu sugestiju da se Zakon dopuni odredbom prema kojoj bi PIF-ovi i drugi ovlaštenici kuponske privatizacije imali pravo od Hrvatskog fonda za privatizaciju dobiti dionice solventnih i profitabilnih društava, u zamjenu za one koje su im dodijeljene u kuponskoj privatizaciji, iako nisu udovoljavale propisanim uvjetima.

Fondovi nisu banke

Mr. Mato Arlović naglasio je da Klub zastupnika SDP-a podržava predložene izmjene i dopune, budući da valja otkloniti nedostatke u postojećim zakonskim rješenjima, ali i uskladiti te propise s europskim zahtjevima. Posebno je važno da naši investicijski i privatizacijski fondovi zakonski u potpunosti budu izjednačeni, sa sličnima u drugim zemljama. S tim u svezi spomenuo je da je u pripremi važećeg Zakona korišten njemački model te da neka ograničenja ulaganja predviđena izmjenama i dopunama po tom modelu jednostavno ne funkcioniraju. Naime, kada bi domaći zatvoreni fondovi imali ovakva ograničenja, a strani ne moglo bi se postaviti pitanje (s ustavnopravnog aspekta) jesu li oni ravnopravni na tržištu u poduzetničkim djelatnostima. Zašto bi stranci kada ulažu u naše fondove imali prednost u odnosu na domaće fondove - pita zastupnik. Primjerice, u članku 26. stoji da se za pokriće troškova izdavanja dokumenata o udjelu i dionica, ako je uplata novčanih sredstava ulagatelja za kupovinu udjela otvorenog investicijskog fonda dogovorena obročno, može uzeti najviše 20 posto od dogovorene prvogodišnje jednokratne uplate (taj postotak treba povećati barem na 30 posto). Kad ne bi postojalo ovakvo ograničenje, povećala bi se mogućnost obrta ovog vida financijskog kapitala, ali i financijskih ulaganja te potakao rast tržišta kapitala i povećala konkurentnost domaćeg gospodarstva, tvrdi zastupnik. Do drugog čitanja predloženih zakona trebalo bi razmisliti i o tome treba li pravnim osobama, odnosno trgovačkim društvima, onemogućiti ulaganje ne samo kroz povećanje nego i kroz smanjenje temeljnog kapitala. U svakom slučaju, bilo bi dobro povećati kvalificiranu većinu dioničara kad je riječ o donošenju odluka u svezi s promjenom strukture temeljnog kapitala. Stječe se dojam, kaže Arlović, da predlagatelj tretira fondove poput banaka, iako oni nisu (i ne bi bilo dobro da budu) banke. To znači da nije potrebno ograničavati ni njihovo vlasništvo nad dionicama i udjelima.

Po riječima **Jadranka Mijalića** Klub zastupnika HSLS-a podupire novelirane odredbe postojećeg Zakona o investicijskim fondovima, kojima se nedvojbeno definira funkcija osniva-

nja i upravljanja fondom kao osnovna djelatnost društva za upravljanje. Haeselesovci ocjenjuju pozitivnom činjenicu da je utvrđen rok od godine dana od dobivanja odobrenja za upravljanje fondom u kojem je društvo obvezno osnovati fond (u protivnom mu prestaje vrijediti odobrenje za poslovanje). Naime, to bi trebalo onemogućiti da se društva sama, bez fonda, pojavljuju na tržištu novca i vrijednosnih papira te trguju u svoje ime i za svoj račun. Pozdravljaju i rješenje kojim se ukida postojeće ograničenje ulaganja od 20 posto vrijednosti fondova u obveznice Republike Hrvatske te prepuštanje funkcije određivanja vrijednosti fonda društvu za upravljanje investicijskim fondom. I oni se zalažu za ukidanje ograničenja ulaganja za zatvorene investicijske fondove u domaća dionička društva, čime bi se domaći zatvoreni fondovi izjednačili sa stranim. Uostalom, ni u mnogim drugim europskim i tranzicijskim zemljama nisu predviđena takva ograničenja za zatvorene fondove, kaže zastupnik. Njegovi stranački kolege su mišljenja da bi se time potaknulo osnivanje te ulaganje u domaća zatvorene fondove, te povećalo njihovu profitabilnost.

Izbor depozitne banke preputiti tržištu

Budući da su, prema odredbama postojećeg zakona, depozitne banke fondova mogle biti sve banke i štedionice sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drže da bi ubuduće izbor depozitne banke trebalo preputiti tržištu i konkurenciji banaka. Predlažu, nadalje, da se iz zakonskog teksta izostave odredbe koje ograničavaju stjecanje dioničara fonda na 10 posto dionica u pojedinom zatvorenom investicijskom fondu te definiraju iznimke od tog ograničenja. Naime, to ograničenje smatraju destimulativnim za osnivanje zatvorenih fondova i trgovanje njihovim dionicama. I oni misle da bi zatvorenim fondovima trebalo omogućiti smanjenje temeljnog kapitala na sve načine propisane Zakonom o trgovačkim društvima. Smatraju, inače, da je predlagatelj ponudio kvalitetna rješenja vezano uz ovlaštenja Komisije za vrijednosne papire u obavljanju nadzora.

U nastavku je iznio primjedbe Kluba zastupnika HSLS-a na

Prijedlog noveliranog Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, nastalim u okviru provedbe kuponske privatizacije. Naime, Zakonom o privatizaciji iz 1996. godine utvrđen je program dodjele dionica bez naplate određenim kategorijama stanovništva, uglavnom ratnim stradalnicima, kojima je bio onemogućen upis dionica u prvom valu privatizacije. Od donošenja Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima 1997. godine do danas završen je program kuponske privatizacije, s time da je više od 90 posto građana koji su primili kupone povjerilo te kupone društvima za upravljanje privatizacijskim investicijskim fondovima i na taj način postalo dioničarima PIF-ova. Zakon je odredio rok od pet godina od dana upisa u sudski registar u kojem bi se PIF-ovi, a time i struktura njihovog portfelja, trebala uskladiti sa Zakonom o investicijskim fondovima, podsjeća zastupnik.

Osigurati transparentnost trgovanja dionicama

U nastavku je spomenuo mišljenje haeselesovaca da bi u troškove koji se naplaćuju iz imovine fonda, uz predložene, trebalo uključiti i ostale troškove koji su izravno u funkciji povećanja vrijednosti imovine fonda. Riječ je o troškovima koji nemaju izričit karakter troškova upravljanja fondom te nisu sadržani u financijskom planu raspolaganja sredstvima jamstvenog pologa. Primjericice, nakon ukidanja članka 5. Zakona o postupku preuzimanja dioničkih društava, kao izdatak PIF-a može javiti trošak javne ponude za preuzimanje dioničkog društva. Predloženim zakonom je, kaže, napokon cjelovito reguliran postupak kod povlačenja odobrenja za poslovanje društvima za upravljanje.

Njegovi stranački kolege, inače, podupiru sve izmjene i dopune postojećih rješenja koje su na tragu povećanja informiranosti tržišta i transparentnosti trgovanja te sprječavanja eventualnih zloupotreba prilikom trgovanja dionicama iz portfelja privatizacijskih investicijskih fondova. Kako reče, podržavaju obvezivanje društava da, prilikom prodaje vrijednosnih papira odnosno privatizacijskih dionica koje su stekli u postupku kuponske privatizacije ili međusobnom trgovinom, javno istaknu te ponude na burzi ili uređenom javnom tržištu. Ocjenjuju pozitivnim i vezivanje visine naknade na koju ima pravo društvo za upravljanje PIF-om uz porast tržišne kapitalizacije portfelja, ali smatraju da bi se ta naknada, umjesto pretvaranja u dionice, trebala isplaćivati u novcu iz imovine PIF-a.

Zadržati instrument kontrole

Glasnogovornik Kluba zastupnika HSS-a, **Ante Markov**, izjavio je da njegovi stranački kolege pozdravljaju donošenje ovih zakona, posebice izmjene i dopune Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima. Donošenjem Zakona o investicijskim fondovima 1995. godine Hrvatska je, kaže, otpočela proces sređivanja tržišta kapitala, ali, sudeći po tome što funkcionira svega 7 otvorenih i 2 zatvorena fonda, očigledno nije postignut osnovni cilj. Zbog toga predlagatelj ovim novelama pokušava, s jedne strane, stvoriti materijalnu stimulaciju, a s druge praksu koja se provodila proteklih godina svesti u okvire primjerenije tržišnom poslovanju. Gotovo svi sudionici u raspravi prigovaraju mu da uvodi previše ograničenja (te se primjedbe podudaraju sa stajalištima udruge poslodavaca, Hrvatske gospodarske komore, itd.). Međutim, ta ogra-

ničenja u izvjesnoj mjeri trebaju biti prisutna ima li se u vidu da se radi o dionicama bez naplate koje su i stavljene u promet pod posebnim uvjetima, sve dok PIF-ovi ne postanu zatvoreni investicijski fondovi. Činjenica je, kaže, da je kod inauguracije PIF-ova 1997. godine temeljna vrijednost jedne dionice iznosila svega 4 kune, dok danas iznosi od 35 do 40, pa i više kuna, ovisno o fondu. Način prometa tim dionicama bio je, u najmanju ruku, upitan, kaže zastupnik. Vlada će vjerojatno analizirati tko su danas imaooci tih dionica, i da li se do njih dolazilo sukladno pozitivnim zakonima, ili su možda upravljači tih fondova ujedno postali većinski dioničari u okviru tih PIF-ova. U tom kontekstu spomenuo je da se ovih dana te vrijednosnice prodaju u pojedinim poduzećima i to gotovo uvijek nepoznatim osobama, do čijih je imena teško doći. Iako je intencija ovih dvaju zakona stvaranje uvjeta za poticanje razvoja domaćih investicijskih fondova, pa i onih zatvorenih, ipak moramo zadržati jedan instrument kontrole, da se ona prvotna ideja, prije svega o vlasnicima dionica bez naplate, ne bi pretvorila u farsu, zaključio je **Markov**.

Nakon toga je uslijedilo izjašnjenje o predloženim zakonima. Budući da ih je podržala većina nazočnih zastupnika, oba su prihvaćena. Za izmjene i dopune Zakona o investicijskim fondovima izjasnilo se 67 zastupnika, dok ih je 24 bilo "protiv", a 1 suzdržan. Za noveliranje Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima glasovalo je 66 zastupnika, a protiv predloženih rješenja 26. Primjedbe, prijedlozi i mišljenja iz rasprave prosljedit će se predlagatelju kako bi ih imao u vidu kod pripreme konačnih zakonskih tekstova.

M.Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O BLAGDANIMA, SPOMENDANU I NERADNIM DANIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Revalorizacija datuma iz novije hrvatske povijesti

Nakon višesatne i opsežne rasprave zastupnici se nisu očitovali o predloženom zakonskom tekstu, odgađajući ovu obvezu za nastavak sjednice. Iako je predlagatelj nanizao čitav spektar argumenata koji su ga motivirali za podnošenje predloženog zakonskog teksta, predstavnici parlamentarne manjine, u raspravi su ukazivali na slabosti zbog kojih su najavili protivljenje u trenutku glasovanja. Između ostalih razloga, ocijenili su da dosadašnji termin proslave Dana državnosti 30. svibnja, nema potrebe mijenjati jer je već postao dijelom državotvorne tradicije u proteklih dvanaest godina.

O PRIJEDLOGU

Ovaj je zakonski prijedlog podnio zastupnik mr. Ivo Škrabalo (HSL) koji je ocijenio da je potrebno ozakoniti proslavu 8. listopada pod imenom Dana neovisnosti. Ovim bi se blagdanom na primjeren način ubuduće obilježavala neovisnost Republike Hrvatske do koje je došlo na završetku dugotrajnog procesa osamostaljivanja. U prvih deset godina samostalnog postojanja Republike Hrvatske, ocijenio je predlagatelj, po inerciji se slavio Dan državnosti 30. svibnja i kao proslava državne neovisnosti, iako se odnosio na datum kada je Republika Hrvatska još uvijek bila dio SFRJ, da bi tek sljedeće godine proglasila svoju suverenost. Datum 30. svibanj u svom sadržaju nema proglašenje neovisnosti, nego tek važnu činjenicu preuzimanja zakonodavne vlasti od prvog višestranačkog Sabora. Hrvatski parlament je tek 8. listopada 1991. godine proglasio konačni raskid svih

državnopravnih veza Republike Hrvatske sa SFRJ. Zato se taj datum bez ikakve dvojbe mora smatrati definitivnim datumom u složenom i dugotrajnom procesu osamostaljivanja, odnosno danom od kada je Republika Hrvatska neprijeporno postala samostalna i suverena država. Ovu ocjenu potvrđuje i činjenica da je svega tri mjeseca nakon ovoga događaja uslijedilo međunarodno priznanje. Zastupnik Škrabalo je predložio da se 8. listopada, odnosno, Dan neovisnosti trajno obilježava kao blagdan iznova uspostavljene državne neovisnosti. Njime bi se podsjećalo na dramatičnu sjednicu održanu u ratnim uvjetima na kojoj su jednom za svagda prekinute sve državno-pravne veze sa SFR Jugoslavijom. Predložio je osim toga, da se 5. kolovoza - Dan Domovinske zahvalnosti preimenuje u Dan pobjede, čime bismo u punoj mjeri izrazili poštovanje Hrvatskoj vojsci na pobjedi u Domovinskom ratu. Tog je datuma oslobođen jedan od simbola - grad Knin, pa bi se ujedno izrazila i zahvalnost svim žrtvama Domovinskog rata, što su dali svoje živote ili zdravlje za slobodu i samostalnost države. Na kraju je ocijenio da bi se ovim prijedlogom: uveo blagdan kojim bi se obilježavalo konačno ostvarenje neovisnosti, slavio Dan državnosti i Hrvatskog sabora kao spomendan, te promijenio naziv Dana Domovinske zahvalnosti u Dan pobjede. Predloženim se izmjenama ne namjerava povećati broj neradnih dana, naglašeno je u nastavku predloženog zakonskog teksta. Time bi se ujedno ispunilo očitovanje Vlade Republike Hrvatske iznijeto prilikom prvoga čitanja (HIS, broj 297, str. 42. - 44.), predloženog zakonskog teksta. Tada je istaknuto da se ne protivi

rečenom zakonskom prijedlogu, ali "da ne podržava povećanje broja neradnih dana u Republici Hrvatskoj".

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovoga Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga nije iznio bitne primjedbe. Međutim, predloženo je da se preispita zadržavanje Sveta tri kralja kao blagdana u Republici Hrvatskoj. Ocijenjeno je da bi se umjesto toga blagdana trebala razmotriti mogućnost uvođenja blagdana Tijelova ili Blagovijesti.

Odbor za ratne veterane proveo je raspravu u svojstvu zainteresiranog radnog tijela, a članovi Odbora uglavnom su podržali predložene izmjene. Čuli su se i prijedlozi da Dan državnosti i dalje bude blagdan, a ne spomendan, te da se 5. kolovoz slavi kao Dan pobjede i Dan domovinske zahvalnosti. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama Zakona o blagdanima, spomendanu i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, u tekstu predlagatelja.

MISLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske podržale je predloženi zakonski tekst kojeg je predložio zastupnik Ivo Škrabalo.

AMANDMANI

Na predloženi zakonski tekst amandmani su prispjeli iz klubova zastupnika, te od zastupnika pojedinačno.

Klub zastupnika HSS-a podnio je amandman kojim se u članku 2. stavak. 1. briše blagdan "6. siječnja - Sveta tri kralja", a iza blagdana "Uskršni ponedjeljak - drugi dan Uskrsa", dodaje se blagdan "Tijelovo". U obrazloženju se navodi da je Tijelovo blagdan kada se javno odaje priznanje nazočnosti Isusa Krista u Presvetom oltarskom sakramentu kada svi katolici svijeta nazočnošću u procesijama svjedoče svoju vjeru. Po katoličkom kalendaru to je zapovjedni blagdan i obvezuje svakog katolika na svetkovanje. Predloženo je brisanje blagdana Sveta tri kralja, jer Katolička crkva ovaj blagdan nije utvrdila zapovjednim.

Klub zastupnika SDP-a podnio je amandmane na članak 2. predloženog zakonskog teksta. Predložili su da se u navedenom članku u stavku 1. riječi: "1. siječnja" zamijene riječima: "1. i 2. siječnja", a da se riječi "6. siječnja - Sveta tri kralja", brišu. Istovremeno su predložili da se iza alineje "22. lipnja - Dan antifašističke borbe", doda nova alineja koja glasi: "25. lipnja - Dan državnosti".

U obrazloženju je istaknuto da se predlaže uvođenje 2. siječnja kao neradnog dana radi poticanja turističke djelatnosti i mogućnosti produljenja korištenja novogodišnjih blagdana. Ocijenjeno je da bi 25. lipanj trebao biti Dan državnosti jer je taj dan donesena Odluka o Hrvatskoj kao samostalnoj državi.

Klub zastupnika DC-a predložio je pak Hrvatskom saboru donošenje zaključka da se: "Na sve promjene u području zakonskog određivanja državnih blagdana, spomendana i neradnih dana, nacionalne heraldike, sfragistike i ostalog nacionalnog znamenja stavi moratorij u trajanju od deset godina".

Zastupnica **Branka Baletić (SDP)** svojim je amandmanom predložila da se u članku 2. iza riječi: "Blagdani u Republici Hrvatskoj", dodaju riječi "1. i 2. siječnja - Nova godina", nudeći obrazloženje slično onome koje je istaknuo i Klub zastupnika SDP-a oko rečenog datuma.

Pristigao je i amandman predlagatelja koji je predložio da se u članku 2., iza riječi "Dan pobjede" pridoda riječ "i domovinske zahvalnosti". U obrazloženju se navodi: "Budući da predlagatelj nije imao namjeru ukinuti dosadašnji naziv blagdana 5. kolovoza kojim se obilježava oslobođenje Knina kao događaj koji simbolizira pobjedonosni završetak

Domovinskog rata, ovim se prijedlogom objedinjuju oba naziva i njihova logična sadržajna povezanost".

RASPRAVA

Predloženi zakonski tekst uvodno je obrazložio predlagatelj, zastupnik mr. **Ivo Škrabalo**. Rezimirajući razloge zbog kojih se odlučio za podnošenje rečenog zakonskog prijedloga, predložio je da se uredi samo proslava svjetovnih praznika. Smatra da se u promjenu vjerskih blagdana ne bi trebalo upuštati, sve do očitovanja Hrvatske biskupske konferencije, koja je obaviještena o ovoj zakonodavnoj inicijativi.

Odustati od povećanja neradnih dana

Zatim je u ime Kluba zastupnika HSLS-a riječ dobio zastupnik **Želimir Janjić**. Smatra da se i ovo područje treba urediti na odgovarajući način, iako su i do njega pristigli odjeci javnosti koja traži snažniju koncentraciju na gospodarske teme i razrješenje problema nezaposlenosti. Mišljenja je da se o gospodarstvu ipak razgovara na svakoj sjednici, pa ne bi trebalo zapostaviti ove probleme ili pojedina pitanja iz područja kulture. Smatra ujedno da Dan pobjede podrazumijeva i domovinsku zahvalnost svima koji su dali svoj prilog toj pobjedi. Predlažući 8. listopada kao Dan neovisnosti, predlagatelj je precizno utvrdio početak pune neovisnosti Republike Hrvatske, odnosno svršetak procesa kojemu je cilj bio državna neovisnost. Dan 30. svibanj u svom sadržaju ima važnu činjenicu preuzimanja zakonodavne vlasti od prvog višestranačkog Sabora, ali ne i sadržaj proglašenja neovisnosti, ocijenio je zastupnik. Podržao je i prihvaćanje sugestije Vlade Republike Hrvatske koja je u prvom čitanju zatražila da se ne povećava broj neradnih dana, što je i predlagatelj respektirao. Podsjetio je ujedno da imamo 11 neradnih dana što nas svrstava u "zlatnu sredinu", ukoliko želimo da se i na tom području uspoređujemo s ostalim europskim državama. Zaključio je da će Klub zastupnika HSLS-a glasovati za predloženi zakonski tekst.

U nastavku rada zastupnica dr. **Ljubica Lalić**, približila je stavove i

mišljenja Kluba zastupnika HSS-a o rečenom zakonskom prijedlogu. Ona je podržala predložene izmjene, zalažući se pri tome za ispravljanje određenih nelogičnosti koje su u postojećem zakonu prisutne od 1991. godine. Ocjenjuje da bi se proslava 30. svibnja trebala slaviti pod nazivom Dan Hrvatskog sabora. Dodala je zatim, da nije za ukidanje državnog blagdana Dana državnosti, ali smatra da se taj blagdan treba obilježiti onoga datuma kada je Republika Hrvatska postala samostalna i suverena. Nakon toga je podsjetila na kronologiju odvajanja i proglašavanja nezavisnosti Republike Hrvatske, ocjenjujući da bi 25. lipnja trebalo obilježiti kao Dan državnosti. I ona je podržala stav Vlade Republike Hrvatske da predložene izmjene ne smiju rezultirati povećanjem neradnih dana. Govorila je zatim o predloženim promjenama crkvenih blagdana, odnosno Sveta tri kralja, što je već opisano u podnijetim amandmanima u uvodnom dijelu teksta.

Oko mogućih izmjena vjerskih blagdana potrebno je očitovanje Hrvatske biskupske konferencije.

Ponovno je riječ uzeo zastupnik i predlagatelj mr. Ivo Škrabalo, ocjenjujući da su njegove inicijative bile usmjerene na izmjene svjetovnih blagdana. Predložio je da se moguće izmjene crkvenih blagdana odgode do donošenja Zakona o vjerskim zajednicama. Ocijenio je ujedno da bi Sabor jednim zaključkom mogao obvezati Vladu Republike Hrvatske da ispita položaj blagdana svih vjerskih konfesija u našoj zemlji, jer je ocijenio da tu postoje određene neravnopravnosti.

Važan je i datum međunarodnog priznanja

Nakon okončanja izlaganja predlagatelja, zastupnik **Damir Kajin** govorio je u ime Kluba zastupnika IDS-a. On je pojasnio kontekst donošenja zakona o blagdanima, ocjenjujući da niti jedna ideologija nije mogla spriječiti proslavu tradicijskih blagdana. Imajući ove detalje na umu, predložio je da se ne dira u proslavu Sveta tri kralja, zbog toga što se taj blagdan poklapa s

julijanskim kalendarom. Smatra da je za sudbinu Republike Hrvatske možda najznačajniji datum 15. siječanj 1992. godine, jer je tada uslijedilo njeno međunarodno priznanje. Razmatrao je i razloge zbog kojih 8. listopada nije bio dovoljno uvažavan od bivših vlasti. Smatra da je temeljni razlog što prvi hrvatski predsjednik, dr. Franjo Tuđman nije bio nazočan prilikom donošenja ovih povijesnih odluka Sabora. Ocijenio je da predloženi zakonski tekst treba prihvatiti, ali trebalo bi razmisliti i o proslavi spomendana, 25. rujna, u znak sjećanja na povijesne Pazinske odluke o reintegriranju Istre u nacionalni korpus hrvatskog naroda. Upozorio je ujedno da bi se trebalo vratiti rješavanju nagomilanih problema u gospodarstvu (interpretirajući pri tome dijalog saborskih stražara koji su se požalili na značajne socijalne probleme zbog smanjenja plaća).

Trebalo bi izbjegavati situacije da svaka nova vlast predlaže izmjenu datuma državnih blagdana.

Zastupnik **Ivan Jarnjak (HDZ)** javio se zbog replike te pojasnio da predsjednik Tuđman nije mogao biti nazočan zasjedanju Sabora u dvorani INE, isključivo zbog sigurnosnih razloga. Smatra ujedno da ne treba dovoditi u znak pitanja niti jedan datum koji je spomenut tijekom rasprave, iako promjena proslave Dana državnosti nakon 12 godina, nije najbolje rješenje. Mišljenja je da treba izbjegavati situacije da svaka nova vlast mijenja ili donosi nove odluke oko proslave pojedinih datuma i blagdana. Uslijedio je odgovor na repliku u kojoj je zastupnik Kajin prihvatio političko mišljenje koje je obrazložio zastupnik Jarnjak.

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zatim zastupnica **Gordana Sobol**, dajući uvodno podršku predloženom zakonskom tekstu. Podržala je ujedno predložena rješenja budući da se ne povećava postojeći broj neradnih dana, te što je predlagatelj uvažio iznijete primjedbe Kluba zastupnika SDP-a. Iako je SDP predložio i određene pomake u proslavi crkvenih blagdana, suglasna je da ne bi trebalo poduzimati promjene bez konzultacija, odnosno mišljenja Hrvatske biskupske konferencije. Iz ovih se razloga ne može podržati amandman

Kluba zastupnika HSS-a, iako postoji razumijevanje za ovu inicijativu. Smatra da bi se prihvaćanjem 2. siječnja kao neradnog dana izašlo ususret očekivanjima turističkih djelatnika, ali ipak treba respektirati sugestije Vlade Republike Hrvatske o tome da se ne povećava broj neradnih dana, zbog razloga gospodarske naravi.

Zastupnik dr. **Ivo Sanader** govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a, ocjenjujući da se nadugačko raspravlja o temi koja možda i nije toliko važna za hrvatsku javnost. Smatra da veliki broj građana živi u teškim materijalnim uvjetima, pa treba imati osjećaja za prioritete. Upozorio je zatim, da je hrvatska javnost već naviknuta na proslavu Dana državnosti koja se obilježava 30. svibnja, a taj se dan slavi i u hrvatskim veleposlanstvima. Promjenu datuma bilo bi potrebno objašnjavati brojnim prijateljima i simpatizerima Republike Hrvatske koji dolaze na taj datum u hrvatska veleposlanstva. Objasnio je nakon toga i značenje i ulogu tradicije prilikom proslave nacionalnih praznika u SAD, Francuskoj ili Njemačkoj, ističući da nitko u tim zemljama niti ne pomišlja na moguću izmjenu svojih državnih blagdana. Uz sve uvažavanje za argumente koje je iznio predlagatelj, HDZ-a ne može prihvatiti niti podržati predloženi zakonski tekst. Analizirao je zatim značenje pojedinih datuma iz dugotrajne povijesti Republike Hrvatske na putu prema nezavisnosti. Ponovio je tvrdnju da 30. svibanj predstavlja važan državotvorni dan, jer je tog datuma obavljeno prvo saborsko zasjedanje, i to nakon slobodnih i demokratskih izbora obavljenih 1990. godine. Ukazao je zatim i na dramatične okolnosti u kojima je Hrvatski sabor 8. listopada donio povijesne odluke o raskidanju svih veza s bivšom državnom zajednicom, a kojemu je prethodilo raketiranje Banskih dvora i pokušaj atentata na predsjednika dr. Tuđmana.

Iznova je zatim pledirao da se ne unose nove i nepotrebne podjele u nacionalno biće, ocjenjujući da i ova tema proizvodi nepotrebnu polarizaciju. Prihvatio je prijedlog nadopune kojim bi se 5. kolovoza obilježavao kao Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti. Zbog velikog značenja za vjernike HDZ će podržati prijedlog da proslava Tijelova bude državni, neradni blagdan, umjesto dosadašnje proslave Sveta tri kralja.

Ponovno je govorio predlagatelj **Ivo Škrabalo** podsjećajući da je u proceduru uputio prijedlog kojim bi se 5. kolovoza obilježavao kao Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti. Smatra ujedno da se Dan državnosti do sada slavio 11, a ne kako je više govornika navelo 12 godina. Razumio je motive koji su bili aktualni prilikom donošenja ove odluke, ali ponovio je prijedlog da se 8. listopada slavi kao Dan neovisnosti.

Simbolično značenje proslave Dana državnosti

Zastupnik dr. **Sanader** javio se za repliku, te precizirao kronologiju saborskih zbivanja iz 1991. godine oko procesa razdruživanja. Smatra da treba zadržati sadašnji termin proslave Dana državnosti jer se time odaje priznanje povijesnom simbolu na dugom putu prema realizaciji ideje hrvatske države. Predlagatelj i zastupnik dr. Ivo Škrabalo odgovorio je na repliku, te ponovio ocjenu da je do razdruživanja došlo tek 8. listopada kada su prekinute sve veze s bivšom državnom zajednicom. Zastupnik dr. Sanader javio se zbog ispravka netočnog navoda, postavljajući hipotetičko pitanje za reakcije međunarodne zajednice, ukoliko bi neka buduća hrvatska vlast ponovno vratila proslavu na 30. svibnja. Htio je zapravo upozoriti, da se ova problematika ne bi trebala razmatrati samo s aspekta diplomatske tehnologije, jer Hrvatska mora voditi računa o svom položaju i ugledu. Ponovno je upozorio na moguće šire reperkusije i komentare javnosti oko mogućih izmjena navedenih blagdana.

Proslavu Dana državnosti treba zadržati u sadašnjem terminu, jer se time odaje simbolično priznanje na dugom putu prema realizaciji ideje hrvatske države.

U raspravu se svojom replikom uključio i zastupnik **Luka Bebić (HDZ)** koji je podsjetio na veliki značaj priznanja Hrvatske za vrijeme kneza Branimira, 7. lipnja 879. godine od strane pape Ivana VIII. Hrvatska povijest bogata je važnim datumima, ali narod putem izabраниh predstavnika ima pravo samostalno određivati

koji su događaji bili važni za njegovu povijest. Ta uloga pripada Hrvatskom saboru i njegovim prosudbama, bez obzira na dalekosežne odluke oko priznavanja hrvatske države od važnih svjetskih institucija.

Predlagatelj je odgovorio na repliku podsjećajući da se i on zalaže za respektiranje saborskih odluka. Upravo je i potaknuo izmjene želeći upozoriti na važnost i značenje odluka koje je ovo tijelo donijelo 8. listopada 1991. godine. Zastupnik Bebić zatražio je ispravak netočnog navoda podsjećajući da je i ova odluka praktički iznuđena zbog poteza međunarodne zajednice. Hrvatski sabor nesumnjivo je svoje suverene odluke bez upliva međunarodne zajednice, donio na početku vlastitog konstituiranja i zasjedanja 1990. godine, zaključio je zastupnik Bebić.

Predlagatelj je procijenio da ne može prihvatiti ocjenu da su se odluke 8. listopada donosile pod pritiskom međunarodne zajednice. Smatra da je posrijedi donošenje akta koji se suprotstavio pritisku i tadašnjem tromjesečnom moratoriju na donošenje odluka o samostalnosti. Odluke donijete toga datuma bile su svakako hrabri iskorak koji je respektirao raspoloženje i očekivanja hrvatskog naroda. Smatra ujedno da se predloženim zakonskim tekstom uvažava i priznaje rad tadašnje parlamentarne većine.

Zastupnik Bebić ponovno je precizirao već iznijete ocjene, smatrajući da odluke donijete 8. listopada nisu plod međunarodnih okolnosti, već ujedno i izraz volje Hrvatskog sabora. Upozorio je, međutim, na povijesni kontekst tadašnjih zbivanja i pritiska međunarodne zajednice koja je i donijela odluku o tromjesečnom moratoriju. I zastupnik dr. Sanader je objasnio pojedine političke fragmente iz tih dana, a posebice se osvrnuo na moratorij. Upozorio je da se odluke koje je Sabor donio 25. listopada nisu stavile izvan snage, već se samo odgodila njihova primjena. Smatra ujedno da je i hrvatska javnost prihvatila proslavu ovih obljetnica, pa nema razloga za predložene izmjene.

Zastupnik mr. **Zlatko Mateša (HDZ)** ocijenio je da predlagatelj ima pravo pokrenuti i braniti svoj prijedlog, ali ne bi smio navoditi ocjenu da je riječ o nadstranačkom zakonu. U fazi njegove pripreme nije bilo međustranačkih konzultacija u kojima bi sudjelovali klubovi zastupnika svih parlamentarnih stranaka.

I u ovom je slučaju predlagatelj iznio svoje objašnjenje. Smatra da je ovaj zakonski prijedlog u svom promišljanju nadstranački, iako sve stranke nisu sudjelovale u njegovom formuliranju. Ocijenio je ujedno da odluke koje je Hrvatski sabor donio 25. lipnja ipak imaju deklarativni karakter, pa ga čudi odlučna obrana od zastupnika dr. Sanadera. Ispravak netočnog navoda prijavio je i zastupnik **Mladen Godek (HSL)**. I on je ocijenio da prihvaćanje odluka o moratoriju, bez obzira na efekte ukazuje da je postojao određeni pritisak međunarodne zajednice. Odluka Hrvatskog sabora kojom se jasno i decidirano prekidaju svi odnosi sa tadašnjom SFRJ, ukazuju da je posrijedi povijesni događaj koji zaslužuje obilježavanje, jer je Hrvatska od tada suverena država. Zastupnik dr. Sanader ponovno se javio zbog ispravka netočnog navoda ocjenjujući da odluke donesene 25. lipnja nipošto nisu bile deklarativne naravi.

Ne smije se zanemariti obilježavanje datuma kada je Hrvatski sabor raskinuo sve dotadašnje veze s bivšom državom.

Zastupnik dr. **Ivić Pašalić (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnih navoda koje je uočio tijekom izlaganja zastupnika Godeka. Nisu točne ocjene da se 30. svibnja 1990. godine Hrvatska još uvijek nalazila u Jugoslaviji. Takav način sagledavanja događaja je i doveo do različitih ocjena i utisaka o važnim zbivanjima tijekom saborskih zasjedanja. Ponovno su svoje stavove i ocjene precizirali zastupnici Ivo Škrabalo, Luka Bebić i Ivan Sanader, a zatim je riječ dobila zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt**, iznoseći stavove Kluba zastupnika DC-a.

Moratorijem spriječiti podjele oko važnih datuma

Ocijenila je da ne osporava dobre namjere predlagatelja, ali Klub zastupnika DC-a ipak ne može podržati predloženi zakonski tekst. Konstatirala je da i ova rasprava produbljuje već postojeće podijeljenosti i napetosti u društvu. Budući da se u parlamentu ne može postići konsenzus, predložila je Saboru donošenje odluke o desetogodišnjem

moratoriju za promjene na području državnih praznika, nacionalne heraldike i ostalog znamenja. Upozorila je da se slične podjele događaju i na terenu, opisujući detalje o proslavi 10. obljetnice davanja otpora agresoru u Šibeniku i Kninu, koje su obilježene na dva različita mjesta. Ovakvih događaja paralelnih proslava bilo je u posljednje vrijeme dosta, a time su se samo potencirale nepotrebne podjele i svađe. Ukazala je na povijesno značenje odluka koje su u Saboru donijete 25. lipnja, te podsjetila da je najviše zakonodavno tijelo donijelo oko 60 odluka i zakona kojima je utemeljen put Republike Hrvatske prema neovisnosti. Analizirala je zatim značaj donesenih saborskih odluka, kao i važnost 15. siječnja, kada je naša država konačno dobila međunarodno priznanje i verifikaciju. Ukazala je ujedno na višestruko značenje i važnost ulaska Hrvatske vojske u Knin, čime se na simboličan način okončala dugotrajna borba za oslobođenje okupiranih dijelova naše države. Sumirajući iznijete prijedloge i mišljenja, ocijenila je da treba voditi dijalog, ali smatra da bi za sve bilo najbolje da se prihvati moratorij na donošenje sličnih odluka.

Njime bi se, ocijenila je zastupnica, ograničile nepotrebne i štetne rasprave na ovu temu i smanjile postojeće tenzije. Ocijenila je da će buduće generacije biti manje opterećene oko sagledavanja i političkog procjenjivanja minulih događaja.

I države s dugotrajnom demokratskom tradicijom, poput Njemačke i SAD-a, u posljednjim su godinama korigirale pojedine datume iz svoje povijesti.

Za repliku se zatim javio zastupnik **Branislav Tušek (SDP)** reagirajući na iznijetu ocjenu da učestale promjene nisu primjerene demokratskim zemljama. Smatra da zaključak treba biti upravo obrnut, jer demokratske zemlje nemaju "tabu-pitanja", a promjene ne znače istovremeno i podjele. Zastupnica Vesna Škare - Ožbolt odgovorila je na repliku i složila se s iznijetom konstatacijom da je važno voditi dijalog. Međutim niti jedna demokratska zemlja ne mijenja olako datume i praznike koji su bili važni za njenu nezavisnost. Zastupnik Tušek javio se zbog ispravka netočnog

navoda, te upozorio da i države s dugotrajnom demokratskom tradicijom poput SAD-a i Njemačke nisu propustile u posljednjih nekoliko godina korigirati pojedine važne datume kada su to ocijenili neizbježnim i potrebnim. Smatra da ne postoje razlozi zbog kojih Republika Hrvatska ne bi trebala preispitati pojedine datume iz bliske prošlosti.

Zastupnica **Dubravka Horvat (SDP)** u svojoj je replici objasnila neke od razloga zbog kojih dolazi do paralelnog obilježavanja pojedinih obljetnica. Smatra ujedno da bi trebalo okončati raspravu, kako bi se što više vremena ostavilo za traženje rješenja i pronalaska izlaska iz teškog gospodarskog stanja. Zastupnik **Ante Beljo (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Upozorio je da demokratske zemlje i kada mijenjaju datume i ocjene iz vlastite prošlosti, imaju određenu vremensku distancu za slične inicijative. Ne može se dogoditi da se promjenom vlasti pokreću promjene oko proslave važnih datuma, ili izmjenama Ustava, zaključio je zastupnik Beljo, a iznijete ocjene poduprla je i zastupnica Vesna Škare - Ožbolt u svom ponovnom javljanju.

Produblјivanje nesporazuma

Iako bi mnogi htjeli i željeli da on kao blagdan predloži 29. studeni, **dr. Anto Kovačević (HKDU)** je kazao da on to neće učiniti jer je taj datum kojeg se mnogi sjećaju već zaboravio. Za Klub zastupnika HSP-a/HKDU-a u čije je ime istupio, zakonski prijedlog povećava već postojeće ili započinje nove nesporazume u hrvatskom društvu. Dva su razloga zašto se Klub oštro protivi predloženom zakonu, a prvi je politički revanšizam u odnosu na hrvatsku tradiciju glede blagdana koji štiju najveće vrijednosti krvlju izborne neovisnosti i suverenosti hrvatske države. Drugi razlog, pak, leži u povijesnoj neutemeljenosti Prijedloga koji ozbiljno dovodi u pitanje samu svrhu zakonskog akta. Nakon demokratske promjene vlasti 3. siječnja 2000. svi su bili za obećane gospodarske i socijalne promjene, ali nitko nije slutio dokle će to dovesti, primijetio je Kovačević. Nemajući rješenje za goruće probleme Vlada se bavi sitnicama ne ulazeći u bit problema. "U vrijeme kada Hrvatska proživljava najveću gospodarsku i socijalnu krizu, i kada je jedino još preostala do kraja rasprodaja hrvatske nacionalne imovine i bogat-

stva, a državni proračun saniraju majke, djeca, hrvatski branitelji i invalidi, Vlada ima vremena za promjenu blagdana i ukidanje tradicije u povojima", podvukao je Kovačević. Sada se želi minorizirati dosadašnji Dan državnosti (30. svibnja) kao da je to HDZ-ov blagdan, a ne blagdan kojega štiju svi građani Hrvatske. Riječ je o danu koji obilježava konstituiranje prvog slobodno izabranog i višestranačkog Sabora, koji je donio Odluku o raspisivanju referenduma o neovisnosti, a na temelju toga i Odluku o raskidu državno-pravne veze sa SFRJ. Nitko ne može omalovažavati taj datum, podvlači Kovačević, i bespotrebnim ocjenjuje i prijedlog o promjeni naziva Dana domovinske nezavisnosti u Dan pobjede. Ne može se, kaže, oteti dojmu kako ćemo svake četiri godine biti svjedoci bespotrebnih promjena, a sve iz narcisoidnog razloga, da svaka vlast ako već ne može riješiti istinske probleme ostavi barem neki pečat svoje vladavine.

Gubi se dragocjeno vrijeme na neke rasprave koje ne korespondiraju sa životnom zbilјom hrvatskog čovjeka i s našom sadašnjicom.

Manjkavost predloženog zakona zastupnik vidi i sa stajališta povijesnih činjenica. Ovim se zakonom predlaže proslava 8. listopada kao Dan neovisnosti, a Kovačević podsjeća na 25. lipnja 1991. kada je Sabor donio Deklaraciju o suverenosti i samostalnosti, koja je opet pod pritiskom međunarodne zajednice bila stavljena u stanje mirovanja naredna tri mjeseca. Prema tome 8. listopada nije ništa drugo nego "zeleno svjetlo" međunarodne zajednice za donošenje te deklaracije i naša odluka kako nećemo više produživati taj moratorij. Za ovog bi zastupnika 25. lipnja bio puno primjereniji i povijesno točniji datum za Dan neovisnosti, ali se pritom ne bi trebao minorizirati Dan državnosti svodeći ga samo na spomendan. Zastupnik naglašava da bi 30. svibnja i dalje trebao biti Dan državnosti, što ne prihvaća predlagatelj zakona i otuda nesporazumi i razlog zašto je Klub zastupnika HSP-a/HKDU-a protiv predloženog zakona, zaključio je Kovačević.

Replicirajući **Luka Bebić (HDZ)** misli kako se HKDU-ovom zastupniku potkrala pogreška glede 25. lipnja. Iako je točno naveo da je tog datuma Sabor donio Deklaraciju o suverenosti i samostalnosti, Bebić upozorava na ustavnopravni učinak koji ima Ustavna odluka o neovisnosti i samostalnosti. Uvođenjem 8. listopada kao Dana neovisnosti ne priznajemo li izravno ili neizravno da je Domovinski rat ilegalan i sve do tada građanski rat, pita zastupnik i upozorava na moguće reperkusije glede Haaškog suda i drugih međunarodnih institucija.

Replicirajući na izlaganje zastupnika Kovačevića, **Vedran Lendić (SDP)** podsjetio je na pravo zastupnika da predlaže zakonske akte, što je Škrabalo i učinio, a ne Vlada kako navodi HKDU-ov zastupnik. Lendiću se ne sviđa način na koji se vodi rasprava, a jednako tako ni insinucije zastupnika Ante Kovačevića i prije toga zastupnika Belje. Ne bi volio, kaže, da se gleda na onu stranu gdje sjedi opozicija kada se spominje bivša SFRJ i 29. studeni. "U bivšoj državi svi ste vi živjeli kao i mi", poručuje Lendić, a za 29. studeni drži da nije nužno negativan za hrvatski narod jer su se tada donijele i neke odluke u svezi s hrvatskim narodom.

Točno je da je zastupnik Škrabalo predložio ovaj zakon, ali iza toga stoji vladajuća koalicija a podržat će ga i Vlada u predloženoj formi, uzvratilo je **Anto Kovačević (HKDU)**. Poručio je još Lendiću kako se nikako s njim ne može složiti u pogledu datuma 29. studenoga, jer "to je bila Jugoslavija - grobnica hrvatskog naroda".

Ispravljajući netočni navod zastupnika Kovačevića, **Zlatko Canjuga (HND)** kazao je da su iskustva s Jugoslavijom takva kakva jesu, ali da 29. studeni nije nužno značio samo Jugoslaviju i nije nužno negativan za Hrvatsku. "Tada je bilo zasjedanje AVNOJ-a na kojem je potvrđeno nešto što se može naći u Wilsonovoj konvenciji o samoodređenju naroda. Odlučeno je, naime, da će nakon rata narodi Jugoslavije glasovati žele li Jugoslaviju ili ne žele", zaključio je Canjuga, a Anto Kovačević je reagirao konstatacijom "da se ovakvi Canjugini biseri mogu naći u njegovoj knjizi Izdaja koja po sadržaju podsjeća na revolucionarnu ulogu metalaca u selu Pozigača III korpusa IV odreda". Ne ulazeći u metafore o selu Pozigači zastupnik Canjuga smiješnim je okarakterizirao

zazivanje povjesničara, ali ne i prihvatanje povijesnih činjenica.

Detudmanizacija Hrvatske

Uslijedila je pojedinačna rasprava.

Kao zastupnik Hrvatskog sabora i kao građanin **Vladimir Šeks (HDZ)** je rekao da se osjeća u najmanju ruku ozlojeđen te promišlja što razmišljaju hrvatski ljudi dok gledaju ovu raspravu u situaciji kada se Hrvatska nalazi u teškoj gospodarskoj i socijalnoj krizi. Gubi se dragocjeno vrijeme na neke rasprave i stvari koje ne korespondiraju sa životnom zbiljom hrvatskog čovjeka i s našom sadašnjicom. "Jesu li porast nezaposlenosti, težak socijalni položaj mnogih hrvatskih građana, povećanje zaduženosti Hrvatske i zatvaranje radnih mjesta životne teme o kojima svoj doprinos kroz raspravu treba dati Hrvatski sabor kao najviše predstavničko i zakonodavno tijelo u državi ili će biti u funkciji generiranja žarišta novih podjela i bavljenja sporednim stvarima", zanima zastupnika Šeksa. Kaže kako s velikom nelagodnom sudjeluje u ovoj raspravi koja se mora provesti jer je na dnevnom redu, ali ujedno pita što prosječan hrvatski građanin koji gleda raspravu misli o odgovornosti zastupnika, osjetljivosti i o tome zašto su izabrani u Hrvatski sabor. "Što rješavamo, na koji način djelujemo, i trošimo li vrijeme i novac na nešto što nije na razini prioriteta hrvatske politike", upozorava Šeks. Sabor je od

U interesu našeg jedinstva i zajedništva valja odustati od ovoga zakonskog prijedloga.

svog konstituiranja 30. svibnja 1990. pa sve do 8. listopada 1991. kada je proglasio konačni raskid svih državnopravnih veza Republike Hrvatske sa SFRJ donio niz odluka državotvorne naravi počevši od amandmana kojima je trasirao put hrvatskoj državnosti, preko Božićnog Ustava i Rezolucije o prihvatanju postupka za razdruživanje SFRJ iz 1991. godine. Stoga nije potpuno točna teza da je 30. svibnja u biti samo težište na ulogu Hrvatskoga sabora u prošlosti. Odluka Sabora o 30. svibnju kao danu državnosti nije bila samo izraz političke volje jedne ili nekoliko političkih stranaka nego gotovo izraz svih relevantnih političkih čimbenika u Hrvatskoj i odražavala je raspoloženje hrvatskoga naroda. Ako

ne postoji suglasnost i konsenzualnost odnosno jedinstvenost oko svih tih datuma i njihova značenja tada ih ne treba niti mijenjati jer će se tako samo pridonijeti podjelama, podvukao je Šeks. Slijedom toga je i njegov prijedlog da se u interesu jedinstva i zajedništva odustane od zakonskog prijedloga.

Replicirao mu je **mr. Ivo Škrabalo (HSL)** podsjetivši da kod donošenja Zakona o blagdanima i neradnim danima kojim je 30. svibnja proglašen danom državnosti nije bilo konsenzualnosti. Tadašnja je oporba bila malobrojna, pa je primjerice pokojni zastupnik HSS-a Josip Pankretić bio protiv toga da se spomenuti datum proglašeni Danom državnosti nego eventualno Danom Hrvatskog sabora, prisjeća se Škrabalo. Ponovno podvlači da ta odluka, za koju se tako grčevito bori HDZ, nije donesena konsenzualno nego je odluka o tome bila nametnuta voljom tadašnje parlamentarne većine.

Kod donošenja te odluke Sabor je bio praktički jedinstven i Zakon je donesen gotovo konsenzualno, uzvratilo je **Vladimir Šeks (HDZ)**.

(Ne)dobronamjerne primjedbe

Replicirao mu je **Petar Žitnik (HSS)**. Za uvodni dio Šeksovog izlaganja kazao je da nije dobronamjeran te da je ovaj HDZ-ov zastupnik zaboravio neke stvari. U prošlom mandatu dok je Vladimir Šeks bio potpredsjednik Hrvatskoga državnog sabora u parlamentu se raspravljalo o istim temama u istoj tako teškoj gospodarskoj situaciji, kaže Žitnik - donosila se npr. odluka o proglašenju 5. kolovoza Danom domovinske zahvalnosti. Žitnik se slaže s mišljenjem da je tema ove rasprave ozbiljna te da kod "ovakvih stvari ne bi trebalo doći do nadglasavanja". Svatko ima pravo na svoje mišljenje ali ga treba iskristalizirati te zakon valja donijeti konsenzusom, zaključio je Žitnik.

Ispravljajući netočan navod **Vladimir Šeks (HDZ)** je otklonio prigovor da je bio nedobronamjeran. Baš obrnuto, kaže, u svojoj je raspravi dobronamjerno ukazivao da u današnjoj situaciji ne treba o ovoj temi voditi raspravu. Priznaje, međutim, da je u različitim razdobljima gospodarska i socijalna situacija u zemlji bila teška pa i teža nego li je sada, ali drži kako to nije razlog da se danas raspravlja o ovoj temi niti je to

alibi za upućeni mu prigovor zašto o tome nije govorio prijašnjih godina. O ovakvim temama nije se raspravljalo u Saboru, zaključio je Šeks.

Mijenjanje pojedinih datuma koji su općeprihvaćeni u hrvatskom narodu, a takav je i Dan državnosti, **Ante Beljo (HDZ)** promatra u sklopu detudmanizacije Hrvatske. Dodaje kako su mnogi zakoni u sklopu te detudmanizacije bačeni u Hrvatskom saboru na marginu i o njima se raspravljalo u vrijeme kada HTV ne prenosi raspravu pa je tako i prvo čitanje ovog zakona bilo u kasnim večernjim satima, a tako je i sada rasprava o ovom zakonskom prijedlogu počela dan ranije oko 19 sati da bi zbog umora zastupnika bila prebačena za jutro poslije toga. Zastupnik takvu odluku pozdravlja jer će hrvatski građani tako imati priliku pratiti ovu raspravu. Njegova stranka, kaže, predlaže da ostane 30. svibnja kao Dan državnosti, i kao blagdan, a 8. listopada bi mogao biti spomendan i ništa ne bi bilo sporno. No, Beljo kaže kako već sada zna da predlagatelj zakona i vladajuća petorka to neće prihvatiti jer imaju sasvim druge ciljeve. Na koncu će po stranačkoj disciplini i prema sugestiji klubova zastupnika saborski zastupnici glasovati ne ono što hoće njihovo izborno tijelo nego ono što hoće njihovi lideri. Nasuprot tomu, Beljo smatra da se treba posvetiti izgradnji jedinstva hrvatskoga naroda i njegovoj pomirbi jer je to jedini način da možemo krenuti naprijed, a ostaviti na miru simbole hrvatske države i hrvatske državnosti. HDZ-u se zamjera osjetljivost na neke stvari, a zastupnik Beljo smatra da je HDZ s pravom osjetljiv jer hrvatski narod nije imao vlastitu državu i simbole kroz 800 godina, pa nije svejedno kada se u njih dira. Nije bilo svejedno kada je ukinuta npr. počasna predsjednička garda na Trgu sv. Marka, i Županijski dom, promijenjen Ustav, i doneseni brojni zakoni koji nisu baš bili u interesu većine građana, a napose sada kada se dira u Dan državnosti.

"Gospodin Beljo pokušava držati lekciju o stranačkoj stezi", kaže **Miroslav Korenika (SDP)**, ali odmah dodaje "kako ima osjećaj da se taj HDZ-ov zastupnik nakon deset godina tek probudio iz dubokog sna".

"S državom za koju smo toliko platili da je stvorimo ne možemo se igrati na ovaj način prepucavajući se oko nebitnih stvari, iako je Dan

državnosti itekako bitan", uzvratilo je zastupnik **Beljo**. Ispravljajući netočan navod zastupnik **Miroslav Korenika** zamjerio je prethodniku što spočitava stranačku stegu iako je ona uobičajena u parlamentima. Govoreći da će se kod izglasavanja zakona primijeniti stranačka stega zastupnik Beljo prejudicira stvar što Korenika ocjenjuje nekorektnim.

U ponovnom istupu Anto Beljo se nije složio sa izrečenom konstatacijom tvrdeći da je usprkos nastojanjima da zadrži monolitnost HDZ ipak zadržao modus po kojem zastupnik može barem ostati suzdržan ako se neka odluka ili zakon protive njegovoj savjesti, dok većina zastupnika iz vladajuće koalicije to nije nikada napravila.

15. siječnja - Dan hrvatskog Podunavlja

Na izborima 3. siječnja 2000. godine na osnovi predizbornih rezultata narod je dao povjerenje aktualnoj vlasti za gospodarske promjene nadajući se boljem životu, ali nije dao za promjenu zajedničke povijesti, blagdane i spomendana, primijetila je **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)**. Blagdani u Hrvatskoj nisu Šeksovi niti Škrabalovi, a predloženi zakon nije jedini način i pokušaj da se izmijeni ili poništi hrvatska povijest posljednjih deset godina. U posljednjih deset godina hrvatska je povijest pisana krvlju i nitko se nema pravo igrati s tom poviješću, upozorila je ova zastupnica. Na konstataciju koja se mogla čuti tijekom rasprave da datum 29. studeni nije negativan za hrvatski narod zastupnica odgovara kako su i prva i druga Jugoslavija isključivale Hrvatsku. Na kraju je objasnila zašto je nekoliko dana prije opomenula premijera, i dan ranije reagirala tijekom istupa zastupnika Škrabala, a sve na zazivanje Božjeg imena. Premijera je upozorila da je parlament kuća u kojoj se Bog ne psuje niti moli, a kod istupa zastupnika Škrabala kada je spominjao pismo što ga je uputio predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije mrs. Bozaniću, trebala je, kaže, tražiti ispravak netočnog navoda ili repliku. Potonje je objašnjenje zastupnik Škrabalo (HSLŠ) shvatio kao ispriku ove zastupnice, a zatim ustvrdio da je premijer upotrijebio ime Božje kao jednu poštapalicu, a ne u obliku psovke.

Uzvratila mu je **Vera Babić-Petričević (HDZ)** konstatacijom kako nije osjetila da je uvrijedila zastupnika Škrabala pa se zato nije niti ispričavala.

O svim eventualnim promjenama datuma koje smo slavili kao blagdane moralo bi se ubuduće odlučivati referendumom.

U nastavku sjednice **Jadranka Kosor (HDZ)** usprotivila se promjeni datuma koji se predlaže ovim zakonom, ali podržava amandmanom dopunjen prijedlog da se 5. kolovoza proglasi Danom pobjede i Domovinske zahvalnosti jer je Hrvatska vojska uistinu bila pobjednička vojska, a Domovinski rat osloboditeljski i obrambeni. Drži kako bi 15. siječnja 1998. kada je završena mirna reintegracija Hrvatskog podunavlja također mogao biti jedan od datuma o kojem bismo mogli razmišljati kao spomendan. Usprotivila se prijedlogu Kluba zastupnika SDP-a da se 2. siječnja proglasi neradnim danom. Kaže kako nikako ne bi trebalo proširivati broj neradnih dana jer smo velemajstori u spajanju nespojivog. Misli kako bi o svim eventualnim promjenama datuma koje smo slavili kao blagdane morali odlučivati referendumom.

Zemlji koja je podijeljena regionalno, razvojno i ideološki najmanje treba ovakav zakon, smatra **mr. Zlatko Mateša (HDZ)**. Ovo je, kaže, krivi zakon u krivo vrijeme, a krajnja konzekvenca bit će da će svaka vlast po dobijanju mandata na demokratskim izborima mijenjati državne blagdane, dane kada su oslobođeni gradovi, ulice, trgovi itd. Zakonski prijedlog nije uputila Vlada pa se "ne može reći da izvršna vlast unosi nemir u naše redove", nastavio je Mateša. Inicijativa je došla iz Zastupničkog doma i time je ona za njega više začuđujuća. Spornim drži i način podnošenja zakona - bez postignutog konsenzusa svih političkih stranaka. Proglašenjem 8. listopada Danom neovisnosti moglo bi izazvati negativne konotacije pred Haaškim sudom s obzirom na sadržaj optužnice protiv Miloševića u kojoj se 8. listopada navodi kao dan kada u Hrvatskoj prestaje građanski rat, a počinje rat protiv agresora, upozorava Mateša. Imajući to u vidu poziva predlagatelja da povuče zakon ili ako se već mijenja zakon onda treba naći način da se on

donesu konsenzusom. Što se njega osobno tiče podržat će, kaže i prijedlog DC-a o 10-godišnjem moratoriju na sve promjene datuma blagdane.

Reagirao je **Luka Bebić (HDZ)** podsjetivši na svoju raspravu odnosno upozorenje koje je dao, da proglašenjem 8. listopada Danom neovisnosti praktički priznajemo da se do tog datuma faktički vodio građanski rat koji je počeo tri mjeseca ranije.

Za **Dragu Krpinu (HDZ)** zanimljiv je motiv koji je ponukao predlagatelja da predloži ovaj zakon. Za predlagatelja zakona smisao njegova zakonskog prijedloga je dovesti činjenice iz hrvatske povijesti u red, što je za zastupnika Krpinu ambiciozan motiv. Uz to, cijelost se ovaj raspravi daje nadrealistička dimenzija jer: "dok mi vodimo raspravu o dovođenju u red činjenica iz hrvatske prošlosti u ovom času ne znamo dokle je stigao pokušaj ministra obrane glede uvođenja vojne diktature, i hoće li ministar završiti taj svoj postupak te što će biti sa zastupnicima ako taj pokušaj uspije". Od načelnika Glavnog stožera Hrvatske vojske došla je izjava da ministar obrane pokušava uvesti vojnu diktaturu u Hrvatsku. Načelnik je i dalje u svom uredu, deset metara dalje je i ministar obrane, a mi raspravljamo o dovođenju u red činjenica iz hrvatske povijesti. Nije li to nadrealistično", pita zastupnik Krpina. Pitanje je samo kako ovu raspravu doživljava milijun umirovljenika, stotine tisuća onih kojima su nedavno smanjene plaće za 30 i 40 posto, pedesetak tisuća studenata, milijun i pol hrvatskih seljaka itd., i je li rasprava u njima produbljuje nadu da će sutra živjeti bolje. A upravo s tom nadom željeli su promjenu vlasti 3. siječnja 2000. - podsjeća Krpina. Iako zastupniku Škrabalu ne spori pravo na podnošenje zakonskog prijedloga, Krpina izražava bojazan da je ovaj HSLŠ-ov zastupnik podlegao sveopćem zanosu promjene svega i svačega, osim promjene života građana nabolje. U Hrvatskoj su se dogodile bezbrojne promjene, pa tako i promjena života hrvatskih građana, ali nagore, a u to, drži ovaj zastupnik, ne treba nikoga posebno uvjeravati. Uvjeren je da bi zastupnik Škrabalo osigurao svoje mjesto u hrvatskoj povijesti ako bi ponudio recept kako otvoriti barem dio od 200.000 radnih mjesta koje su spominjali zastupnica Pusić i ministar Čačić ili kako povećati mirovine i plaće te osigurati

bolju perspektivu mladih ljudi. Takvi bi prijedlozi dobrodošli u Saboru, tvrdi Krpina. Na kraju je predložio zastupniku Škrabalu da odustane od svog zakonskog prijedloga uvjeren da bi takvo što izazvalo najviše simpatija goleme većine hrvatskih građana.

Ispravljajući netočan navod **Damir Kajin (IDS)** je ustvrdio da general Stipetić nije, kao što je decidirano tvrdio prethodnik, izjavio kako ministar obrane pokušava uvesti vojnu diktaturu. General je rekao da samo u zemljama vojne diktature vojnici mogu nadzirati civile, zaključio je Kajin.

Ministar obrane odgovoran je Hrvatskom saboru, a isti je izjavio tisku da ga je načelnik Glavnog stožera Hrvatske vojske optužio za pokušaj uvođenja vojne diktature, reagirao je **Drago Krpina (HDZ)** ispravljajući netočan navod. Ukoliko ministar obrane iznosi lažne tvrdnje onda je to razlog da se postavi pitanje njegove odgovornosti. No, "ministar obrane i načelnik Glavnog stožera Hrvatske vojske na svojim su mjestima i što se onda treba čuditi što je plan Predsjednika Republike Hrvatske o svjetskoj borbi protiv terorizma ostao mrtvo slovo na papiru kada nema tko voditi borbu", zaključio je zastupnik Krpina.

Preispitati utemeljenost 22. lipnja

Ivo Lončar (nezavisni) predložio je da se preispita utemeljenost 22. lipnja kao Dan antifašističke borbe jer on predstavlja datum "kada je napadnuta prva zemlja proletera i kada jedna skupina paravojnih komunista čuvši za to odlazi u šumu". U Francuskoj npr. 21. kolovoza 1941. tamošnji komunisti na nagovor Kominterne i "velikih brkova" izvode diverzije ali im ne pada na pamet da slave to kao dan antifašističke borbe, kaže Lončar. Nema dvojbe da je suvremena civilizacija i suvremeni svijet sazdan na antifašizmu, i ne stoji da Hrvatska ne treba imati Dan antifašističke borbe, no prva puška u Hrvatskoj, kaže zastupnik, pukla je puno prije 22. lipnja 1941. Kaže, kako se prva puška oglasila već 10. travnja u Crikvenici čak devet sati prije negoli je proglašena NDH-a, i pucala je po cijeloj Dalmaciji i otocima gdje je bio pravi antifašistički pokret, ali i u Hrvatskom primorju, dijelu Gorskog kotara i cijeloj Istri.

I ovaj je zastupnik reagirao na spominjanje 29. studenoga 1943.

Proglašenje 8. listopada danom neovisnosti zasigurno bi moglo izazvati negativne konotacije pred Haaškim sudom s obzirom na sadržaj optužnice protiv Miloševića.

godine. Drži da je taj datum bio sumrak za hrvatski narod i državu jer je svaka Jugoslavija isključivala Hrvatsku. U toj su se Jugoslaviji dogodili zločini, a uz Bleiburg to je bilo i iseljavanje milijun Hrvata najproduktivnije dobi iz Hrvatske i iz hrvatskih krajeva u drugim dijelovima Jugoslavije. U replici **Zlatko Canjuga (HND)** je kazao kako ne bi želio niti je dosad branio Jugoslaviju jer je i sam zastupnik Lončar lijepo rekao što je sve Hrvatima donijela bivša država, ali napominje da je jugoslavenska ideja produkt najistaknutijih hrvatskih intelektualaca. Replicirajući **Ivo Lončar (nezavisni)** zamolio je zastupnika Canjuga da o Jugoslaviji govori ono što je govorio do 3. siječnja. Ispravljajući netočan navod **dr. Anto Kovačević (HKDU)** je ustvrdio da su hrvatski intelektualci bili inficirani jugoslavenstvom. Na neki način Jugoslavija jeste hrvatska izmišljotina, ako zastupnik Canjuga pritom misli na Antu Trumbića i južnoslavenski odbor. Svaka je Jugoslavija, bila ona versajska ili jaltska bila velika Srbija, tvrdi Kovačević.

Anto Đapić (HSP) nije se složio sa Canjuginom konstatacijom da su najistaknutiji hrvatski intelektualci tvorci jugoslavenske ideje. Hrvatski intelektualci na kraju 19. i početkom 20. stoljeća (Starčević, Šufraj, Kvaternik, Radić itd.) borili su se za samostalnu hrvatsku državu.

U ponovnom istupu **Zlatko Canjuga (HND)** pozvao je zastupnika Lončara da pročita sve njegove knjige pa će se vidjeti što on misli o Jugoslaviji. Dodao je još "kako je do 3. siječnja pokazao zašto smo se borili, kada se zastupnik Lončar nažalost tek uključio".

Uzvratio je **Ivo Lončar (nezavisni)** tvrdnjom kako se proteklih deset godina borio protiv rukopisa Zlatka Canjuge, koji je dobro prepoznatljiv kao rukopis tajnika HDZ-a, predsjednika Skupštine grada Zagreba, Dinama i Vijeća HRT-a od kuda je on

(Lončar) prognan samo zato što je govorio istinu i što je bio Hrvat.

Borba za bolju prošlost

U **HSP-u**, kaže **Anto Đapić**, drže da bi najpametnije bilo povući iz procedure ovaj zakon jer će izazvati učinak po onoj narodnoj poslovi "tjeraš zeca, a istjeraš lisicu". Namjera zakonskog prijedloga zasigurno vodi u daljnje podjele u hrvatskom političkom životu, nastavlja zastupnik i podvlači kako se tijekom ove rasprave raspravljalo o brojnim datumima i pretresala se bolja prošlost i borba za bolju prošlost, a u ovom trenutku to nije potrebno u hrvatskoj državi i društvu, podvukao je Đapić. Izgubit će se cijeli dan na raspravu o zakonu koji nema nikakvog opravdanja za njegovo donošenje jer je njegova temeljna odrednica poništenje 30. svibnja kao Dana državnosti. A tog datuma formiran je višestranački Hrvatski sabor u kojem je kroz dotadašnje parlamentarne izbore pokazana volja za programom hrvatske države. To je, nastavlja Đapić, početak stvaranja hrvatske države, a sve kasnije tek je tehnički slijed svih ostalih događanja. Nikako ne smijemo 30. svibnja promatrati kao konkurenciju 8. listopada već ih promatrati kao datume koji se upotpunjuju. Bilo bi loše kada bi borba za našu nezavisnost počinjala tek od 8. listopada 1991. godine. Razlog - do tada su praktički već stvoreni temelji hrvatske države, a stvorena je 30. svibnja dok je sve kasnije bila borba za tu državu, naglašava Đapić.

Po mišljenju **Ljerkke Mintas-Hodak (HDZ)** netočan je navod "da se raspravom o ovoj temi vodi borba za bolju prošlost". Kako se ta teza, kaže, mogla čuti i u izlaganjima još nekih zastupnika gospoda Mintas-Hodak drži da je to netočno. Hrvati su po mnogočemu jedinstveni po svom ponašanju pa i po tome da ima puno takvih koji se stalno bore za što lošiju prošlost. "A mijenjajući ovim zakonom datume koji su više izraz političke volje, a manje potrebe da se sređuju činjenice isto se tako borimo za što lošiju prošlost", zaključila je ova zastupnica.

Budući je ova tema rasprave već otvorena ona je i potrebna, odgovorio je **Anto Đapić (HSP)**. I ne voli, kaže, pričati kako ovu temu ne treba politizirati jer je riječ o prvora-zrednom političkom pitanju.

Ova je rasprava samo potvrdila izneseno stajalište Kluba zastupnika DC-a da ovakve promjene i prijedlozi bez obzira koliko bili dobronamjerni izazivaju podjele i napetosti ne samo u hrvatskom društvu nego i u parlamentu, kazala je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Hrvatska se još uvijek nalazi u razdoblju za koje je potrebno vremena da se učvrste demokratske institucije te uvede i razvije jedna puno viša razina političke kulture. Zbog toga se sve promjene koje se odnose na državne blagdane, nazive ulica i slično odmah odražavaju na napetosti u hrvatskom društvu. Stoga DC predlaže predlagatelju zakona da povuče zakon, a klubovima zastupnika da podrže njegov prijedlog o uvođenju desetogodišnjeg moratorija na promjene svih državnih blagdana, spomendana i neradnih dana te nacionalnih znamenja ostavljajući sve to budućim generacijama koje su neopterećene da o tome razgovaraju.

Dobronamjerman poredak po važnosti

U završnoj riječi **mr. Ivo Škrabalo (HSLS)** zahvalio je svima koji su sudjelovali u raspravi, a posebno onima koji nisu doveli u pitanje dobronamjernost njegova prijedloga već su ga prihvatili kao prijedlog pojedinca koji je nastojao unutar naše nedavne prošlosti raščistiti neke datume i poredak njihove važnosti za budućnost. Škrabalo sumnja da bi za deset godina tada aktivni ljudi u politici bili bolji od sada aktualnih u davanju suda o tim datumima. Drži kako njegov zakonski prijedlog nikako ne bi trebao podijeliti hrvatski narod i javnost pa ga zato čudi što iz klupa gdje sjede zastupnici koji su se uvijek dičili državotvornošću dolaze prigovori na blagdan kojim bi se slavila neovisnost hrvatske države. Uostalom, državotvornost je uvijek bila usmjerena na to da država napokon postane neovisna. Smatrajući da je tu praznina u blagdanima predložio je uvođenje Dana neovisnosti, a po njegovom uvjerenju i argumentima to je 8. listopada. Zastupniku Mateši poručio je da nije imao prilike čitati optužnicu protiv

Miloševića, ali ako je u optužnici spomenut 8. listopada tada to nije učinjeno na temelju činjenice da Hrvatski sabor kani od tog datuma napraviti državni blagdan nego na osnovi teksta Ustavne odluke koju je 8. listopada donio Sabor, podvlači Škrabalo. To, dakako, ne znači da je baš tada počela agresija na Hrvatsku jer je prije toga, još 25. lipnja Sabor donio Deklaraciju o našoj suverenosti i samostalnosti. Ne bi, dakle, smjelo biti nikakve pravne zabune, naglašava Škrabalo i misli zato da je 8. listopada neupitan datum od kada se može računati da je Hrvatska završila proces osamostaljenja i postala neupitno neovisna, samostalna i suverena država. Utoliko je potrebno da Hrvatska ima blagdan kojim će se to obilježiti. Zastupnik je predložio također da se 5. kolovoza slavi kao Dan pobjede i Dan Domovinske zahvalnosti. Oslobođenje Knina simbolizira pobjednički završetak Domovinskog rata kojeg bi zastupnik radije nazvao rat za neovisnost. Predlažući da se 30. svibnja slavi tek kao spomendan izašao je, kaže, samo ususret Vladinoj sugestiji da se ne povećava broj neradnih dana, no konačnu odluku o tome hoće to biti radni ili neradni dan prepušta Hrvatskom saboru.

Negativne konotacije

Usljedio je ispravak netočnog navoda. **Mr. Zlatko Mateša (HDZ)** je ponovo upozorio na predloženi Dan neovisnosti i moguće negativne konotacije s tim u svezi imajući u vidu sadržaj haške optužnice protiv Miloševića. To što zastupnik Škrabalo takvo što nije pročitao nije nikakav izgovor jer i dalje ostaje problem, i isto tako povlači itekakve konsekvence, podvlači Mateša. A za odluku da se 5. kolovoza proglasi Danom domovinske zahvalnosti, a ne Danom pobjede tvrdi da je duboko politički promišljena.

Reagirajući zastupnik **Škrabalo** je ustvrdio kako je zakonski prijedlog uputio u prvo čitanje kada nije bilo te optužnice u Haagu pa se s tim nije mogao niti upoznati. "Jednako tako niti u zadnje vrijeme nije dobio

nikakav takav materijal u ruke iz koje bi mogao izvući činjenicu koja bi korigirala razmišljanja o predloženom zakonu". A glede Dana pobjede smatra da bi u Hrvatskoj morali njegovati osjećaj pobjede, a ne samo osjećaj da smo bili žrtve agresije.

Da smo pobijedili dokazivat ćemo odnosom prema Hrvatskoj vojsci i braniteljima, a ne prema pobijeđenima, uzvratilo je **Mateša**.

Drago Krpina (HDZ) reagirao je na Škrabalovo čuđenje što zastupnicima HDZ-a koji su isticali svoju državotvornost nije toliko privlačno proglasiti 8. listopada Danom neovisnosti. Opće je poznata činjenica da je 8. listopada 1991. HDZ imao gotovo dvije trećine svojih zastupnika u Saboru i zahvaljujući kojoj je donijeta te povijesne odluke kao i sve druge tijekom desetogodišnje vladavine. Isto tako goleme je većina zastupnika proglasila Dan državnosti kao nacionalni blagdan i to je Dan naše neovisnosti koji je prihvaćen ne samo kao povijesna činjenica već i kao tradicija u našem narodu. Tijekom rasprave iznijeti su, kaže, bezbrojni razlozi zašto ne treba prihvatiti prijedlog glede 8. listopada, a najozbiljnije je upozorenje zastupnika Mateše. Nakon tog upozorenja bilo bi samoubojstveno da Sabor svojim odlukama ide ususret laži po kojoj je sve do 8. listopada 1991. u Hrvatskoj vođen građanski rat, i pitanje je kako će Hrvatska ako prizna da je hrvatska neovisnost tek od 8. listopada opovrgnuti tu laž i optužbu, zaključio je zastupnik Krpina.

Kako smo uvodno spomenuli zastupnici su odložili glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, za nastavak rada sjednice Hrvatskog sabora. Višesatna rasprava polarizirala je stajališta, pa su pojedini zastupnici iz više stranaka upozorili na ovu činjenicu, ne osporavajući dobre namjere i želje predlagatelja i podnositelja ovog zakonskog teksta, zastupnika mr. Ive Škrabala (HSLS).

V.Ž; J.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI

Više ovlasti gospodarskom inspektoru

Hrvatski sabor donio je većinom glasova predloženi Zakon te zaključak kojim je obvezao Vladu da do ožujka 2002. godine izradi i dostavi cjelovit Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti i Zakon o zaštiti od buke. Glavna značajka predloženih zakonskih rješenja je omogućavanje adekvatnog provođenja postojećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti u dijelu koji govori o poštivanju radnog vremena. Predlagatelj je bio zastupnik mr. Pavle Kalinić.

O PRIJEDLOGU

Dosad su za nepridržavanje propisanog radnog vremena ugostitelji bivali prijavljeni za prekršaj i ti su postupci nerijetko zapadali u zastaru. U takvim okolnostima pojedini ugostitelji uporno su kršili odredbe o radnom vremenu i time ometali javni red i mir. Predloženim dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti daje se ovlast gospodarskom inspektoru da na licu mjesta, najprije usmeno, a u roku od pet dana i pisanim rješenjem zabrani rad ugostiteljskih objekata koji ne posluju u skladu s propisanim radnim vremenom, a žalba protiv takvog rješenja ne zadržava izvršenje istoga. Zatraženo je da predloženi Zakon bude donesen hitnim postupkom zbog nadolazeće turističke sezone kao i potreba uvođenja reda o pridržavanju propisanog radnog vremena u ugostiteljskim objektima, pogotovo onima koji se nalaze u stambeno-poslovnim zgradama.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu te Odbor za turizam predložili su Hrvatskom saboru da donese predloženi Zakon.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu ujedno smatra da bi Sabor trebao donijeti zaključak kojim bi zadužio Vladu da do kraja 2001. godine izradi i uputi u proceduru propise kojima će cjelovito urediti radno vrijeme ugostiteljskih objekata.

Odbor za turizam je također predložio da Hrvatski sabor donese zaključak. Članovi su mišljenja da bi trebalo zadužiti Vladu da do siječnja 2002. podnese Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti koji će sadržavati cjelovita rješenja u svezi s radnim vremenom i zaštitom od buke. Odbor je podnio i amandman koji se odnosi na članak 1. Sukladno amandmanu u članku 47a. inspektor bi u roku od 24 sata uručio naredbu o zabrani pružanja usluga ugostitelja te donio rješenje u razdoblju od osam dana od izrečene naredbe.

MIŠLJENJE VLADE

U mišljenju Vlade o Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti stoji kako je razvidno da se predloženim dopunama nastoje riješiti problemi koji su vezani uz radno vrijeme ugostiteljskih objekata, ali i uz područje zaštite od buke i remećenja javnog reda i mira. Zaštita od buke regulirana je posebnim zakonom kojim je utvrđen i nadzor vezan za štetne emisije buke izvan ugostiteljskih objekata, a novim Zakonom o zaštiti od buke, koji će se do kraja godine naći u saborskoj proceduri, utvrdit će se stroži kriteriji i sankcije za emisiju buke preko dozvoljenih granica. U proceduri donošenja već je Konačni prijedlog zakona o prekršajima, a članak 140. tog Zakona govori i detaljno razrađuje mogućnosti da inspeksijska i druga upravna tijela mogu privremeno ograničiti ili privremeno zabraniti obavljanje određene djelatnosti. To

ograničenje može trajati najviše osam dana i može se podnijeti žalba nadležnom tijelu, pojašnjava Vlada. Uz to

Vlada smatra da predloženi Zakon ne bi trebalo donijeti.

je navedeno kako Ministarstvo turizma priprema Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti u okviru čega će se također predložiti učinkovitije i veće sankcije za ugostitelje koji se ne pridržavaju propisanog radnog vremena. Shodno iznesenom, Vlada Republike Hrvatske predložila je Hrvatskom saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, s Konačnim prijedlogom zakona jer će ta problematika biti riješena navedenim zakonskim prijedlozima.

RASPRAVA

Nužno je zakonski regulirati zaštitu od buke

Klub zastupnika SDP-a podržat će predložene dopune Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, rekla je u ime Kluba **Branka Baletić (SDP)**. Međutim, konstatira, kako se u Zakonu govori samo o striktnom poštivanju propisanog radnog vremena, a valjalo bi, kaže, povesti više računa, pa i zakonski regulirati zaštitu od buke. Smatra da je u tu svrhu potrebno donijeti cjeloviti Zakon koji će braniti upotrebu svih sredstava koja remete javni red i mir, a nadzor njegove provedbe trebao bi biti u nadležnosti sanitarne inspekcije i državnog inspektorata. Predložila je i povećanje iznosa novčanih kazni za prekršaje u obavljanju ugostiteljske djelatnosti te zabranu obavljanja te djelatnosti ukoliko se prekršaji opetovano čine. Na kraju je iznijela kako Klub zastupnika SDP-a predlaže da Sabor

donese zaključak kojim bi se obvezalo Ministarstvo turizma da do ožujka 2002. izradi cjelovit Zakon o ugostiteljstvu i Zakon o zaštiti buke.

Zakon je prevažan da bi ga se donosilo hitnim postupkom

U ime Kluba zastupnika HSLŠ-a **Marko Baričević (HSLŠ)** smatra da je predloženi Zakon vrlo bitan te ne bi smio biti donesen hitnim postupkom. Upitao je, kako ugostitelj može istjerati goste nakon radnog vremena ugostiteljskog objekta koji su se možda malo i razveselili, kada se ni u Saboru ne može istjerati sa sjednice zastupnike koji su isključeni s rasprave. Predložio je potom da oni kojima smeta buka dođu živjeti na selo gdje je tiho i mirno. U Grčkoj, kaže, sve trgovine i ugostiteljski objekti su otvoreni dok ima gostiju te dodaje kako bismo morali razmisliti o brzom donošenju jednog kompleksnog zakona o ugostiteljstvu koji će biti u uskoj vezi s turizmom. Zaključio je da Klub zastupnika HSLŠ-a ne može podržati ovakav zakonski prijedlog, ponajviše zbog toga što ga se donosi hitnim postupkom.

Predloženim zakonskim rješenjima ne definira se tko smije dokle raditi, već to da nitko ne smije raditi preko radnog vremena za koje ima dozvolu.

Za repliku se javio **Dragutin Vukušić (SDP)**. Drži da pitanje buke nije samo pitanje gradova, nego i sela. Dodao je kako ima saznanja da pojedini kafići rade i cijelu noć, a da nitko glede toga nije ništa kvalitetno poduzeo. Ako se ispred takvih mjesta cijelu noć lupa i remeti javni red i mir, važno je poduzeti i druge mjere osim novčanih kazni, zaključuje zastupnik. Zakon neće oštetiti onoga tko se drži propisa, naglašava gospodin Vukušić, nego će biti kažnjeni oni koji se permanentno propisa ne drže. Što se tiče hitnog postupka, drži da je on sasvim u redu.

Na repliku je odgovorio **Marko Baričević**. Rekao je da Zakon o ugostiteljstvu i sada postoji, ali treba vidjeti zašto nitko ne postupa u skladu s njim.

Potpuno razumijem široku dušu svog kolege, ali mislim da nije

primjereno uspoređivati birtiju i Sabor, replicirala je **Jadranka Kosor (HDZ)**.

Ako je to netko tako shvatio ja se ispričavam, nisam uspoređivao birtiju i Sabor, odgovorio je **Marko Baričević**.

Za riječ se javio predlagatelj Zakona **mr. Pavle Kalinić (SDP)** rekavši kako se predloženim zakonskim rješenjima ne definira tko smije dokle raditi, već to da nitko ne smije raditi preko radnog vremena za koje ima dozvolu. Zamjerio je to što se kao primjer uzela Grčka, s obzirom na to da se Hrvatska mora uspoređivati sa zapadnom Europom. Naglasio je kako u Londonu boby može na licu mjesta zatvoriti svaki kafić i restoran u kojem se toči alkohol prije sedam sati, a u SAD-u blagajne se automatski isključuju po isteku radnog vremena ugostiteljskog objekta.

Dr. Zrinjka Glovački-Bernardi (HSLŠ) je mišljenja kako bi u ugostiteljskoj djelatnosti svakako trebalo uvesti reda i ovo je, kaže, svakako put da se krene u takav cjeloviti zahvat. Kao primjer je navela mnogo stolova koji se nalaze po pločnicima zagrebačkih ulica te toćenje alkohola maloljetnicima.

Trebalo bi pričekati cjeloviti Zakon o ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti

Klub zastupnika HSS-a drži kako je predložena dopuna, ali i izrada cjelokupnog Zakona o turističko-ugostiteljskoj djelatnosti itekako potrebna, rekao je u ime Kluba **Ante Markov (HSS)**. Naglasio je kako su iz Vlade stigle naznake da će takav Zakon biti u saborskoj proceduri koncem siječnja iduće godine. Nada se da će taj novi Zakon o turističko-ugostiteljskoj djelatnosti biti suštinski suprotstavljen postojećoj poziciji na kojoj se bazira postojeći Zakon o turističko-ugostiteljskoj djelatnosti te da će ukloniti negativne posljedice u selekciji i otvoriti nove širine i prostori koji su potrebni da bi se turizam kao jedna od najheterogenijih grana gospodarstva mogao razvijati. Stoga se, kaže, Klub zastupnika HSS-a apsolutno zalaže za jedan ozbiljan pristup i ozbiljnu raspravu na tu temu. Istaknuo je da potpuno razumije motive predlaganja zakona o kojem se raspravlja, ali smatra kako bi trebalo sačekati i prihvatiti sveobuhvatne promjene, a ne stvari rješavati parcijalno. Predlo-

žio je da se prihvati mišljenje Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Vlade te da se pričeka do siječnja iduće godine kada će Sabor donijeti kvalitetan i sveobuhvatan Zakon o turizmu i ugostiteljstvu čime će se prekinuti mnoge dileme, a ova rasprava će u svakom slučaju pripomoći motivaciji zakonodavnoj i izvršnoj vlasti da svoj posao naprave čim prije i kvalitetnije, zaključio je zastupnik.

Zakonom se samo želi osigurati primjena postojećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti

U ime Kluba zastupnika HNS-a i LS-a govorila je **dr. Vesna Pusić (HNS)**. Rekla je da će Klub podržati ovaj zakonski prijedlog. Kao glavne razloge navela je to što je turizam jedna od strateških gospodarskih djelatnosti i strateških industrija, te to što predloženi Zakon uopće ne sadrži nikakav zahtjev za promjenom, nego se njime želi samo osigurati primjena postojećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Smatra da će se donošenjem ovog Zakona efikasno osigurati da lokali, odnosno ugostiteljska poduzeća rade unutar odobrenog radnog vremena. Složila se s mišljenjima da cjelokupnu problematiku treba riješiti jednim opširnim zakonom, ali i u taj novi Zakon, drži zastupnica, trebalo bi ugraditi elemente koji će omogućiti da se on adekvatno poštuje, a ne da bude samo ukras na papiru.

Rješenje za građane koji žive uz ugostiteljske objekte

Predlagatelj želi ovim zakonom osigurati provedbu postojećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, smatra u ime Kluba zastupnika HSP-a/HKDU-a **Tonči Tadić (HSP)**. Mišljenja je kako se Hrvatska nalazi u apsurdnoj situaciji jer nakon donošenja nekog zakona, zbog specifičnog tumačenja demokracije u Hrvata, svatko prihvaća dio tog zakona koji mu odgovara, dok se ostalih dijelova ne pridržava. Ovaj zakon neće biti zapreka turizmu, bit će jedino zapreka onima koji na taj specifičan način doživljavaju zakonske obveze, zaključuje zastupnik. Činjenica je, kaže, da se ovim Zakonom samo grabi vrh ledenog brijega, dok na njegovom dnu leže drugi problemi poput nefunkcio-

niranja inspekcijskih službi, utaje poreza i rada na crno. Naglasio je da Klub zastupnika HSP-a i HKDU-a daleko više brine mišljenje Vlade te mu izgleda da se netko u Vladi brine kako bi predložena rješenja mogla biti prestroga za ugostitelje u Hrvatskoj. Drži kako kazne nisu prestroge, budući da je vrijeme da u Hrvatskoj počne djelovati inspekcijska služba, a ne da ona bude pod utjecajem političkih veza vlasnika kafića. Smatra također da nije potrebno čekati cjelovite zakone o ugostiteljstvu i turizmu kako bi se navedeni problemi riješili. Prije takvih zakona trebalo bi prihvatiti prijedlog mr. Kalinića i time riješiti bitne probleme za susjede ugostitelja, zaključio je gospodin Tadić.

Hrvatska želi biti turistička zemlja, ali u tom pravcu treba pronaći načina kako da se ljudima koji žive u blizini ugostiteljskih objekata omogući barem malo mira.

Miroslav Korenika (SDP) je istaknuo kako je neosporna činjenica da se predloženim zakonskim rješenjima ne definira tko smije dokle raditi, već to da nitko ne smije raditi preko radnog vremena za koje ima dozvolu. Hrvatska želi biti turistička zemlja, ali u tom pravcu treba pronaći načina kako da se ljudima koji žive u blizini ugostiteljskih objekata omogući barem malo mira, konstatira zastupnik. Smatra da najveći problem predstavljaju objekti koji se nalaze u stambenim zgradama i ne ispunjavaju osnovne tehničke uvjete vezane uz buku i parkirališni prostor. Konstatirao je dalje da intencija predloženog Zakona nije smanjivanje radnog vremena ugostiteljskim objektima, nego da se poštuje jedinstveno radno

vrijeme. Smatra da je učestala praksa da se zbog niskih kazni ne poštuje radno vrijeme te stoga ima razloga uvažiti prijedlog mr. Kalinića. Zamolio je ipak da prijedlog ide u drugo čitanje, kako bi se razmotrila zakonska regulativa za ugostiteljske objekte koji se nalaze izvan naselja. Čini mu se da dobar dio problema leži u tome što naše inspekcijske službe ne rade izvan uobičajenog radnog vremena i vrlo je malo akcija kada se provjerava rade li ugostitelji izvan svog radnog vremena. Naglasio je kako je želja svih da ugostitelji zarade ali cilj pravne države mora štititi i zaštititi svoje građane.

Ante Markov se složio sa stavovima gospodina Korenike, ali je iskazao mišljenje da u postojećem Zakonu o ugostiteljstvu stoji sve što se predlaže i dopunama o kojima se raspravlja. Smatra da ako inspektori do sada nisu radili svoj posao, neće niti donošenjem predloženog Zakona.

Miroslav Korenika je odgovorio kako je Vlada trebala kontrolirati Državni inspektorat i ustanoviti poštuje li se radno vrijeme ili ne. Zaključio je da bi trebalo donijeti predloženi Zakon kako bi se pokazalo da pravna država djeluje te da sankcionira nepoštivanje zakona i štiti one koji rade prekovremeno a za to nisu plaćeni.

Dr. Vesna Pusić je ispravila netočni navod gospodina Markova, rekavši kako je netočno da će Zakon ograničiti radno vrijeme bilo koga. Pojasnila je da se tu ustvari radi samo o pridržavanju onog radnog vremena koje je određeno Zakonom i to nema nikakve veze sa štetom ugostiteljima.

U postojećem Zakonu o ugostiteljstvu u članku 48. govori se o svemu što se nalazi u predloženom Zakonu i on ništa bitno ne mijenja, ispravio je **Ante Markov**.

Mijenja se to da se na licu mjesta može izreći djelotvorna kazna, dodala je **Vesna Pusić**.

U postojećem Zakonu je ista stvar, samo se sada govori o rokovima, smatra **Ante Markov**.

Predloženi Zakon ne zadire u pitanje radnog vremena, nego se dopunom člankom 47a. omogućava sankcioniranje nepridržavanja postojećeg Zakona o ugostiteljstvu, objavio je predlagatelj **mr. Pavle Kalinić**.

Ako može zapad, može i Hrvatska

Praksa pokazuje da mnogi ugostitelji rade preko radnog vremena koje je dozvoljeno, tvrdi **Ivan Penić (HDZ)**. Smatra da svaki ugostiteljski objekt može dobiti dozvolu da radi do vremena koje zatraži, ali da bi nakon toga trebalo inspektorima dati mogućnost da postupi sukladno prijedlogu mr. Kalinića. Ako to može biti u zemljama zapada ne vidi razlog da ne bi bilo i u Hrvatskoj.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje.

Amandman Odbora za turizam nije dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova (28 "za", 38 "protiv" i 19 "suzdržanih"). Potom je većinom glasova (57 "za", 8 "protiv" i 20 "suzdržanih") donesen Zakon o dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti te je također većinom glasova (81 "za" i 4 "suzdržana") donesen zaključak, sukladno prijedlogu Kluba zastupnika SDP-a, kojim je zadužena Vlada da do ožujka 2002. godine izradi i dostavi Hrvatskom saboru cjelovit Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti i Zakon o zaštiti od buke.

M.S.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O PODRUČJIMA ŽUPANIJA, GRADOVA I OPĆINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Utvrđeno područje nove općine

Hrvatski je sabor većinom glasova donio izmjenu i dopunu ovog Zakona kojim se formira nova općina Pribislavec s dva mjesna odbora (izdvaja iz grada Čakovec) u Međimurskoj županiji. Predlagatelji Zakona bili su zastupnici Hrvatskog sabora Željko Pavlic (HSLŠ) i Velimir Pleša (HDZ).

O Prijedlogu zakona (ista rješenja kao u Konačnom prijedlogu) kao i raspravi u prvom čitanju pisali smo u "Izveštima", broj 298. od 14. svibnja 2001. na str. 23, s naslovom: "Razvoj lokalne uprave i samouprave".

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je većinom glasova donošenje ovog zakona na zajedničkoj sjednici s Odborom za Ustav, Poslovnik i politički sustav, koji nije utvrdio svoje stajalište jer su pri glasovanju četiri člana bila "za" a četiri "protiv".

MIŠLJENJE VLADE

O ovom zakonskom prijedlogu prije rasprave u Hrvatskom saboru dala je mišljenje i Vlada RH i navela da se protiv njegovom prihvaćanju. Ostaje kod svog prvobitnog mišljenja da neće podržavati pojedinačne inicijative za osnivanje novih jedinica lokalne samouprave do donošenja novog zakona kojim će se cjelovito urediti teritorijalno ustrojstvo RH.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora najprije je uvodno govorio jedan od predlagatelja **Željko Pavlic**. Naglasio je da su ispunjene sve pravne pretpostavke za ovakvo rješenje, te, među ostalim, prikupljeni potrebni potpisi stanovnika. Buduća općina

Pribislavec gospodarski je spremna da bude samostalna i da ne ovisi o pomoći RH. Infrastruktura je već ostvarena, postoje neiskorišteni potencijali, neiskorišteno industrijsko zemljište, da postane snažna općina koja će svojim prihodima moći samostalno funkcionirati i po nekim procjenama, proračun bi trenutno bio oko 2 milijuna kuna. I osnovni problem je što je sadašnji mjesni odbor Pribislavec od grada Čakovca svih ovih godina dobivao malo sredstava i ostvarivao malo zamišljenih svojih projekata. Namjera je predlagatelja da se sredstva koja se ostvaruju u Pribislavcu, koje je ove godine dobilo i priznanje kao najbolje uređeno naselje u Međimurju, ili koje ostvaruju ti mještani, da se vraćaju u samo mjesto.

I **Velimir Pleša** kao drugi predlagatelj, a i u ime Kluba zastupnika HDZ-a, založio se za prihvaćanje ovog zakona. HDZ je bio i ostao zagovornik ideje "austrijskog modela" prema kojem manja mjesta koja imaju materijalne i druge uvjete za ostvarivanje vlastite lokalne politike imaju status općine. Ponovio je da ovaj zakonski prijedlog ni u jednom trenutku nije imao stranačku obojenost a ovakva općina moći će egzistirati i biti primjer drugim općinama u Međimurju i Hrvatskoj.

Demokratski obrazac

Dr. Vilim Herman (HSLŠ) govorio je u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a i predloženi zakon ocijenio dobrim. Radi se o demokratskom obrascu potvrđenom očitovanjem građana. To neće biti općina koja nema svoje potencijale i da je sama sebi svrhom, već postoji financijski potencijal i druge prednosti (npr. NK Polet, a iz Pribislavca je i reprezentativac Jarni). Vlada RH se o ovom prijedlogu očitovala manje više komotno, po inerciji, pa bi trebalo i afirmirati rad Vlade osobito u pogledu djelotvornosti.

Ne zbog puke solidarnosti već zbog ozbiljnosti stvari treba probati donijeti

dobru odluku, kazao je zastupnik u ime Kluba HSLŠ-a nasuprot onome što kaže Vlada, a ne dovodeći u pitanje u ovom trenutku izražavanje povjerenja Vladi, kazao je zastupnik.

Ivan Kolar (HSS) je u ime Kluba zastupnika HSS-a izrazio apsolutno slaganje s predlagateljima i to radi načela a ne solidarnosti. Zdušno se zalažemo da decentralizacija saživi u svakom našem mjestu i da se centri moći i blagostanja, bolje rečeno upravljanja sredstvima postave u prave ruke. Sredstvima je najlakše i najbolje upravljati na najnižem stupnju, rekao je, među ostalim zastupnik, naglašavajući da decentralizacija treba što prije krenuti da se vidi gdje je bilo politički promašeno stvarati općine.

Petar Žitnik (HSS) podržava ovaj prijedlog, što je, kaže i obećao ljudima iz Pribislavca, koji ga i veseli jer se vidi da se može naći zajednički jezik između stranaka kada se želi. Kao "susjed" (zastupnik je iz Varaždina) rekao je da se Grad Čakovec prema Pribislavcu ponaša kao maćeha i da je puno novca iz Pribislavca završilo u pločnicima i mramoru u Čakovcu a malo ga se vraćalo. Osvrnuo se i na mišljenje Vlade te rekao da vjeruje da bi i ona dala "zeleno svjetlo" da je raspravljala o ovom prijedlogu na ovakav način.

Dragica Zgrebec (SDP) ispravila je predgovornika i rekla da on nije Čakovčanec pa da nije korektno reći da se maćehinski odnosio. Mramor i fasade načinjeni su 80-tih godina samodoprinosom građana Čakovca. **Petar Žitnik** je rekao da je dobio podatke da iz Pribislavca u Čakovec ode 2 milijuna kuna a vrati se 600.000 te da to onda nije materinski odnos već očito maćehinski.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor većinom glasova (86 "za", dva "suzdržana") donio Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Đ.K.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOM CRVENOM KRIŽU

U službi ublažavanja patnje i zaštite ljudskih prava

Hrvatski sabor jednoglasno je donio Zakon o Hrvatskom Crvenom križu, u tekstu predlagatelja, Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav s prihvaćenim amandmanom.

O PRIJEDLOGU

Hrvatski Crveni križ definiran je kao društvena organizacija prema važećem Zakonu o Hrvatskom Crvenom križu ("Narodne novine", broj 61/91), a Konačnim prijedlogom zakona sukladno Zakonu o udrugama ("Narodne novine", brojevi 70/97. i 106/97.) definira se kao nacionalni, humanitarni i dobrovoljni savez zajednica udruga županijskih društava Crvenog križa i udruga gradskih i općinskih društava Crvenog križa koji djeluje na osnovi načela međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca i uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske.

Konačnim prijedlogom zakona određuju se ciljevi i zadaće Hrvatskog Crvenog križa.

Osnovni ciljevi Hrvatskog Crvenog križa su ublažavanje ljudskih patnji, posebice onih izazvanih velikim prirodnim, ekološkim i drugim nesrećama, s posljedicama masovnih stradanja, epidemijama, te oružanim sukobima, doprinos unapređenju i zaštiti zdravlja, prevenciji bolesti i podizanju zdravstvene i ekološke kulture građana, poticanje i unapređenje solidarnosti i međusobnog pomaganja te socijalne sigurnosti građana.

Radi postizanja navedenih ciljeva, te sukladno međunarodno priznatom statusu ovog nacionalnog društva, Konačnim prijedlogom zakona uređuje se da Hrvatski Crveni križ surađuje, razvija i održava odnose s međunarodnim institucijama Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca kao i drugim međunarodnim i nacionalnim huma-

nitarnim, karitativnim, zdravstvenim i socijalnim organizacijama.

Hrvatski Crveni križ obavlja javne ovlasti i poslove u skladu s utvrđenim zadaćama, te djeluje u skladu s odredbama Ženevskih konvencija o zaštiti žrtava rata iz 1949. godine te Dopunskim protokolima iz 1977. godine. S obzirom na to da Hrvatski Crveni križ ima posebne obveze određene Ženevskim konvencijama Konačnim prijedlogom zakona uređuju se te ovlasti. U Hrvatskom Crvenom križu, prema Konačnom prijedlogu zakona, ustrojava se i djeluje služba traženja koja u slučaju oružanog sukoba obavlja zadaće Ureda za informiranje sukladno odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima i Ženevske konvencije o zaštiti civila u ratu. Služba traženja obavlja i poslove obavješćivanja i traženja žrtava velikih prirodnih nepogoda i drugih nesreća, s posljedicama masovnih stradanja, kao i mirnodopska traženja.

Hrvatski Crveni križ u sklopu svojih javnih ovlasti traži, prima i raspoređuje humanitarnu pomoć međunarodnih organizacija i drugih donatora.

Sukladno ciljevima Hrvatskog Crvenog križa na području zaštite i unapređenja zdravlja, te zdravstvenog i humanitarnog odgoja Konačnim prijedlogom zakona uređuju se i javne ovlasti Hrvatskog Crvenog križa u osposobljavanju građana za pružanje prve pomoći u svakodnevnom životu, školovanju, na radu, u velikim prirodnim, ekološkim, prometnim i drugim nesrećama, s posljedicama masovnih stradanja, epidemijama, u oružanim sukobima, u organiziranju akcija dobrovoljnog davanja krvi i provedbi drugih akcija solidarnosti. Pored navedenog, Konačnim prijedlogom zakona utvrđuje se i javna ovlast Hrvatskog Crvenog križa u provedbi stručnog usavršavanja predavača iz nastavnog predmeta pružanja prve pomoći osobama

ozlijeđenim u prometnoj nesreći, te javna ovlast u organiziranju službe spašavanja života na vodi i ekološke zaštite priobalja, osposobljavanju spasitelja službe, te vođenju evidencija i izdavanja uvjerenja o osposobljavanju za obavljanje navedenih poslova. Pored navedenih javnih ovlasti, Konačnim prijedlogom zakona određuju se i zadaće Hrvatskog Crvenog križa u prihvatu, smještaju i drugim poslovima zbrinjavanja nastradalog pučanstva, organiziranju međusobnog pomaganja građana u duhu humanizma i solidarnosti, te na poslovima zdravstvenog odgoja i osposobljavanja građana na području samozaštite i suzaštite. Posebno se uređuje zadaća Hrvatskog Crvenog križa u pružanju usluga smještaja i prehrane osobama kojima je takav oblik pomoći potreban zbog zdravstvenih, socijalnih i drugih razloga (kuhinje Crvenog križa, dostava hrane u kuću, odmarališta Crvenog križa). Konačnim prijedlogom zakona određuju se izvori stjecanja sredstava Hrvatskog Crvenog križa za ostvarivanje njegovih ciljeva, te izvršavanje utvrđenih zadaća. Sukladno ovom prijedlogu zakona Crveni križ stječe sredstva od članarina, iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske, te iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave. Nadalje, Hrvatski Crveni križ stječe sredstva od izvršenih ugovorenih programa, dotacija, subvencija, darova i naslijeđa, prihoda od imovine i prava, te priloga građana i pravnih osoba. Također se Konačnim prijedlogom zakona propisuje izdavanje 1% sredstava iz uplaćenih boravišnih pristojbi za službe spašavanja života na vodi i ekološku zaštitu priobalja, te izdavanje 1% sredstava godišnje iz obveznog osiguranja vozila, u korist Hrvatskog Crvenog križa za unapređenje djelatnosti pružanja prve pomoći, s ciljem smanjenja prometnih nesreća. Također se propisuje izdavanje 51% sredstava iz dijela

sredstava koji Hrvatska lutrija raspoređuje i izdvađa za humanitarnu potporu u korist Hrvatskog Crvenog križa. Konačnim prijedlogom zakona određuje se i naplata određenih sredstava iz prodanih putničkih karata, karata za kulturne, zabavne i športske priredbe kao i na poštanske pošiljke u unutarnjem prometu u korist Hrvatskog Crvenog križa za vrijeme trajanja Tjedna Crvenog križa, Tjedna borbe protiv tuberkuloze i Tjedna solidarnosti, te olakšice koje se u pogledu plaćanja poreza, doprinosa i pristojbi priznaju Hrvatskom Crvenom križu u cilju obavljanja njegovih zadaća. Konačnim prijedlogom zakona predviđaju se porezne olakšice za fizičke i pravne osobe koje pomažu Hrvatskom Crvenom križu dobrima s novčanom vrijednošću.

Za provedbu ovog zakona potrebno je osigurati 3.900.000 kuna godišnje u državnom proračunu.

Hrvatski Crveni križ, koji je, prema važećem Zakonu, definiran kao društvena organizacija, Konačnim prijedlogom zakona ustrojava se kao savez zajednica udruga sukladno Zakonu o udrugama, te uživa posebnu skrb Republike Hrvatske. Hrvatski Crveni križ obavlja javne ovlasti. Navodimo razlike između rješenja koja se predlažu Konačnim prijedlogom zakona u odnosu na rješenja iz prijedloga zakona. Tako na temelju rasprave u Konačni prijedlog zakona nije ugrađena odredba da Hrvatski Crveni križ organizira tečajeve za stjecanje osnovnog znanja o zdravstvenoj ispravnosti namirnicama i osobnoj higijeni za osobe koje na

radnim mjestima dolaze u dodir s namirnicama, sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti. U Konačni prijedlog zakona ugrađena je odredba da Hrvatski Crveni križ odgovara za obveze cijelom svojom imovinom, te da osnivači Hrvatskog Crvenog križa solidarno i neograničeno odgovaraju za njegove obveze. Također je ugrađena odredba da se na sve odnose koji nisu uređeni ovim Zakonom supsidijarno primjenjuju odredbe Zakona o udrugama.

RADNA TIJELA

Raspravu su proveli **Odbor za zakonodavstvo** te **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, kao zainteresirano radno tijelo, raspravio je Konačni prijedlog zakona, te izrazio zadovoljstvo činjenicom da je prihvaćena primjedba Odbora, te da u Konačni prijedlog Zakona nije ugrađena odredba da Hrvatski Crveni križ organizira tečajeve za stjecanje osnovnog znanja o zdravstvenoj ispravnosti namirnica i osobnoj higijeni za osobe koje na radnim mjestima dolaze u dodir s namirnicama. Nakon rasprave članovi Odbora su jednoglasno podržali donošenje zakona uz amandman na članak 20. teksta prijedloga zakona. Tako bi se u članku 20. točki 7. iza riječi "s posljedicama masovnih stradanja, epidemija te oružanih sukoba" dodale riječi: "kao i upućivanja poziva za dobrovoljno davanje krvi". U obra-

zloženju stoji kako je Hrvatski Crveni križ najveći organizator dobrovoljnog davanja krvi, a pri upućivanju poziva za davanje krvi ima i znatnih troškova, te je potrebno predvidjeti oslobađanje Hrvatskog Crvenog križa svih troškova nastalih s te osnove. (prihvaćen amandman).

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga nema primjedaba.

RASPRAVA

U ime predlagatelja zastupnicima se obratio zastupnik **Mato Arlović**, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, osvrnuvši na tekst Konačnog prijedloga zakona, te napomenuvši da je u članku 14. stavku 1. podstavku 2. ispušten broj "0,5" tj. iza riječi "izdvađa se" dodaje se "0,5", tako da podstavak glasi: "za javne ovlasti i redovne djelatnosti izdvađa se 0,5%-1,8% sredstava iz proračuna općine, grada i županije".

U ime predlagatelja prihvatio je amandman Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.

Kako se nitko nije prijavio za raspravu, predsjedavajući, gospodin Baltazar Jalšovec zaključio je raspravu. **Zastupnici su jednoglasno donijeli Zakon o Hrvatskom Crvenom križu u tekstu kako ga je predložio predlagatelj s prihvaćenim amandmanom.**

S.F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I DRŽAVA EFTA-e

Međunarodni uspjeh Republike Hrvatske

Većinom glasova i hitnim postupkom Hrvatski sabor donio je predloženi Zakon. Glavna značajka ovog međunarodnog ugovora je da se u međusobnoj trgovini s državama EFTA-e neće uvoditi nove carine ili pristojbe, a postojeće će se ukinuti od dana stupanja Ugovora na snagu, 1. siječnja 2002.

O PRIJEDLOGU

Bitni elementi ovog Ugovora polaze od načela uzajamnosti i otvorenosti u međusobnoj trgovini robama, uz poštivanje odredbi Općeg sporazuma o carinama i trgovini GATT 1994, te načela Svjetske trgovinske organizacije. Ugovorne stranke će

stupanjem Ugovora na snagu uspostaviti područje slobodne trgovine, ali je za određene grupe industrijskih proizvoda podrijetlom iz država EFTA-e pri uvozu u Republiku predviđena postupna liberalizacija. U međusobnoj trgovini neće se uvoditi nove carine ili pristojbe a postojeće će se ukinuti od dana stupanja Ugovora

na snagu. Ovim ugovorom istaknuta je važnost koju ima trgovina uslugama i ulaganje te su se u tom smislu ugovorne stranke obvezale na suradnju u cilju stvaranja najpovoljnijih uvjeta za proširenje međusobnih ulaganja te postizanje daljnje liberalizacije i dodatnog uzajamnog otvaranja tržišta uslugama. Bit će osnovan zajednički odbor koji će nadzirati i upravljati provedbom Ugovora te će voditi brigu o pravilnoj provedbi Ugovora. Sklapanjem ugovora o slobodnoj trgovini vjerojatno će doći do kratkoročnog smanjivanja proračunskog prihoda od carina na uvoz proizvoda iz država EFTA-e, ali istovremeno će doći do povećanja opsega razmjene, osobito hrvatskog izvoza, što bi trebalo povećati prihode hrvatskih izvoznika i na taj način neizravno i Državni proračun Republike Hrvatske. S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora i činjenicu da će se navedeni Ugovor primjenjivati već od 1. siječnja 2002. godine predloženo je da Zakon bude donesen hitnim postupkom.

RADNA TIJELA

Donošenje predloženog Zakona podržali su **odbori za zakonodavstvo te za gospodarstvo, razvoj i obnovu.**

RASPRAVA

Uvodno je zastupnike s Prijedlogom zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i država EFTA-e upozнала zamjenica ministra gospodarstva **Maja Brinar**. Naglasila je da je sklapanje ovog Ugovora s najstarijom trgovinskom integracijom u Europi od velike važnosti za Hrvatsku ne samo radi povećanja trgovinske razmjene, nego i stvaranja uvjeta za jače povezivanje gospodarstvenika Hrvatske i Europe na području toliko nam potrebnih investicija.

Je li hrvatsko gospodarstvo spremno za tržišnu utakmicu

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **mr. Zlatko Mateša (HDZ)** je podržao donošenje predloženog Zakona rekavši kako je sklapanjem Ugovora o slobodnoj trgovini s EFTA-om Vlada na tragu strateškog cilja, a to je

dovesti hrvatsko gospodarstvo u poziciju ravnopravne i konkurentske pozicije na svim tržištima Europske unije i oko nje. Drži da je Vlada napravila dobar potez, ali ga interesira je li hrvatsko gospodarstvo zaista spremno za takvu tržišnu utakmicu. Zaključio je da ima dosta prostora kako bi se negativna robna razmjena sa zemljama EFTA-e izbalansirala ili da se makar stvore uvjeti koji će ublažiti štete našem gospodarstvu.

Stvorit će se pozitivni efekti za izvoz

Normalno je da će i Klub zastupnika HSLŠ-a podržati donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i država EFTA-e, rekla je u ime Kluba **Darinka Orel (HSLŠ)**. Naglasila je da je danas gotovo cijela Europa povezana nizom gospodarskih sporazuma koji čine gustu mrežu slobodne trgovine i carinskih unija. Konstatirala je potom kako se tim Ugovorom s državama EFTA-e ostvaruju naročiti pozitivni efekti za izvoz hrvatskih proizvoda, kao i lakši, jednostavniji i slobodniji pristup tržištu EFTA-e, odnosno državama Norveškoj, Islandu, Švicarskoj i Lihtenštajnu. To, kaže, pokazuje da su te države spremne na gospodarsku i političku suradnju s Hrvatskom. Na kraju izlaganja je naglasila da taj Ugovor neće samo bitno utjecati na poboljšanje gospodarskih odnosa između Hrvatske i zemalja EFTA-e, nego će utjecati i na skoro potpisivanje sličnog ugovora sa članicama CEFTA-e.

Strani investitori i banke osjetit će sigurnost u Hrvatskoj

Upravo u ovom prijelaznom razdoblju do stupanja na snagu sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, a u vremenu stvaranja otvorenog i integriranog gospodarstva Europe od izuzetnog je značaja ugovor o slobodnoj trgovini između Hrvatske i država EFTA-e, rekao je u ime Kluba zastupnika DC-a **dr. Mate Granić (DC)**. Smatra da se na taj način Hrvatskoj pruža mogućnost unapređenja gospodarstva na načelima tržišnog poslovanja i slobodne trgovine sukladno standardima EFTA-e i Europske unije. Mišljenja je također, da će otvaranje tržišta EFTA-

e prema Hrvatskoj pridonijeti poticanju privatnog poduzetništva i općem povećanju gospodarske akti-

Sklapanje ovog Ugovora s najstarijom trgovinskom integracijom u Europi od velike je važnosti za Hrvatsku ne samo radi povećanja trgovinske razmjene, nego i stvaranja uvjeta za jače povezivanje gospodarstvenika Hrvatske i Europe na području toliko nam potrebnih investicija.

vnosti. Uspostava bliskih gospodarskih odnosa sa zemljama EFTA-e potaknut će i strana ulaganja jer će strani investitori i banke osjetiti određenu sigurnost, tvrdi zastupnik. Drži kako se prilika koja se sada pruža Hrvatskoj ne smije propustiti te je nužno u što većoj mjeri iskoristiti povlastice koje nam ovaj Ugovor nudi te što više afirmirati hrvatsko tržište i gospodarstvo. Sukladno navedenom, zaključio je dr. Granić, Klub zastupnika DC-a čvrsto podržava donošenje predloženog Zakona.

Hrvatska je trebala ranije postati članicom EFTA-e

U Klubu zastupnika HNS-a i LS-a nema nikakve dvojbe oko davanja podrške Prijedlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između RH i država EFTA-e, istaknuo je u ime Kluba **Darko Šantić (HNS)**. Postavio je potom i dva pitanja: "Ne kasnimo li već predugo s ratificiranjem tog Ugovora?" te "Zar nismo već do danas mogli biti punopravnim članom te najstarije trgovačke organizacije?". Smatra da je Hrvatska na taj način mogla biti u mnogo boljoj poziciji prilikom dosadašnjih pregovora za članstvo u Europskoj uniji. Zaključio je potom kako Klub zastupnika HNS-a i LS-a Ugovor s državama EFTA-e doživljava kao još jedan gospodarski a time i politički uspjeh naše zemlje i bez rezerve daje mu punu podršku.

Petar Žitnik (HSS) iznio je neke načelne primjedbe. Smeta ga to što se u predloženom Zakonu nije naveo pojašnjenje kratice EFTA i to na hrvatskom jeziku. Drugo na što je

ukazao je prevelik uvoz iz zemalja EFTA-e i vrlo mali izvoz u te zemlje. Smatra da na takvoj osnovici nismo u ravnopravnim odnosima s državama te europske organizacije te da treba zaustaviti neplanski uvoz svega što nekome padne na pamet. Na kraju je podržao donošenje predloženog Zakona, naglasivši još jednom kako se mora itekako voditi računa o tome što Republika Hrvatska uvozi te prekinuti trend slabog izvoza.

Uspostavljanje zone slobodne trgovine između Hrvatske i zemalja EFTA-e od presudne je važnosti za daljnji ekonomski razvoj naše zemlje

i njeno uključivanje u europske integracijske procese, rekla je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Mišljenja je da Hrvatska mora biti posebno zainteresirana za smanjenje protekcionizma kroz zone slobodne trgovine jer je ona među onim tranzicijskim državama koje ne bilježe rast izvoza. Upozorila je na to da Hrvatska nakon uspostavljanja zone slobodne trgovine s mnogim državama bilježi pad izvoza i rast uvoza, a to je nešto što treba promijeniti, zaključuje zastupnica. Drži ipak, da takvi sporazumi mogu predstavljati snažan poticaj domaćoj proizvodnji zbog visoke kupovne moći

stanovništva zemalja zapadne Europe i njihove efikasnije proizvodnje koja stvara konkurenciju. Dodala je kako je osobno uvjeren da će ovakav Ugovor pomoći Hrvatskoj u jačanju njene ekonomske moći.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje.

Većinom glasova (94 "za" i 4 "suzdržana") Hrvatski sabor donio je Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i država EFTA-e.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MONTREALSKOG PROTOKOLA O TVARIMA KOJE OŠTEĆUJU OZONSKI OMOTAČ

Hrvatski sabor je jednoglasno (102 glasa "za") i hitnim postupkom donio Zakon o potvrđivanju izmjene Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač.

U obrazloženju predloženog Zakona poslužili smo se uvodnim izlaganjem zamjenika ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja, **Rolanda Žuvanića**. On je naglasio kako su do danas izvršene četiri izmjene Montrealskog protokola i to u Londonu, Kopenhagenu, Montrealu i zadnja u Pekingu. Zadnjom izmjenom u Pekingu 1999. godine utvrđuju se izmjene koje se odnose na: određivanje kontrolnih mjera za novu tvar bromoklorometan za koju je utvrđen faktor oštećenja ozona u vrijednosti od 012 te na određivanje razine proizvodnje tvari halogeniranih ugljikovodika. Republika Hrvatska je do sada potvrdila sve usvojene izmjene Montrealskog protokola kojima su propisane mjere

i rokovi za ukidanje potrošnje tvari koje oštećuju ozonski omotač. Prijelaz na tehnologije koje ne koriste tvari koje oštećuju ozonski omotač predstavlja trošak te je u tu svrhu zatražen stručna i financijska pomoć multilateralnog fonda za provedbu Montrealskog sporazuma. S obzirom na projekte koji su u tijeku i na projekte koji su planirani u bližoj budućnosti, mišljenja smo da je potrebno potvrditi Pekinšku izmjenu Montrealskog sporazuma što je moguće prije, zaključio je zamjenik ministra.

Odbori Hrvatskog sabora za zakonodavstvo te za prostorno uređenje i zaštitu okoliša podržali su donošenje Zakona o potvrđivanju Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač. Odbori se također nisu protivili zahtjevu da se rasprava provede hitni postupkom.

Uvodno je govorio zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog

uređenja, a tim izlaganjem smo se poslužili u prikazu predloženog Zakona.

Riječ je tada uzela potpredsjednica Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša **Vesna Podlipec**. Iznijela je pozitivan stav Odbora koji je predloženi Zakon razmatrao kao matično radno tijelo.

U ime Kluba zastupnika HSS-a **dr. Ante Simonić (HSS)** smatra da potvrđivanjem Montrealskog protokola i njegovih izmjena Hrvatska stvara kvalitetne preduvjete glede postupnog ukidanja i potrošnje tvari koje oštećuju ozonski omotač. Izrađeni su scenariji ukidanja takvih tvari te predloženi projekti kojima se želi Hrvatskom gospodarstvu pomoći u postupnom prijelazu na zamjenske tehnologije, nastavio je zastupnik. Stoga, kaže, Klub zastupnika HSS-a, apsolutno podržava i prihvaća donošenje predloženog Zakona.

M.S.

IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PROGRAMA STATISTIČKIH ISTRAŽIVANJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2000. GODINU

Neovisan status statistike

Hrvatski sabor je nakon provedene rasprave jednoglasno prihvatio Izvješće o izvršenju Programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu.

O IZVJEŠĆU

Zastupnički dom Hrvatskog sabora na sjednici 10. srpnja 2000. godine donio je Program statističkih istraživanja Republike Hrvatske za razdoblje 2000-2002. godine ("Narodne novine" broj 66/2000).

Koordinaciju svih aktivnosti u pripremi i izradi Programa obavio je Državni zavod za statistiku. Poslove državne statistike obavljaju Državni zavod za statistiku, županijski uredi za statistiku i Gradski zavod za planiranje, razvoj grada i zaštitu okoliša (Odjel za statistiku), te ovlaštena tijela državne uprave. Izvješće o izvršenju spomenutog Programa za proteklu godinu Hrvatskom saboru priprema i podnosi Državni zavod za statistiku u ime svih ovlaštenih tijela državne uprave.

Programom statističkih istraživanja za 2000-2002. predviđena je provedba 295 statističkih istraživanja i 65 stručno-metodoloških radova i projekata u 11 ovlaštenih tijela državne uprave, od čega najveći dio provodi Državni zavod za statistiku, tj. 192 statistička istraživanja i 49 razvojnih projekata i stručno-metodoloških radova u godišnjoj i višegodišnjoj dinamici izrade.

Hrvatska treba uvesti europske standarde u svoj statistički sustav.

Prema Programu statističkih istraživanja za 2000. godinu i Zakonu o statistici, ovlaštena su tijela prikupila, obradila, pohranila i objavila čitav niz statističkih podataka o pojavama i njihovim promjenama u gospodarstvenom, demografskom i socijalnom području i području zaštite okoliša, te dostavila statističke

podatke međunarodnim organizacijama radi izvršenja međunarodnih obveza.

Poslovi državne statistike, posebno prikupljanje i obrada podataka, obavljani su na temelju stručnih znanstvenih spoznaja. U svom su radu sva tijela koja provode Program statističkih istraživanja poslove obavljala prema načelu neutralnosti, objektivnosti i stručne neovisnosti.

Svi prikupljeni i obrađeni podaci javni su i sva ovlaštena tijela posvetila su veliku pažnju prezentaciji statističkih podataka korisnicima. U tom smislu razvijena je veoma velika izdavačka djelatnost. Dio podataka dostupan je preko Interneta. Korisnički krug uistinu je širok i čini ga javnost u najširem smislu.

Kako bi korisnicima olakšao traženje podataka na jednom mjestu, Državni zavod za statistiku osnovao je Odjel za statističke informacije i dokumentaciju. Korisnici mogu svoje zahtjeve slati telefaksom, elektroničkom poštom, telefonom, poštom ili osobno doći po podatke. Na Web stranicama Zavoda nalaze se mnogobrojni podaci koji se stalno dopunjuju, a najtraženiji podaci o cijenama, zaposlenima, plaćama, BDP-u, itd. mogu se dobiti i na govornom automatu. Radi bolje promocije statističkih podataka Zavod za svaku važniju statističku akciju organizira konferenciju za novinare, a svake srijede u Poslovnoj srijedi "Večernjeg lista" objavljuje najnovije statističke podatke uz komentar.

Tako koncipiran program dio je dugoročne strategije razvoja statističkog sustava kojeg vodi i koordinira Državni zavod za statistiku, usklađujući naše statistike sa standardima EU, UN i drugih međunarodnih institucija.

Iz izvještaja ovlaštenih institucija vidljivo je da je najveći dio tog programa, tj. onaj koji se odnosi na redovita statistička istraživanja, realiziran tijekom 2000. godine.

Ono što zabrinjava je neizvršavanje planiranih poslova na razvoju

statističkog sustava. Naime, stručno-metodološki radovi i projekti nisu realizirani u predviđenoj dinamici zbog nedostatka kadrova, tehničke pomoći, i posebno, zbog nedostatka financijskih sredstava, stoji u Izvješću.

Uključenjem Hrvatske u proces pridruživanja Europskoj uniji otvorit će nam se mogućnost tehničke pomoći, ali će pridruživanje donijeti i velike obveze.

Tijekom 2000. godine Državni zavod za statistiku, provodeći Program Vlade o poduzimanju svih potrebnih aktivnosti za uvođenje Hrvatske u europske integracijske procese, napravio je, u suradnji sa stranim ekspertima, detaljnu analizu i pregled usklađenosti statistike Republike Hrvatske (statistika svih 11 ovlaštenih tijela državne uprave) sa standardima Europske unije. Na temelju te analize napravljen je i orijentacijski program do 2006. godine koja se uzima kao rok do kada će se hrvatska statistika u potpunosti harmonizirati sa statistikom Europske unije. Isto tako, određeni su i prioriteta. To će sve poslužiti u izradi Programa statističkih istraživanja za 2003-2006. te dopunama programa za 2002. godinu.

Iz navedene analize proizlazi da od ukupno 141 zahtjeva, trenutno je u potpunosti ili gotovo u potpunosti usklađeno 11, djelomično 57, dok za 52 nije započela prilagodba, a za 21 zahtjev smatra se da nije relevantan u ovoj fazi, budući da se ti specifični zahtjevi odnose isključivo na članice EU.

Ministarstvu za europske integracije dostavljeni su svi relevantni materijali koji se odnose na usklađivanje statističkog sustava sa EU. Za provedbu tog višegodišnjega, složenoga i opsežnog posla Državni zavod za statistiku imenovao je posebnu radnu skupinu.

Dobro je poznato da u procesu pridruživanja statistika, kao infrastruktura, ima posebno mjesto. Sve države moraju osigurati prostor,

kadrove, financijska sredstva, mijenjati čitav niz zakona, uvesti europske standarde u statistički sustav kako bi njihovi pokazatelji bili u skladu s europskim standardima. U protivnom, ona zemlja koja ne osigura potrebne uvjete u postavljenim rokovima i prema prioritetnim područjima koje definira EU, usporit će svoj prijem u članstvo EU. To bi trebao biti dovoljan razlog da i naša Vlada u cijelosti podrži razvoj državne statistike i osigura potrebne preduvjete da se naša statistika što prije prilagodi međunarodnim standardima, stoji u Izvješću. Statistika je ključ za prijam u članstvo u EU i trebalo bi osigurati sve potrebne uvjete za izvršenje tih poslova.

Sve institucije koje provode Program, osim Državnog zavoda za statistiku, nisu imale većih poteškoća, stoji u Izvješću.

Godišnjim programom statističkih istraživanja za 2000. godinu ("Narodne novine", broj 66/2000), predviđeno je da Državni zavod za statistiku provede 192 statistička istraživanja i 49 razvojnih projekata i stručno metodoloških radova u godišnjoj i višegodišnjoj dinamici izrade.

Prema Programu statističkih istraživanja za 2000. godinu i Zakonu o statistici, Državni zavod za statistiku imao je zadatak provesti najveći dio poslova državne statistike, ali je imao i najviše problema. U okviru svojih mogućnosti poduzete su mjere da se uz kadrovske, tehničke i financijske poteškoće realizira najveći dio planiranih zadataka što je uz iznimne napore zaposlenih i ostvareno, rečeno je u Izvješću.

Tijekom 2000. godine u skladu s programom Vlade, Državni zavod za statistiku napravio je detaljnu analizu poslova koje treba obaviti i napravio novi ustroj Državnog zavoda za statistiku, što je Vlada i prihvatila (Uredba o unutarnjem ustroju Državnog zavoda za statistiku, "Narodne novine", broj 72/2000). Cilj je te nove organizacijske strukture, koja je rađena uz konzultacije stranih eksperata, učinkovitije funkcioniranje Državnog zavoda za statistiku a time i učinkovitije izvršavanje najvećeg dijela Programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske. Nažalost, pokazalo se da se novi ustroj ne može u potpunosti provesti jer postojeći broj, kvalifikacijska struktura i postojeća znanja zaposlenih

nisu dostatni za realizaciju dijela poslova državne statistike koji su u nadležnosti Državnog zavoda za statistiku. U tom smislu dat je zahtjev Vladi za 30 pripravnika visoke stručne spreme bez kojih nije moguće ni zamisliti daljnji razvoj.

Pored redovnih statističkih istraživanja, Državni zavod za statistiku, u nastojanju da uvede međunarodne standarde u naš statistički sustav, predvidio je čak 49 stručno metodoloških radova i projekata. Što se tiče redovnih istraživanja možemo utvrditi da su gotovo sva provedena. Oko 50% tih istraživanja doživjelo je odgovarajuće promjene, bilo da su uvedena potpuno nova istraživanja prema međunarodnim standardima, ili da su postojeća istraživanja djelomično ili u potpunosti metodološki usklađena s međunarodnim standardima.

Programom statističkih istraživanja za 2000-2002. godinu, od ukupno 295 statističkih istraživanja Državni je zavod za statistiku bio zadužen provesti 192 istraživanja i 49 stručno metodoloških radova.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, nakon razmatranja i provedene rasprave, kao matično radno tijelo, jednoglasno je predložio Hrvatskom Saboru prihvaćanje Izvješća o izvršenju Programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu.

RASPRAVA

Prvi je, u ime Kluba zastupnika HSS-a, govorio zastupnik **Marijan Maršić (HSS)**. Osvrnuo se na sjednicu Sabora u ljeto 2000. godine kada je provedena rasprava o Prijedlogu programa statističkih istraživanja od 2000. do 2002. godine. Klub zastupnika HSS-a je zaključio da je plan opsežan i teško provediv, jer postoji puno radnji koje se trebaju kvalitetno pripremiti kako bi se ostvarili potpuni rezultati na svim područjima. Zastupnik je naglasio da je hrvatski model centraliziran, a to znači da je najveći dio statističkih poslova koncentriran u jednoj Vladinoj agenciji, koja se zove Državni zavod za statistiku. U HSS-u smatraju da je

postojeći zakon potrebno proširiti na poslove statistike koje bi trebalo obavljati Ministarstvo financija. No, najvažnije je da čim prije naša istraživanja uskladimo s međunarodnim standardima. U procesu pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji potrebno je odrediti sva područja koja statistika mora oslikati, te odrediti prioritete, pogotovo u srednjoročnom razdoblju od 5 godina, potom treba donijeti odluke o primjeni međunarodnih standarda u tom praćenju gospodarskih kretanja. Europska unija poznaje oko 170 zakona koji su vezani uz statistička istraživanja, kod nas je to daleko manje, rekao je gospodin Maršić. Za provedbu tog višegodišnjeg i skupog

Više decentralizirati rad Zavoda za statistička istraživanja.

posla potrebno je osigurati prostor za Državni zavod za statistiku, tehnički ga opremiti dostatnom informatičkom tehnikom, kadrovski ga ojačati stručnjacima različitih profila i osigurati neophodna financijska sredstva za provođenje statističkih istraživanja. Statistici je neophodno osigurati neovisan status da, kada uđemo u Europsku uniju, možemo poštovati određena pravila i držati se zadanih rokova. "Iz predloženog izvješća se jasno vidi da nam bez statistike nema ulaska u europske i svjetske integracije", ustvrdio je zastupnik. Državni zavod za statistiku se u ovom trenutku treba i mora oslanjati na svoju produženu ruku, tj. županijske urede, osigurati im bolju opremu i računala, dakle, tehnološki i programski ih prilagoditi da u sklopu svojih mogućnosti imaju svoje računalne centre i da mogu obrađivati podatke. "Ako podaci statistike nemaju funkciju potpore u odlučivanju, odnosno donošenju odluka, onda su prije svega svrha dobrim dijelom sami sebi pa se čini da se ta sredstva iz državnog proračuna izdvajaju samo za Državni zavod koji je malo previše centraliziran", rekao je gospodin Maršić. Svaki bi župan, gradonačelnik ili načelnik jedinice lokalne samouprave trebao imati podatke za svoje područje. HSS smatra da treba što je moguće više decentralizirati rad Zavoda za statistička istraživanja. "Objektivno gledano učinjeno je koliko je bilo moguće i zato Klub zastupnika HSS-a, uz sve izrečene primjedbe, daje

podršku Izvješću o izvršenju programa statističkih istraživanja RH za 2000. godinu”, zaključio je zastupnik Maršić.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik **Drago Krpina**, koji je na početku izlaganja naglasio da je ovo Izvješće različito od izvješća iz prijašnjih godina, po tome što je ovo Izvješće i prije nego je o njemu otvorena rasprava u Saboru, podnijelo svoje žrtve. Napomenuo je da je očekivao kako će gospodin Rusan, koji je potpisao ovo Izvješće, dati dodatna usmena obrazloženja, no on nije nazočan. Gospodin Krpina je rekao da je gospodin Rusan kao ravnatelj Zavoda za statistiku profesionalno, točno, objektivno i stručno iznio podatke. “Međutim, ta istina koja se može pročitati iz ovog Izvješća nije bila kompatibilna političkoj istini koju hrvatskoj javnosti prostire Vlada”, naglasio je zastupnik i nastavio da kad već Vlada nije mogla promijeniti istinu onda je promijenila autora ovog Izvješća, odnosno izvršila je na njega pritisak tako da se on sam povukao. “Iz ovih statističkih podataka vidimo da su ljudi koji govore da ne žive bolje u pravu, jer ovi statistički podaci to potvrđuju i ako idemo od stavke do stavke vidjet ćemo da su kretanja, nažalost, takva da ne bude nekakav veliki optimizam i zadovoljstvo”, rekao je gospodin Krpina. Klub zastupnika HDZ-a smatra da se ovom Izvješću nema što prigovoriti, da je izrađeno na stručnoj i profesionalnoj razini, da pruža dobar uvid u sva bitna kretanja u našem društvu, ali da je raspravom o Izvješću trebalo otvoriti prije svega političku raspravu o tome kako se Vlada odnosi prema radu profesionalnih institucija i stručnjaka u tim institucijama. “Kakva je poruka budućim ravnateljima i ovog Zavoda i drugih nakon političkog pritiska na gospodina Rusana koji se morao povući zbog

istinitog prikazivanja stanja u društvu i u državi?”, pitao je zastupnik Krpina. Otvara se jedno važno političko pitanje s obzirom na sudbinu gospodina Rusana, jer je vrlo opasno pokušavati “šminkati” istinite statističke podatke, naglasio je zastupnik. Za svaku dobru politiku, za svaku dobru procjenu važno je imati točne podatke, na temelju kojih

Hrvatska statistika u proteklih 10 godina prošla veliki razvojni put.

se mogu donositi i adekvatne procjene i odluke. “Prisiljavati institucije poput Državnog zavoda za statistiku da prilagođavaju svoje podatke dnevno-političkim stranačkim partijskim potrebama, mislim da je nedemokratski i da je vrlo opasno”, naglasio je gospodin Krpina. Smatra da bi čak trebalo raspraviti i zatražiti od Vlade izvješće o okolnostima i razlozima odlaska gospodina Rusana s mjesta ravnatelja Državnog zavoda za statistiku, što je i predložio u ime Kluba zastupnika HDZ-a.

Klub zastupnika HDZ-a ocjenjuje ovo Izvješće kao korektno i profesionalno, te odaje priznanje gospodinu Rusanu i njegovim suradnicima.

U pojedinačnoj raspravi zastupnicima se obratio gospodin **Đuro Njavro (NZ)**. Naglasio je da je nužno imati objektivnu statistiku da bi se na moderan i učinkovit način upravljalo gospodarstvom i vodila državna politika. “Statistika je danas jedno opće dobro svake države, opće dobro čak i širih zajednica i zato je u svijetu uobičajeno da se ujednačava metodologija po kojoj se rade izračuni svih onih temeljnih indikatora pomoću kojih se utvrđuje gdje jedno društvo jeste”, naglasio je zastupnik. Gospodin Njavro smatra da je hrvatska statistika u proteklih 10 godina prošla veliki razvojni put da se

od jedne ispostave saveznog zavoda za statistiku razvije u Državni zavod, nacionalnu statistiku Hrvatske. Ona je prošla i veliki razvojni put da se od jedne socijalističke razvije u statistiku koja mjeri sve bitne indikatore za državu, jednako kao što to mjeri bilo koja statistika u okviru Europske unije. Naravno da taj put nije odrađen u cijelosti, ali je učinjen velik put u stvaranju vlastite nacionalne statistike, usporedive sa statistikama i s podacima drugih zemalja u svijetu. Zastupnik je naglasio da je statistika u proteklom razdoblju imala potporu Hrvatskog sabora u svom neovisnom i stručnom radu. “Ove godine se dogodilo nešto što se nije smjelo dogoditi, ostavku je morao dati ravnatelj Državnog zavoda za statistiku, nakon što ga je Vlada kritizirala za izračun visine stope inflacije i za izračun još nekih pokazatelja gospodarskog stanja hrvatskog gospodarstva”, rekao je gospodin Njavro. No, bez vjerodostojne statistike ne može se voditi ni vjerodostojna ekonomska politika.

Zastupnik Njavro prihvaća ovo Izvješće i podržava daljnji razvoj i modernizaciju hrvatske statistike. Zalaže se da Državni zavod za statistiku bude što više nezavisan i profesionalan, a i da se može bitno razmisli o novom Zakonu o Državnom zavodu za statistiku čime bi on postao institucija podložna samo Hrvatskom saboru. “Nama treba nezavisna i profesionalno vođena statistika i to je jedini način da budemo obaviješteni u kojem stanju se nalazi hrvatsko gospodarstvo i društvo”, zaključio je gospodin Njavro.

Sabor je nakon provedene rasprave jednoglasno prihvatio Izvješće o izvršenju programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu.

S.F.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA O POČETKU MIROVANJA ZASTUPNIČKOG MANDATA TE OBNAŠANJA ZASTUPNIČKE DUŽNOSTI

Nakon utvrđivanja kvoruma pred-sjedavajući je predložio zastupnicima da saslušaju Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva koje je iznijela njegova predsjednica **Milanka Opačić (SDP)**. Nakon obrazloženja zastupnici Hrvatskog sabora jedno-glasno su donijeli dvije odluke. Prvom odlukom se utvrđuje da je 28. rujna 2001. započelo mirovanje zastu-

pničkog mandata **Ingrid Antičević - Marinović (SDP)** i da je 10. listopada 2001. godine zastupnički mandat umjesto ministrice pravosuđa, uprave i lokalne uprave Ingrid Antičević - Marinović, počeo obnašati gospodin **Zoran Šimatović (SDP)**.

Drugom je odlukom utvrđeno da je 10. listopada 2001. godine prestao zastupnički mandat zastupniku

Borisu Kandareu (HSP), a zastupničku je dužnost od toga dana započeo obnašati gospodin **Miroslav Rožić (HSP)**. Nakon što su zastupnici donijeli jednoglasnu odluku, obavljena je prisega novih zastupnika koje je predsjedavajući, nakon upućenih čestitki, pozvao da časno i odgovorno obavljaju dužnost u Hrvatskom saboru.

v.ž.

IZVJEŠĆA MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA O ZAHTJEVIMA ZA ODOBRENJE POKRETANJA ISTRAŽNOG POSTUPKA PROTIV POJEDINIH ZASTUPNIKA

Suprotstavljena mišljenja o institutu zastupničkog imuniteta

Zastupnici Hrvatskog sabora polemički su ukrstili argumente oko mogućnosti ukidanja zastupničkog imuniteta. Većina zastupnika u raspravi je podržala načelo da se imunitet ne bi trebao ukinuti ukoliko je prijava uslijedila nakon privatne tužbe, a da se pristupi njegovu skidanju ukoliko je riječ o kaznenom progonu po službenoj dužnosti. U slučaju podizanja privatnih tužbi Mandatno-imunitetno povjerenstvo ocijenilo je da zastupnike treba zaštititi od pravosudne procedure, koja se pak može aktivirati i nakon istjecanja mandata zastupnika.

O novom Izvješću Povjerenstva govorila je u nastavku rada Sabora, njegova predsjednica i zastupnica **Milanka Opačić**. Na početku je istaknula da je razmotrena obavijest Općinskog suda u Koprivnici od 12. travnja 2001. godine, kojom je izvješten Hrvatski sabor da su privatni tužitelji; Dražen Sačar, Mladen Antolić i Josip Frišić, podnijeli tužbu protiv zastupnika **Stjepana Henezija**. Tužba je podnijeta zbog kaznenog djela protiv časti i ugleda po članku 200. Kaznenog zakona Republike Hrvatske. Mandatno - imunitetno povjerenstvo jednoglasno je odlučilo predložiti Saboru donošenje odluke kojom se za

trajanja zastupničkog mandata zastupnika Henezija, uskraćuje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka. Za raspravu nije bilo prijavljenih, pa je predsjedavajući najavio da će se o svim podnijetim izvješćima glasovati u nastavku rada Hrvatskog sabora.

Zastupnica Opačić zatim je iznijela kako je razmotrena i pristigla obavijest Općinskog suda u Velikoj Gorici od 6. ožujka 2001. godine, prema kojoj je privatni tužitelj Josip Bobesić podnio tužbu protiv zastupnika **Stjepana Dehina** i to zbog kaznenog djela protiv časti i ugleda. I u ovom je slučaju Mandatno - imunitetno povjerenstvo predložilo da se ne narušava zastupnički imunitet do kraja mandata.

Ovo saborsko tijelo zaprimilo je i razmotrilo obavijest Općinskog suda u Osijeku od 15. siječnja 2001. godine. Privatni tužitelj Nikola Jaman podnio je protiv zastupnice **Jadranke Reihl-Kir (SDP)** tužbu zbog kaznenog djela protiv časti i ugleda. Nakon provedene rasprave jednoglasno je predloženo donošenje odluke kojom zastupnici Jadranki Reihl-Kir ostaje imunitet do isteka mandata.

Predsjednica Povjerenstva izvještala je zatim zastupnike da je razmotren i podnesak Državnog odvjetni-

štva Republike Hrvatske kojim se obavještava, da je Općinsko državno odvjetništvo u Splitu zaprimilo kaznenu prijavu protiv zastupnika **Ante Đapića (HSP)**, **Borisa Kandarea (HSP)** te **Branimira Glavaša (HDZ)**. Podnijeta kaznena prijava odnosi se na djelo protiv službene dužnosti, te je u tom smislu zatraženo i odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv navedenih zastupnika. Mandatno-imunitetno povjerenstvo je, nastavila je zastupnica Opačić, većinom glasova predložilo Saboru donošenje odluke kojom se daje odobrenje za pokretanje postupka protiv zastupnika Ante Đapića. Budući da je u međuvremenu zastupnik dr. Kandare prestao biti saborskim zastupnikom, postalo je i bespredmetno njegovo skidanje imuniteta, ocijenila je predsjednica Povjerenstva.

U raspravi koja je uslijedila, zastupnica **Dorica Nikolić (HSL)** ocijenila je da ne treba praviti razlike između zastupnika. Podsjećajući da je u tri prethodno opisana slučaja, Povjerenstvo odbilo zahtjeve kojim se tražilo ukidanje imuniteta, zatražila je da se i u posljednjem slučaju zadrži isto načelo. Ujedno je upozorila na pojedine neodmjerene kritike javnosti, kojima se rad i vrednovanje

svih zastupnika sagledava u svjetlu neprihvatljivih predrasuda. Predložila je da se niti jednom zastupniku za vrijeme trajanja mandata, ne bi trebao oduzimati zastupnički imunitet. Ukoliko postoji potreba za utvrđivanjem moguće krivice, to se uvijek može obaviti i nakon isteka mandata. Zastupnik dr. **Luka Trconić** iznio je zatim načelne stavove i stajališta Kluba zastupnika HSS-a, oko rečenog pitanja. Smatra da institucija zastupničkog imuniteta postoji kako bi se izbjeglo nepotrebnim pritiscima zbog savjesnog obavljanja zastupničke dužnosti. U slučaju progona po privatnoj tužbi, logično je da se zastupniku pruži zaštita kako bi ga se sačuvalo od nepotrebnog povlačenja po sudovima. Međutim, u slučaju kaznenog progona po službenoj dužnosti, treba pokazati povjerenje u naše državne institucije jer zastupnici ne bi smjeli preuzeti na sebe da odlučuju i o pitanjima koja ulaze u domenu državnog odvjetnika.

Ovakvo objašnjenje nije naišlo na odobravanje zastupnice Dorice Nikolić. Upozorila je da povjerenje državnih institucija treba biti obostrano, pa se ne smije apriorno postavljati pitanje povjerenja u zastupnika i prihvaćene vrijednosti sustava parlamentarizma.

Zastupnik dr. **Ivan Čehok (HSLŠ)** smatra da je započeta rasprava načelne naravi, dodajući da za sebe nikada ne bi tražio primjenu imuniteta, osim za iznijeti politički stav, odnosno mišljenje. Pledirao je da se izrade kodeksi ponašanja koji će se temeljiti na građanskim principima o jednakosti, a zastupnici su prvi pozvani da brane ove vrijednosti. Nisu važna imena saborskih zastupnika, već principijelan stav o iznijetim problemima, zaključio je zastupnik Čehok.

Zastupnik **Miroslav Rožić (HSP)** podsjetio je da zastupnički imunitet postoji u svim parlamentarnim sustavima. Smatra bespredmetnim da se taj institut dovodi u pitanje, jer postoje razlozi za njegovo postojanje. Zastupnik dr. Čehok uputio je repliku, ukazujući da ovaj institut postoji zbog zaštite od iznošenja političkih stavova i ocjena.

Dodatne je obavijesti u svom izlaganju zatim iznijela predsjednica Mandatno - imunitetnog povjerenstva, zastupnica Milanka Opačić. Podsjetila je na još neke pojedinosti, navodeći da su u tom slučaju donijete sudske odluke kojom je Upravni sud

potvrdio odluku Fakultetskog vijeća u Splitu, da je 66% spornog magistarskog rada prepisano. Na tu je odluku uložena i ustavna tužba koja je izgubljena, a te činjenice treba imati u vidu kada se vodi ova rasprava, ocijenila je zastupnica.

Zastupnik dr. **Vilim Herman** govorio je zatim u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a, ocijenivši da zastupnici imaju dužnost da svojim odlukama osnaže funkcioniranje pravnog sustava države. Zastupnički se imunitet ne bi trebao zlorabiti da se parlamentarci u zakonskim pravima i obvezama izdvajaju od drugih građana Republike Hrvatske. Time bi se utirao put prema postojanju društva s dvije kategorije ljudi koji imaju različita građanska prava i obveze. I on je ocijenio da se kaznena prijava po službenoj dužnosti treba uvažiti, a Klub zastupnika HSLŠ-a, zalaže se za pravnu državu, vladavinu zakona i odgovornosti zastupnika.

Zastupnica dr. **Vesna Pusić** govorila je zatim u ime Kluba zastupnika HNS-a/LS-a. Smatra da su pokrenuta važna pitanja načelne prirode, jer je institucija zastupničkog imuniteta uvedena prvenstveno zbog slobodnog iznošenja političkih stavova. U građanskoj interpretaciji tumačenja zakona, zastupnici ne bi trebali težiti za izuzećem, jer skidanje imuniteta ne znači istovremeno i podizanje optužbi. Proširenje imuniteta na djela koja nemaju dodira s parlamentarnim životom, predstavlja povlasticu za koju nema valjanog zakonskog opravdanja. To bi značilo, upozorila je zastupnica Pusić, da su zastupnici oslobođeni od odgovornosti za bilo koja kaznena djela. Odluku o rečenom problemu treba donijeti konsenzusom, jer se time razrješavaju načelni stavovi i problemi rada parlamentara.

U ime Kluba zastupnika HSP-a/HKDU-a, zastupnik **Miroslav Rožić** podsjetio je da pojmovi mandata i imuniteta predstavljaju dvije međusobno povezane pravne institucije. Upozorio je da postoje razne mogućnosti pritiska na zastupnike kako bi ih se omelo pri obavljanju parlamentarne dužnosti. Smatra da ne treba zanemariti postojanje ove mogućnosti i u slučaju zlorabe od državnih odvjetnika. Ukoliko se pojedini sud odluči na podizanje neutemeljene tužbe, i to bi se moglo ocijeniti kao pritisak na zastupnike. U navedenom slučaju, upozorio je zastupnik, tužbi protiv zastupnika

Đapića i Kandarea prethodila je privatna tužba Dobroslava Parage. Smatra ujedno da se zastupnik Đapić ne može goniti zbog kaznenog djela jer mogućoj tužbi podliježu osobe koje su omogućile dodjelu navedenog znanstvenog zvanja u okviru postojeće procedure. Ocijenio je da Sabor u slučaju skidanja imuniteta, zapravo dovodi u pitanje institut zastupničkog mandata. Na kraju je u ime Kluba zastupnika zatražio da se prilikom odlučivanja provede pojedinačno glasovanje.

Usljedila je replika zastupnika dr. Ivana Čehoka, koji je osporio tvrdnju da se činom izbora, odnosno zastupničkog mandata, istovremeno dobiva imunitet. Pledirao je ujedno da se u raspravama izbjegava uopćeno optuživanje i prozivanje čitavih profesija. Smatra da prema iznijetom načelu, o pitanjima krivnje i odgovornosti treba govoriti promišljeno i argumentirano. Na temelju iznijetoga, onda bi značilo da hipotetski krivotvoritelj novčanice ne bi bio odgovoran, već bi krivnja padala na osobe koje su uzele krivotvorenu novčanicu. Još jednom je podsjetio da govori o određenim načelnim situacijama, te smatra da se u nastavku rasprave trebaju izbjegavati imena i opisi mogućih spornih situacija. Uostalom, zastupnici bi se trebali prestati ponašati kao zaštićena vrsta, zaključio je zastupnik Čehok.

Usljedio je odgovor na repliku u kojem je zastupnik Rožić ponovio da zastupnik Đapić nije učinio falsifikat, jer je titulu magistra primio iz ruku osoba koje su bile ovlaštene za znanstvenu promociju. Zastupnik mr. **Marin Jurjević (SDP)** replicirao je na iznijete tvrdnje, podsjećajući da treba znati za koja djela postoji zastupnički imunitet. Pojašnjavajući ovu načelnu dilemu, zapitao je da li onda treba postojati imunitet i u slučaju umorstva. Podržao je iznijeta mišljenja koja su ukazivala da valja prihvatiti nadležnosti državnog odvjetništva, ukoliko se ocijeni da postoji potreba za skidanjem zastupničkog imuniteta. Ujedno, napomenuo je da bi se rasprava trebala voditi na načelnoj razini, izbjegavajući osobne situacije i tumačenja.

Ponovno je uslijedio odgovor na repliku u kojem je zastupnik Rožić potvrdio da podržava skidanje imuniteta u slučaju ubojstva. Ukazao je zatim da se primjerice zagrebačkom gradonačelniku nisu narušile njegove ovlasti u trenutku kada su nadležna

tijela utvrdila da podiže vikendicu bez potrebnih zakonskih dozvola.

Repliku na izlaganje, zatražio je i zastupnik dr. **Anto Kovačević (HKDU)** koji je uvodno citirao fragmente iz Orwelovog poimanja svijeta, gdje se razmatraju pojmovi jednakosti i njihove iskrivljene interpretacije. Potvrdio je da zastupnik Đapić nije počinio nikakvo krivično djelo, procjenjujući ujedno da se veliki dio znanstvenih disertacija prepisuje. Citirao je i pisca Milana Kunderu koji je naveo da se u pojedinim znanstvenim radovima prepisuje čak 99% teksta. Obratio se i zastupniku Čehoku, pitajući ga je li u svojim autorskim radovima stavio baš svaku fusnotu prilikom navođenja izvora i misli poznatih autoriteta i teoretičara filozofije.

Predsjedavajući je zatim upozorio zastupnika dr. Kovačevića da se javio Za repliku jednoM, a da replicira drugom zastupniku, te dao riječ zastupnici **Opačić**, koja je zatražila ispravak navoda, te podsjetila da je Općinsko državno odvjetništvo u Splitu preuzelo rečeni slučaj i to nakon što je zahtjev pokrenut tužbom od pojedinca. Ispravak netočnog navoda zatražio je zatim zastupnik Rožić, i to na izlaganje zastupnika Čehoka. Smatra da je netočno citiran u slučaju kada je rekao da birači zajedno s mandatom daju i imunitet. Naglasio je da nije iznio ovakvu tvrdnju, već da se imunitet automatski stječe temeljem zakonskih propisa.

I zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)** uključila se u raspravu, tražeći riječ zbog ispravka netočnog navoda. Ocijenila je da će javnost odlučno reagirati i na dosadašnje predugačke rasprave. Nakon toga, upozorila je da se rasprava treba voditi na načelnoj razini kako bi se poštedjele sve profesije, od nepotrebnih uopćavanja i prozivanja. Pojedinačni propusti ne bi trebali bacati sjenu na čitave profesije unutar koje pojedinci samoprijegorno i korektno obavljaju postavljene zadatke i obveze. Zastupnica dr. **Zrinjka Glovacki - Bernardi (HSLs)** ispravila je netočan navod zastupnika Kovačevića. Ocijenila je da je netočna iznijeta tvrdnja kako je čak 90% doktorata i magisterija u Hrvatskoj - jednostavno prepisano.

Ispravak netočnog navoda na tu temu zatražila je i zastupnica dr. **Vesna Pusić**. Smatra ujedno da treba stati u obranu digniteta znanstvenika i sveučilišnih profesora u Hrvatskoj.

Budući da je i osobno već duže vrijeme aktivna kao sveučilišni radnik i mentor, smatra da je ocjena kako je 90% doktorata i magisterija u Hrvatskoj prepisano, lažna i uvredljiva. Zastupnik dr. **Anto Kovačević** javio se zatim zbog iznijetih ispravaka navoda. Obračajući se zastupnici dr. Zrinjki Glovacki - Bernardi, istaknuo je da nije on rekao kako je 90% doktorata u Hrvatskoj falsifikat, te ponovno citirao Kunderine misli na temu falsificiranja i zloupotrebe na ovom području ljudske djelatnosti. Obračajući se zastupnici dr. Vesni Pusić, zastupnik dr. Kovačević istaknuo je da već duže vrijeme razmišlja kako odgovoriti na njene replike koje je ocijenio uvredljivima. Iako je predsjedavajući mr. **Mato Arlović** pokušao okončati njegovo daljnje izlaganje, ocjenjujući da replika nije iskorištena u skladu s poslovničkim odredbama, zastupnik je dodao - "dragi Bog ju je stvorio za madraca, a ne za mudraca".

Ocjenjujući ovakvu ocjenu uvredljivom, zastupnica **Vesna Pusić**, zatražila je reakciju predsjedavajućega, pitajući ga zašto nije opomenuo zastupnika, a istu mjeru zatim je zatražio i zastupnik dr. **Kovačević**, smatrajući da je i on uvrijeđen konstatacijom da laže. Predsjedavajući je ocijenio kako je došlo do obostranog vrijeđanja, dajući obostrane opomene. Ukoliko pak zastupnici zbog nastale situacije ocijene da trebaju napustiti dvoranu, nastavio je, moguće je da dođe i do prekida sjednice.

Reagirala je tada i zastupnica **Gordana Sobol (SDP)**, najavljujući da želi uzeti riječ kao predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova i saborska zastupnica. Zbog povrede Poslovnika javio se i zastupnik **Anto Đapić (HSP)**, tražeći desetminutnu stanku. Stanku su zatražile i zastupnica dr. **Pusić** u ime Kluba zastupnika HNS-a, kao i **Gordana Sobol** u ime Kluba zastupnika SDP-a. Ona je ujedno tražila od predsjedatelja da provjeri fonogram kako bi se točno utvrdilo što je zastupnik dr. Kovačević iznio u posljednjem reagiranju. U ime Kluba zastupnika HDZ-a javio se zastupnik **Vladimir Šeks**, predlažući da se rasprava odgodi za nekoliko dana, a da predsjednici klubova u međuvremenu održe zajednički sastanak o tome kako se treba ponašati prilikom saborskih izlaganja. Ovakvu soluciju

u ime Kluba zastupnika HSS-a prihvatio je i zastupnik dr. **Luka Trconić**, tražeći ujedno da se utvrdi tko je, i što rekao, uvidom u fonogram. Smatra ujedno da hrvatsku javnost treba zaštititi od pojedinih neprimjerenih ocjena i nastupa u Saboru. I zastupnik dr. **Vilim Herman**, koji je govorio u ime Kluba zastupnika HSLs-a, založio se za smirivanje tonova i nastavak rada u drugačijoj atmosferi. Predsjedavajući je zatim odredio stanku, najavljujući ujedno da će predsjednici klubova parlamentarnih stranaka dobiti na uvid fonogram kako bio se nedvojbeno utvrdio tekst posljednjih replika i ispravaka netočnih navoda. Rezimirao je ujedno traženja pojedinih predsjednika i predstavnika klubova, ocjenjujući da će se sjednica nastaviti nakon što se obave rečene radnje.

Igra riječi

Mr. **Mato Arlović** se u nastavku prekinute sjednice povukao opomenu zastupnici Pusić, jer je uvidom u fonogram pročitao da je rekla kako je ta izjava laž i uvredljiva za profesora i Sabor a ne da je zastupnik rekao laž, te joj se ispričao. Dr. **Anto Kovačević (HKDU)**, je rekao da gospoda Pusić stalno nalazi načina da vrijeđa Hrvate iz BiH, a kao što kaže, poslužio se igrom riječi želeći reći da ona sluša mudraca pasivno a madrac podnosi sve. Zbog moguće negativne interpretacije tih riječi ispričao se svim ženama, a od zastupnice Pusić zatražio da prestane s vrijeđanjem Hrvata iz BiH i njega osobno.

Mato Arlović je bio mišljenja da je pretjerao s dojmom o vrijeđanju hrvatskog naroda, te uvrijedio zastupnicu a kao što je i sam uvidio i sve druge žene.

Izrekao mu je opomenu i oduzeo mu pravo na riječ do kraja rasprave.

Dr. **Vesna Pusić**, je rekla da se skrivanjem iza hrvatskog naroda zapravo skriva vlastita prostota. Ustvrdila je da takvo ponašanje nije primjerno Saboru, nedolično je za osobu a uvredljivo za hrvatski narod.

Nakon toga, upitan za rezultat konzultacija **Vladimir Šeks (HDZ)** je predložio da se rasprava nastavi u srijedu kada će je pratiti šira javnost, na što je predsjedavajući mr. **Mato Arlović** uzvratilo da se sjednica i sad prenosi, ali da je u srijedu moguće obaviti glasovanje.

Milanka Opačić je u ime Kluba zastupnika SDP-a rekla da bi sada bilo

neodgovorno prema gledateljima prekinuti prenošenu raspravu.

Miroslav Rožić (HSP) je u nastavku ove rasprave bio mišljenja da treba utvrdi kvorum i onda odlučiti o prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a.

Međutim, kvoruma nema, ali je zato bilo moguće završiti temu i odlučiti o glasovanju, predložio je mr. Arlović.

Gordana Sobol (SDP) je prenijela da su predstavnici klubova pozicije suglasni s time da se o pitanju imuniteta raspravlja sukladno stavu Povjerenstva, tj. u slučaju privatnih tužbi za klevetu ne skida imunitet, a za ostala djela koja idu po službenoj dužnosti, odnosno kada to zahtijeva Državno odvjetništvo (ne ulazeći u meritum stvari) imunitet skida. Povjerenstvo opravdanje za ovakav stav nalazi u ustavnoj odredbi koja točno kaže u kome se slučaju ne može, odnosno može skinuti imunitet. Naime, pojasnila je, imunitet ne štiti zastupnika od kaznene odgovornosti. Klub podržava Povjerenstvo jer smatra da štiti Sabor i zastupnike pri čemu je najbolja zaštita dokazati nevinost pred sudovima.

“Pred sudovima se ne dokazuje nevinost nego utvrđuju činjenice i dokazi” rekao je **Vladimir Šeks**, prigovorivši na omašku (zastupnica ju je i sama priznala) te dodao da Državni odvjetnik predlaže utvrđivanje krivnje i odgovornosti a sud ih utvrđuje.

Ponavlja se politički pritisak

Reagirajući na stav gospođe Sobol, **Miroslav Rožić** je ustvrdio kako proizlazi da je državno odvjetništvo institucija neupitnog poštenja, a svaka njihova kaznena prijava utemeljena. To ga je podsjetilo na funkcioniranje totalitarnih režima u kojima je bilo pravilo da državna odvjetništva vrše politički pritisak. To se u ovom slučaju ponavlja, rekao je.

Gospođa **Gordana Sobol** je ustvrdila kako zastupnici nemaju mehanizme za utvrđivanje namjera s kojim je neki zahtjev upućen. Na to joj je **Branimir Glavaš (HDZ)** odgovorio kako u njezinim riječima nije bilo omaške nego, da takav princip da se nevinost dokazuje postoji u mentalnom sklopu jedne politike.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Vladimir Šeks** je pojasnio - imunitet ne postoji da bi se zastupnik skrivao od kaznene odgovornosti nego da bez Sabora protiv njega ne može biti pokrenut kazneni postupak. Bit

imuniteta nije u zaštiti zastupnika nego omogućavanju funkcioniranja parlamenta.

Bit imuniteta nije u zaštiti zastupnika, nego u omogućavanju funkcioniranja parlamenta.

Također nije ispravno stajalište da je parlament samo skretničar koji provjerava je li zahtjev došao od ovlaštenog državnog tijela, te da automatski donosi odluku o skidanju imuniteta i davanju odobrenja za pokretanje kaznenog postupka.

Sabor treba odlučiti o svakom konkretnom slučaju, neovisno o vrsti kažnjivog djela, stav je zastupnika Šeksa. Pritom ne očekuje da se pretvori u sudnicu nego tek da utvrdi postojanje elemenata za davanje odobrenja. Također se protivi tome da Sabor samo registrira, i pritom se odriče ustavne obveze da odlučuje o imunitetu. Iz toga proizlazi protivljenje tome da Sabor unaprijed određuje u kojim će slučajevima davati odobrenje za skidanje imuniteta i pokretanje kaznenog postupka.

Također je mišljenja da bi se Sabor trebao izjasniti o tome da poziv za obavjesni razgovor koji se upućuje zastupniku nema teksta koji kaže da će u slučaju neodaziva biti prisilno priveden.

Do sada nije uskraćena nijedna rasprava o nekom slučaju, rekao je mr. **Mato Arlović**, a prijedlog Mandatno-imunitetnog povjerenstva tek je podloga raspravi.

Nemoralni čin

Ante Beljo (HDZ) je podsjetio da su u bivšoj Jugoslaviji kršena ljudska prava, a zbog delikta mišljenja godine su se odležale u zatvorima, a kasnije je isti razlog pokriven privrednim kriminalom.

Protiveći se vladajućem automatizmu većinskog glasovanja, sugerirao je stajalište po kojem bi se imunitet oduzeo samo u slučaju optužbe za teški zločin, a sudski proces započeo nakon isteka saborskog mandata, kao što je u demokratskim zemljama.

Branimir Glavaš smatra da je ova tema otvorena kao posljedica “dopisa osobe upitne zdravstvene sposobnosti motivirano unutarstranačkim odnosom” (Dobroslov Paraga). Očekuje da

se s time zastupnik Đapić znade nositi, no teže je kada se radi o montiranom političkom progonu. Ista je sudbina zadesila suca Gredelja koji se borio za istinsku nezavisnost hrvatskog sudstva, a na njegovom se primjeru odražava trenutna politička situacija u Hrvatskoj (cilj je progoniti i uprljati političke neistomišljenike i protivnike).

Imunitet oduzeti samo u slučaju optužbe za teški zločin, a sudski proces započeti nakon isteka saborskog mandata, kao što je u demokratskim zemljama.

Naime, rekao je, tereti ga se da je u četiri godine kao predsjednik Županijskog suda u Bjelovaru, za službene potrebe, potrošio 42 tisuće kuna goriva, i osim službenih potreba, automobil koristio u privatne svrhe. Isto ga je tako koristio i gospodin Kramarić, ali je on ipak koalicijski partner, prokomentirao je. Ujedno je optužio predsjedavajućeg gospodina Arlovića da je odlazio na privatne večere u službenom automobilu, što je predsjedavajući odmah odlučno odbio.

Nastavio je - međutim, suca Gredelja tereti se i da je proračunskim sredstvima kupio sliku vrijednu 6 tisuća kuna i poklonio je Miroslavu Šeparoviću, tadašnjem ministru pravosuđa. Zapravo su je kupili skupljenim novcem cjelokupnog hrvatskog pravosuđa, rekao je Branimir Glavaš.

Dario Vukić (HDZ) je naveo svoj slučaj. Bio je jedan od prvih kome je skinut zastupnički imunitet i protiv njega pokrenuta kaznena prijava. Razlog je bio u tome što nije dozvolio stečaj svoje tvrtke, a bila je više od tri tjedna u blokadi, isto kao nekoliko tisuća drugih, dok je prijava podignuta samo protiv njega. Nije pokrenut stečaj PIK-a Vrbovec, jer je po premijerovim riječima Vlada puno uložila kao i u njegovu tvrtku. Smatra da je problem političke naravi jer je u Rijeci bio politički suprotstavljenik SDP-u i Slavku Liniću.

Također se usprotivio principu “dvostrukog mjerila” u pitanju imuniteta zastupnika Krpine i Pašalića, osuđujući politička podmetanja koja treba izbjegavati, istovremeno se zalažući za rješavanje gorućih problema - ostvarivanju predizbornih obećanja, podizanju

standarda i otvaranju novih radnih mjesta.

Mladen Godek se kao član povjerenstva dugo mučio s dilemom skidanja imuniteta. Sada ima jasan stav - protiv je da svima skida imunitet ili ne skida. Smatra da treba zauzeti načelni stav koji bi bio osnovica za odlučivanje, bez čega Povjerenstvo ne može raditi.

Međutim, tvrdi da se raspravlja o svakom pojedinom slučaju postoje li formalno-pravne pretpostavke za krivični progon.

U postupku razmatranja razloga za skidanje imuniteta, ne odlučuje se o krivnji zastupnika, rekao je, optuživši medije da snose veću krivnju, jer odluku izjednačavaju s krivnjom. No, kada je osoba oslobođena daljnjeg kaznenog progona, kao što je bilo u slučaju Zorić, to ne objavljuju.

Što se tiče slučaja Đapić drži da se radi o nemoralnom činu koji ne podliježe kaznenom progonu. U slučaju suca Gredelja drži da je DSV ispravno postupio, osobno izrazivši vjeru u njegovu nevinost.

Ante Beljo ne prihvaća stav da sve što dolazi od Državnog odvjetništva treba prihvatiti. Smatra da se time Sabor pretvara u institut progona u službi vladajuće većine, a istovremeno ona bivšu vlast proglašava kriminalnom, što je **Slavko Linić** i otvoreno izjavio. Taj će se stav uz podršku zastupnika, sudstva i državnog odvjetništva, smatra zastupnik, uspjeti i dokazati.

Branimir Glavaš je replicirao Godeku glede DSV-a rekavši da su oni koje je delegirala struka digli palac gore, a oni koje je delegirala politika, dolje.

To je osporio **Mladen Godek** navodeći da se tako biralo 1995, a 2001. godine više nije i isključivo je delegirana struka.

Međutim, **Vladimir Šeks** je prigovorio dugogodišnjem odvjetniku Godeku da se nevinost ne dokazuje na sudu.

U odgovoru na ovu repliku **Mladen Godek** je uzvratilo da je došao do zaključka da je oslobađajuća presuda zapravo dokaz nevinosti.

Djelomično neslaganje sa stavom o kvalificiranosti zastupnika iskazao je **Ljubo Česić-Rojs**. Smatra, naime, da su zastupnici itekako kvalificirani da kažu radi li se o političkom progonu ili ne, jer oni donose zakone. Osobno se protivi skidanju imuniteta bilo kojem zastupniku, rekao je.

Branimir Glavaš je pak posumnjao u istinitost rečenoga o nepostojanju politike u izboru DSV-a, što je zastupao Godek.

Sumnjičenje za pomaganje u zloporabi ovlasti

Predsjednica Mandatno-imunitetnog povjerenstva, **Milanka Opačić** zatim je govorila o prijedlogu Povjerenstva da se odobri pokretanje istražnog postupka protiv zastupnika Branimira Glavaša.

Sabor ne bi trebao odobriti prijedlog Povjerenstva jer će se vrlo brzo pokajati uvidjevši da je bio u funkciji montiranog političkog procesa.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskoga sabora, na svojoj je sjednici 10. listopada razmotrilo i podnesak Državnog odvjetništva kojim izvještava da je Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo kaznenu prijavu PU Osječko-baranjske, protiv zastupnika Branimira Glavaša, zbog osnovane sumnje da je, kao trećeosumnjiveni, počinio kaznene djelo pomaganja u zloporabi ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. stavci 1. i 2, a u svezi sa člankom 38. stavak 1. Kaznenog zakona, te je u tom smislu zatražilo i odobrenje za pokretanje istražnog postupka protiv zastupnika. Kako je Glavaš zastupnik u Hrvatskom saboru pa slijedom toga ima imunitet do prestanka mandata, Odluku kojom se odobrava pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika može donijeti samo Hrvatski sabor. Shodno tome Odvjetništvo u Osijeku zatražilo je odobrenje za pokretanje istražnog postupka, odnosno kaznenog postupka protiv ovoga zastupnika.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo je, nakon opširne rasprave, većinom glasova (5 "za", 3 "protiv" i 1 "suzdržan") predložilo da Hrvatski sabor donese odluku kojom se daje odobrenje za pokretanje istražnog postupka protiv zastupnika Glavaša, jer djelo koje se zastupniku stavlja na teret ne spada pod kaznena djela za koje je Povjerenstvo zauzelo stajalište da neće zastupnicima ukidati imunitet.

Za riječ se zatim, u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**, javio **Vladimir Šeks**. On je odbio prijedlog Povjerenstva tvrdeći da je taj zahtjev formalne naravi, "i nema pravne osnove te je riječ o političkom procesu". Iz kaznene prijave PU Osječko-baranjske proizlazi osnovana sumnja da je trećeosumnjiveni Branimir Glavaš počinio kazneno djelo pomaganja u zloporabi ovlasti u gospodarskom poslovanju zbog čega se u cilju utvrđivanja svih odlučnih činjenica i prikupljanja dokaza ukazuje nužnost pokretanja istražnog postupka. S tim u svezi zastupnik Šeks upozorava na odredbe članka 23. stavka 3. i članka 25. Poslovnika Hrvatskoga sabora koji govore o zahtjevu za pokretanje kaznenog postupka. Takav zahtjev mora biti opremljen svim formalnim pretpostavkama tj. mora biti u skladu s Poslovníkom Hrvatskoga sabora i Zakonom o kaznenom postupku. Takav je npr. bio slučaj skidanja imuniteta zastupnicima Đapiću i Kandareu gdje zahtjev za pokretanje kaznenog postupka sadrži činjenični opis kaznenog djela, pravnu kvalifikaciju i dokaze na temelju kojih Državni odvjetnik drži da postoji osnovana sumnja da je počinjeno određeno kažnjivo djelo. U ovom slučaju toga nema. Skrenuo je, kaže, pozornost predsjednici Povjerenstva na potrebu da se ovaj zahtjev glede zastupnika Glavaša valjano uredi no, iz Državnog odvjetništva stigla je tek hrpa papira, ali je propušten odgovor na ključno pitanje čime je jasno pokazano potpuno ignoriranje dostojanstva Hrvatskoga sabora, njegova Poslovnika i Zakona. Bit kontrole Mandatno-imunitetnog povjerenstva i Sabora je da utvrdi da li postoji uzročna veza ili valjani dokaz na kojeg se izravno poziva Državno odvjetništvo, i iz kojeg proistječe osnovana sumnja za pokretanje kaznenog postupka. Sada to Državno odvjetništvo izbjegava učiniti jednako kao i u slučaju skidanja imuniteta zastupniku Dariju Vukiću. Nakon skidanja imuniteta potonjem zastupniku nastala je tišina i više se ništa ne događa. Trebalo je samo blamirati i difamirati zastupnika Vukića, tvrdi Šeks.

U slučaju zastupnika Glavaša kao i prije Đapića radi se o političkom procesu, a val predkaznenih progona članova HDZ-a počeo je nakon izjave premijera Račana talijanskom listu Avanti (list KP) da je HDZ kao stranka

pod istragom. U tom je kontekstu, Šeks spomenuo i izjavu gospodina Slavka Linića "da je počeo opći obračun sa HDZ-om te da Hrvatsku nije razorila velikosrpska agresija nego vlast HDZ-a". Iz toga je vidljivo da se radi isključivo o namjeri organiziranja serije montiranih političkih procesa. Jer, kako drugačije objasniti da se za one koji nisu članovi HDZ-a, a stekli su se uvjeti za pokretanje kaznenih postupaka protiv takvih osoba zbog famoznih stečajeva npr., kazneni postupci ne pokreću. Pokreću se, međutim, kada su u pitanju članovi HDZ-a.

Privodeći kraju istup zastupnik Šeks kazao je još kako Hrvatski sabor ne bi trebao odobriti ovaj prijedlog Povjerenstva "jer će se vrlo brzo gorko pokajati uvidjevši da je bio u funkciji jednog montiranog i izrežiranoga političkog procesa dajući svoj legitimitet takvoj jednoj raboti".

Dvostruka mjerila

Istupajući u ime **Kluba zastupnika HSP-a/HKDU-a Anto Đapić (HSP)** drži da je u Hrvatskoj na djelu korištenje represivnog aparata kako bi se selektivno ucjenjivalo, ali i politički onemogućavao rad političkih suparnika. U zahtjevu da se skine imunitet zastupniku Glavašu ne može se, kaže, oti dojm da se zapravo traži bilo što kako bi se prema pojedinim ljudima iz hrvatske politike mogla primijeniti represija, i u tom slučaju izvlači tek jedan segment njihova djelovanja. Svjedoci smo nezdrave prakse u Hrvatskoj pa će, ostvare li se još neke najave kaznenih prijava, čak 10 posto oporbenih zastupnika biti po sudovima i u nemogućnosti da normalno obnašaju dužnost saborskog zastupnika. Dokazivanje nevinosti pred sudom tražit će od Glavaša baš kao i od njega samoga (Đapića) nepreispavane noći, nervozu, medijsku prezentaciju. No, šteta je već učinjena i netočnim drži mišljenje da je za zastupnika bolje da svoju nevinost dokazuje na sudu. To je, drži Đapić, samo otegotna okolnost za zastupnike, jer kada Sabor ukida imunitet tada oni koji su žedni skalpova i imaju priliku izivljavati se i maltretirati obilato koriste tu mogućnost, upozorava ovaj HSP-ovac.

U nastavku Đapić je govorio o primjeni dvostrukog aršina u postupku ukidanja imuniteta upozoravajući na selektivno skidanje imuniteta što se npr. vidi u slučaju

zastupnika Darija Vukića. Ako se imunitet skida za neprovođenje stečajnog zakona onda se on mora jednako primjenjivati na tisuće i tisuće uprava poduzeća koja to nisu provela, a ne zato što je netko člana HDZ-a, HSP-a ili HSLS-a ili zato što se zamjerio nekom lokalnom moćniku odnosno političkom suparniku, poručuje Đapić. Skinut je imunitet i gospodinu Gredelju, a zastupnika Đapića interesira kako će se danas sutra gledati na odvetnika Ortynskog koji dnevno koristi 40 tisuća kuna za svoje osiguranje, te tko je s tim u svezi odobrio četiri BMW-a u pratnji i 24 čovjeka u tri smjene. Drži kako bi zastupnici mogli imati barem minimum kolegijalnosti u sebi "jer politička batina uvijek ima dva kraja i s tim treba uvijek dobro računati". Đapić drži da nije u istom položaju kao običan hrvatski građanin jer je u dvije godine afere o magisteriju u kojoj je kaže najmanje sam odgovoran, već gotovo bio pokopan. U cijeloj toj priči, tvrdi, nije ništa napravio što se od njega nije očekivalo i tražilo, a ako snosi odgovornost kao zastupnik, pita što je s odgovornošću fakultetskog vijeća. Državno odvjetništvo koje je pokrenulo protiv njega kaznenu prijavu mora pokrenuti i protiv fakultetskog vijeća koje nije radilo svoj posao.

Na djelu je korištenje represivnog aparata kako bi se selektivno ucjenjivalo i politički onemogućavao rad političkih suparnika.

Replicirala mu je dr. **Vesna Pusić (HNS)**. Konstatirano je, kaže, da je 66 posto Đapićeva magisterija prepisano pa onda ne treba govoriti da nitko ništa nije kriv. Zastupnica je izrazila nadu da će se u svakom drugom slučaju, ako se ustanovi plagijat u znanstvenom radu, postupiti na isti način. Inače se slaže da je prepisivanje magistarskog rada trebalo preduhitriti fakultetsko vijeće, pa valja ustanoviti zašto to nije učinilo.

Uzvrativši **Anto Đapić (HSP)** je poručio zastupnici HNS-a kako ništa nije dokazano. Dokazano je samo da on kao kandidat za magisterij nije imao mogućnost pobiti pred fakultetskim vijećem tu izmišljotinu i laž ali će to učiniti na sudu.

Ispravak netočnog navoda **Branimira Glavaša (HDZ)** odnosio se na Đapićevu izjavu o troškovima

ljudskog potencijala i voznog parka koji opslužuje gospodina Radovana Ortynskog. Glavaš navodi kako Državni odvjetnik troši proračunski novac za rješavanje svojih zdravstvenih tegoba pitajući od kuda mu to pravo. "Ako je gospodin Ortynski bolestan neka ide na bolovanje, a ne da bude produžena ruka vlasti za montirane političke progone".

U nastavku sjednice uslijedila je pojedinačna rasprava, a prvi je riječ dobio **Miroslav Rožić (HSP)**. Pozvao je zastupnike da razmisle o implikacijama koje imaju zahtjevi za skidanje imuniteta i motivima koji se navode u tim zahtjevima. Nekoliko je govornika spomenulo princip skidanja imuniteta ako se radi o progону po službenoj dužnosti, odnosno po privatnoj tužbi. U prvom slučaju skida se imunitet, ali ne i ako se radi o privatnoj službi, kaže zastupnik i drži da takva argumentacija spada u domenu plitke demagogije iza koje se zapravo skriva pravi doprinos govoru mržnje o kojem danas govore premijer, predsjednik države i mnogi čelnici stranaka na vlasti. No, posve je očito da se u eskalaciju govora mržnje mogu uključiti i državne institucije, a u ovom slučaju državno odvjetništvo. Po tom načelu gospodin Ortynski podnosi kaznene prijave u funkciji političkog progona. "Pazite što govorite, pa i vi zastupnici, jer nešto ćemo iskopati i izmisliti pa ćemo vas pribiti na stup srama skidanjem imuniteta, oblatiti u javnosti", poruka je ovih zahtjeva za skidanjem imuniteta, zaključuje zastupnik Rožić.

Ispravljajući netočan navod dr. **Ivan Čehok (HSL)** ustvrdio je da je Državno odvjetništvo samostalan i nezavisan organ vlasti te zamolio zastupnike da ne vrijeđaju na ovakav način Državnog odvjetnika naglašavajući da je to ispod digniteta Hrvatskoga sabora. **Miroslav Rožić (HSP)** zaniijekao je da je vrijeđao Državno odvjetništvo. Tvrdi kako je samo rekao ono što se tom odvjetništvu neće svidjeti, a dokaz da je bio u pravu bit će vjerojatno već na nekoj od slijedećih sjednica Sabora kada će se skidati njegov imunitet jer će se iskopati neka kaznena prijava.

Politički progon

Milanu Kovaču (HDZ) bilo bi žao kada bi hrvatska javnost stekla dojam da se zastupnici Glavaš i Đapić boje skidanja imuniteta. Poznavajući Glavaša, s kojim je, kaže, "1989.

skupa bježao pred tadašnjom milicijom u Zagrebu da bi stigli na osnivačku skupštinu HDZ-a", sumnja da se Glavaš boji jednog ovakvog montiranog političkog procesa, odnosno političkog suđenja. A da su kojim slučajem svi pročitali Zakon o trgovačkim društvima tada bi automatski tražili vraćanje prijave Državnom odvjetniku na dopunu ili bio zahtjev odbili, jer se Glavaša tereti kao jednog od članova Nadzornog odbora. Interesira ga zašto nije podnesena krivična prijava i protiv ostalih članova Upravnog odbora. Zastupnik Kovač misli da je to zato što je Branimir Glavaš član HDZ-a, a ovu stranku i dalje treba sotonizirati i pribijati na stup srama. Ipak, zastupnik Kovač vjeruje da će zastupnici imati dovoljno razuma i da će prilikom glasovanja reći "ne" ovakvim političkim procesima.

Spomenute 1989. godine nije bilo straha niti se bježalo pred tadašnjom milicijom, kazao je **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** ispravljajući netočan navod svoga stranačkog kolege, ali mu je **Milan Kovač** uzvatio kako se nije bježalo iz straha nego su se članovi Inicijativnog odbora HDZ-a morali skrivati da bi došli na određeno tajno mjesto i skupili kvorum za osnivanje HDZ-a.

Zastupnicima se tada obratio **Luka Bebić (HDZ)**. Sabor je u nekoliko saziva i navrata raspravljao načelno o pitanju imuniteta saborskih zastupnika, primijetio je Bebić. Tijekom rasprave bilo je onih koji su svojim mišljenjem zagovarali automatizam kod skidanja imuniteta, a zastupnik drži da bi najbolje bilo o svakom takvom zahtjevu posebno i odgovorno raspraviti. Podsjeća da je svojedobno bio protiv skidanja imuniteta Dariju Vukiću i Hrvoju Zoriću, a sada i Glavašu. U vrijeme Domovinskog rata Branimir Glavaš bavio se švercom oružja u situaciji kada je za Hrvatsku uveden embargo za nabavu oružja. Istražitelje to nije zanimalo, jer je takvu prijavu teško i malo nategnuto braniti pred javnošću, podvlači Bebić. Kao i u slučaju Đapić i ovdje je riječ o političkom progonu unatoč nedavnom pozivu premijera Račana da se prevladaju političke napetosti, mržnje i podjele u hrvatskom društvu. Upozorava, međutim, kako cijelu stvar valja sagledavati u kontinuitetu te anticipirati budućnost, jer nije uvijek ista vlast, i nije ta vlast vječna. Do glasovanja o ovoj točki dnevnoga reda valja se sabrati, i ne treba trčati pred rudo.

Ako je Hrvatski sabor u stanju donositi zakone onda bi zastupnici mogli prosuditi je li navedeno u zahtjevu za skidanje imuniteta stoji ili ne, podvukao je **Dario Vukić (HDZ)**. Polazi se od toga da je zastupnik Glavaš potpomogao potpisivanju ugovora kojim je nanosena šteta "Glasu Slavonije". Ugovor o dodatnom ulaganju kapitala potpisan je u ožujku 1993. godine, a postupak dokapitalizacije okončan u listopadu iste godine kada je i održana skupština dioničara "Glasu Slavonije" i prihvaćena dokapitalizacija, prisjetio se Vukić. Prema podacima koje ima ovaj zastupnik, 1991. godine imovina "Glasu Slavonije" bila je procijenjena na milijun i 390 tisuća DEM, nakon dokapitalizacije krajem 1993. godine vrijedila je 4 milijuna i 900 tisuća DEM, a danas 18 milijuna DEM. Kod sklapanja ugovora o dodatnom ulaganju, odnosno kod provedene dokapitalizacije, nacionalna dioničarska udruga bila je vlasnik otprilike

Zašto u slučaju Glavaš nije podnesena kaznena prijava i za ostale članove Nadzornog odbora "Glasu Slavonije".

50 posto dionica trgovačkog društva "Glasu Slavonije", a danas usprkos povećanju vrijednosti društva samo oko 11 posto, kaže Vukić. Iznosene brojke mogu pokazati je li stvarno došlo do upropaštavanja poduzeća ili njegova razvoja. Glede odgovornost gospodina Glavaša kao predsjednika Nadzornog odbora trgovačkog društva "Glasu Slavonije" Vukić podsjeća da je dokapitalizaciju i cjelovitu privatizaciju "Glasu Slavonije" morao odobriti Hrvatski fond za privatizaciju, a prosudbu o tome trebao dati ovlaštena revizijska tvrtka, da bi tek nakon toga Trgovački sud reagirao upisom u sudski registar. Provedeno je vještačenje i pobijena odluka Hrvatskog fonda za privatizaciju, ovlaštene revizijske kuće, a napose ljudi u Trgovačkom sudu glede procijene imovine, pa bi bilo interesantno vidjeti kakva je ta nova procjena. Iz toga bi se vidjelo u čemu je došlo do povrede zakona, odnosno iz čega se izvlači odgovornost zastupnika Glavaša. Nažalost, zastupnici nemaju tu novu procjenu, jer Vukić misli da su zastupnici dovoljno meritorni i da imaju dovoljno znanja u davanju suda o ovom predmetu. Budući da tih

podataka nema zastupnici bi trebali paušalno donijeti odluku glede zahtjeva za skidanje imuniteta po onoj ako je već pokrenut zahtjev za skidanje imuniteta vjerojatno tu nešto ima, pa ajmo pustiti gospodina Glavaša da dokazuje svoju nevinost. Za pokretanje zahtjeva potrebno je imati puno više argumenata, zaključio je Vukić.

U svezi s ovom raspravom zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** ima moto, koji glasi - osuđen prije presude, a upravo se to događa u našoj državi ovih nekoliko mjeseci. To je, kaže, podsjeća i vraća u vrijeme poslije hrvatskog proljeća kada je hrvatski narod bio slično osuđivan. Tada su se montirali politički procesi, a tako i ovdje pa će možda već idućih dana biti naslovnice za Branimira Glavaša, Antu Đapića i Hrvoja Zorića. Nije, tvrdi, niti će dići ruku za skidanje imuniteta niti jednog od ove trojice zastupnika iako gospodin Zorić nije njezin stranački.

Imunitet skinuti svima ili nikome

Branimir Glavaš (HDZ) objasnio je zašto se nije odazvao pozivu na obavijesni razgovor i zašto to neće učiniti dok uživa status zastupnika. U protekle dvije godine pokazalo se, kaže, da se policija instrumentalizira i koristi u privatne i političke svrhe, a na obavijesne razgovore ciljano pozivaju ljude s namjerom kompromitiranja. Navodi kako je samo u protekla dva mjeseca u Osijeku podignuta strahovita hajka za progone ljude zbog toga što su bili ili su članovi HDZ-a. Privedeno je, kaže, 130 ljudi na obavijesne razgovore i svima je postavljeno pitanje u svezi sa članstvom u HDZ-u, kupovanjem i financiranjem oružja za naoružavanje naroda preko HDZ-a. To je, nastavlja Glavaš, u skladu s izjavom premijera da je HDZ pod istragom, a to potvrđuje i vladajuća politika uz časne izuzetke iz koalicije. Program te politike nije bolji život hrvatskog čovjeka nego kriminalizacija stranke i ljudi koji su stvarali hrvatsku državu.

Osobno je ponosan na sve što je radio i činio od 1989. do danas. Na kraju je pozvao svoje stranačke kolege i sve koji su ga tijekom rasprave pokušali braniti da glasuju za skidanje imuniteta, "jer mu je, kaže, čast i ponos da spada u plejadu onih

koji se danas progone zato što su stvarali hrvatsku državu”.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a Darko Šantić** podsjetio je na ustavne odredbe o zastupničkom imunitetu. Tako zastupnik ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasovanje u Hrvatskom saboru (članak 75. stavak 2.) i ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez odobrenja Sabora. Pravničkom terminologijom gledano radi se o imunitetu neodgovornosti za izgovorenu riječ, odnosno imunitetu nepovredivosti, pojašnjava Šantić. Imunitet neodgovornosti u svojoj završnici ima za posljedicu da onaj kojem nije skinut imunitet ne može kazneno odgovarati niti nakon što mu prestane mandat u Hrvatskom saboru. Tako smo, kaže Šantić, "prešli ovlasti koje nam je dao Sabor, a optužuje nas se da ograničavamo nečija prava i slobode”.

Uslijedila je replika **Darija Vukića (HDZ)**. Zastupnik poručuje da Ustav treba čitati od početka do kraja, no pita je li uredu što policija optužuje pravosuđe da odbacuje njezine kaznene prijave. Pravosuđe vjerojatno odgovara kako te prijave nemaju osnova, smatra Vukić i dodaje kako se takve prijave ne podnose samo za zastupnike nego i za mnoge nepoznate ljude. Zastupnik naglašava kako ne treba okrivljavati ljude paušalnim procjenama koje su rezultat velikog političkog pritiska nego kaznene prijave moraju biti u skladu sa zakonom i s uvjerljivim dokazima.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) protivi se svakom političkom progonu i pita se nije li proradio hrvatski jal od kojega nema većeg zla. Istupajući u ime **Kluba zastupnika HDZ-a, Vladimir Šeks** ne može shvatiti što je motiviralo zastupnika Šantića da kaže "kako

Hrvatski sabor ide preko Ustava te da je proširio neka prava zastupnika”.

Replicirajući mu **Darko Šantić (HNS)** objasnio je da se u svom istupu poslužio pravnom znanošću, ustavnim pravom i stavovima pravnih stručnjaka Sokola i Šmerdela. Uzvrćajući **Vladimir Šeks (HDZ)** je primijetio kako je Šantić u svom prvom javljanju izjavio nešto sasvim drugo kada je u pitanju tumačenje zastupničkog imuniteta. Glede zastupničkog imuniteta i dalje smatra da Šantić nije u pravu. U ponovnom javljanju **Darko Šantić** ustvrdio je da je odluka načelna odluka Povjerenstva proširila institut zastupničkog imuniteta u korist zastupnika sa željom da se onemogući njihova šikana i onda kada nisu u Zastupničkom domu.

"Iz Šantićevog izlaganja moglo bi se shvatiti da se ja skrivam iza imuniteta kako ne bi odgovarao za nešto za što sam osumnjičen, reagirao je **Branimir Glavaš (HDZ)**. No, imunitet jasno kaže: "Ostavite zastupnika na miru dok mu traje mandat, a ako je nešto protiv zastupnika pokrenuto ne zastarijeva i procesuirat će se", zaključio je Glavaš. **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** smatra da nisu svi jednaki pred zakonom jer je on, tvrdi, prije godinu i pol podnio kaznenu prijavu protiv Vesne Pusić i jednog visokog dužnosnika, ali se to drži u ladici i nije poslan zahtjev za skidanje imuniteta. Imunitet treba skinuti svima ili nikome, zaključio je Rojs.

Nedavno Vlada nije odobrila skidanje imuniteta potpredsjedniku Luciću iako je to zatražio radi kaznenog progona iz članka 200. Kaznenog zakona koji se provodi po službenoj dužnosti, primijetio je **Vladimir Šeks (HDZ)**. Pa ako Vlada štiti imunitet svoga potpredsjednika tada bismo na određeni način to trebali respektirati i u Hrvatskom saboru, zaključio je Šeks.

U nastavku rada zastupnici su glasovali o svakom pojedinom izvješću Mandatno-imunitetnog povjerenstva kako slijedi:

* Jednoglasno su prihvatili prijedlog odluke kojom se za vrijeme trajanja zastupničkog mandata uskraćuje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika **Stjepana Henezija** pred Općinskim sudom u Koprivnici.

* Jednoglasno je prihvaćen prijedlog da se uskrati odobrenje i za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika **Stjepana Dehina** po privatnoj tužbi.

* Zastupnici Hrvatskog sabora bili su jednoglasni i kod prijedloga da se uskrati odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnice **Jadranke Reihl-Kir**. I u ovom se slučaju radilo o zahtjevu koji je uslijedio zbog podizanja privatne tužbe.

* Sukladno prijedlogu Mandatno - imunitetnog povjerenstva, Hrvatski je sabor zatim, većinom glasova, donio i odluku kojom se daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika **Ante Đapića**, zbog zahtjeva Općinskog državnog odvjetništva u Splitu. Za ovaj prijedlog glasovalo je 70 zastupnika, 34 ih je bilo "protiv", i 4 "suzdržana glasa”.

* Većinom glasova zastupnika (71 "za", 36 "protiv" i 2 "suzdržana") Hrvatski je sabor donio Odluku kojom se daje odobrenje za pokretanje istražnog postupka protiv zastupnika **Branimira Glavaša** po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku zbog osnovane sumnje da je, kao trećeosumnjicheni, počinio kazneno djelo pomaganja u zlorabi ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. stavaka 1. i 2, a u svezi s člankom 38. stavkom 1. Kaznenog zakona.

V.Ž; M.P.; J.Š.

Izbori - imenovanja - razrješenja

Hrvatski sabor donio je na ovoj sjednici više kadrovske odluke - imenovan je novi viceguverner Narodne banke Hrvatske te izabrani novi članovi niza radnih tijela, na prijedlog stranačkih klubova. Ukazala se, naime, potreba promjene nekih predstavnika, prema međustranačkom dogovoru - zbog odlaska nekih zastupnika na drugu dužnost, mirovanja mandata i slično.

* Mr. **Adolf Matejka**, izvršni direktor Sektora u Hrvatskoj narodnoj banci za centralno-bankarske operacije, imenovan je viceguvernerom Hrvatske narodne banke, na prijedlog guvernera Hrvatske narodne banke. Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove podržao je prijedlog za ovo imenovanje uz upozorenje da predlagatelj nije svoj prijedlog formulirao sukladno stavku 2. članka 124. Poslovnika. Na temelju članaka 245. i 250. Poslovnika te članka 40. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove predložio je zatim Hrvatskom saboru donošenje ove odluke.

* Na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove donesene su sljedeće odluke:

* **Josip Leko**, zastupnik SDP-a, izabran je za predsjednika Odbora za zakonodavstvo, umjesto Ingrid Antičević-Marinović, kojoj zastupnički mandat miruje zbog izbora za ministricu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave. Isti zastupnik još je izabran za člana Odbora za pravosuđe, također umjesto Ingrid Antičević-Marinović.

* **Luka Roić**, zastupnik HSS-a, izabran je za predsjednika Odbora za informiranje, informatizaciju i medije, umjesto Zvonimira Sabatija

kojemu od 20. lipnja 2001. miruje zastupnički mandat.

* Mr. **Nevio Šetić** i **Jadranka Kosor**, zastupnici HDZ-a, izabrani su u Odbor za ravnopravnost spolova - za potpredsjednika i člana.

* Mr. **Miroslav Rožić (HSP)** izabran je za člana Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav i za člana Mandatno-imunitetnog povjerenstva, kao zamjenik zastupnika (HSP-a) umjesto dr. Borisa Kandarea, kojemu je prestao zastupnički mandat zbog odlaska u mirovinu.

* Mr. **Zdravka Bušić**, zastupnica HDZ-a, izabrana je za člana Odbora za vanjsku politiku umjesto dr. Mate Granića (razriješenog ranije te dužnosti).

* **Stjepan Dehin**, zastupnik HSS-a, izabran je za člana Odbora za pomorstvo, promet i veze, umjesto Zvonimira Sabatija, kojemu od 20. lipnja 2001. miruje zastupnički mandat.

* **Petar Žitnik**, zastupnik HSS-a, izabran je za člana Odbora za ravnopravnost spolova, umjesto **Ljubice Lalić**, koja je te dužnosti razriješena.

* **Josip Golubić**, zastupnik HSS-a, izabran je za člana Odbora za predstavke i pritužbe, umjesto Zdenka Haramije, kojemu od 24. veljače 2000. miruje zastupnički mandat.

* **Ljerka Mintas-Hodak**, zastupnica HDZ-a, izabrana je za člana Odbora za Europske integracije.

* **Milanka Opačić**, zastupnica SDP-a, izabrana je za člana Odbora za zakonodavstvo, umjesto **Josipa Leke** koji je te dužnosti razriješen.

* **Marijan Maršić**, zastupnik HSS-a, izabran je za člana Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo umjesto **Ljubice Lalić**, koja je te dužnosti razriješena.

* **Petar Žitnik**, zastupnik HSS-a, izabran je za člana Odbora za ravnopravnost spolova umjesto **Ljubice Lalić**, koja je te dužnosti razriješena.

* **Vesna Škare-Ožbolt**, zastupnica DC-a, razriješena je na osobni zahtjev dužnosti člana Odbora za zakonodavstvo (sukladno dogovoru klubova o preraspodjeli članstva unutar radnih tijela).

* Za članove Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo imenovani su: **Vitomir Begović** (Vijeće saveza samostalnih sindikata Hrvatske), **Zdenko Mučnjak** (Hrvatska udruga sindikata), **Dubravka Lekić** (Hrvatska udruga poslodavaca), **Zdenka Peternel** (Hrvatska gospodarska komora), dr. **Petar Sindičić** (Hrvatska obrtnička komora) i mr. **Egidio Čepulić** (Hrvatska liječnička komora).

* U izaslanstvo Hrvatskog sabora u Parlamentarnoj skupštini Organizacije za europsku sigurnost izabrani su: za člana **Marija Didović**, a za zamjenika dr. **Ante Simonić**, umjesto Ingrid Antičević-Marinović i Zvonimira Sabatija (mirovanje zastupničkog mandata).

* **Dr. Zvonimir Sabati** imenovan je za člana Nadzornog odbora Hrvatske banke za obnovu i razvitak iz reda zastupnika Hrvatskog sabora.

* Prof. dr. **Igor Zanchi**, redoviti profesor Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje imenovan je za člana Odbora za podjelu državnih nagrada za znanost iz reda istaknutih znanstvenih djelatnika. Te dužnosti razriješen je prof. dr. **Boris Anzulović**, redoviti profesor na Veučilištu u Splitu (prijedlog je obrazložen neopravdanim izostancima sa sjednica, kojima dosadašnji član nije prisustvovao od imenovanja).

J.R.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

CESTE

Održavanje prema planu, ali ne i realizacija kapitalnih projekata

Joško Kontić (HSL) postavio je na sjednici početkom rujna više pitanja u svezi s održavanjem i rekonstrukcijom državnih i lokalnih cesta. Zatražio je, ponajprije, da ga ministar pomorstva, prometa i veza izvijesti o načinu raspodjele i dinamici korištenja planiranih proračunskih sredstava za "održavanje županijskih i lokalnih cesta" i "potporu programu njihove modernizacije, rekonstrukcije i građenja". Zanimala ga je i dinamika te način korištenja planiranih proračunskih sredstava za redovno i izvanredno održavanje državnih cesta (zahtijevao je specifikaciju po cestama i županijama). Zamolio je ministra da ga informira i o **dinamici korištenja planiranih proračunskih sredstava za rekonstrukciju državne ceste D-1 (87,6 mln. kuna) po dionicama i kapitalnim projektima.**

U odgovoru **Ministarstva pomorstva, prometa i veza** stoji da je u Državnom proračunu RH za 2001. godinu za održavanje županijskih i lokalnih cesta planirano 100,0 mln. kuna, a za potporu programu njihove modernizacije 34,3 mln. kuna. Navedena sredstva planirana su kao prijenosi županijskim upravama za ceste.

Održavanje županijskih i lokalnih cesta

Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna RH za ovu godinu (čl. 20, st. 1) propisano je da sredstva za održavanje županijskih i lokalnih cesta raspoređuje Vlada RH, na prijedlog Ministarstva pomorstva, prometa i veza, prema sljedećim mjerilima: mreži županijskih i lokalnih cesta; visini vlastitih prihoda županijskih uprava za ceste temeljem

Zakona o javnim cestama; ujednačavanju propisanog standarda redovnog održavanja županijskih i lokalnih cesta, do 50 posto u svim županijama, te ujednačavanju izdataka za izvanredno održavanje asfaltnih cesta prema ocjeni stanja. Odluka o rasporedu proračunskih sredstava za tu namjenu u ovoj godini, koju je Vlada RH donijela krajem veljače, objavljena je u "Narodnim novinama", broj 16/2001., kaže se u odgovoru.

U nastavku se pojašnjava da, prema članku 60. st. 1. Zakona o javnim cestama, županijske uprave za ceste imaju autonomne prihode od godišnje naknade za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila. Lani su po toj osnovi dvadeset županijskih uprava za ceste i Gradski ured za izgradnju Grada Zagreba uprihodovali ukupno 342,6 mln. kuna. Budući da je Grad Zagreb u 2000. godini izravnim prihodom od 71,43 mln. kuna u potpunosti pokrio propisani standard redovnog održavanja županijskih i lokalnih cesta na svom području, ove godine ne sudjeluje u rasporedu sredstava tekućeg državnog proračuna za tu namjenu.

Spomenimo, nadalje, da se raspored ukupno osiguranih sredstava u državnom proračunu za održavanje županijskih i lokalnih cesta po pojedinim županijskim upravama za ceste temelji na mjerilima za raspodjelu iz članka 20. st. 2. Zakona o izvršenju Državnog proračuna RH za 2001. godinu. Standard redovnog održavanja za navedene ceste izračunat je prema Pravilniku o održava-

vanju i zaštiti javnih cesta iz 1998. godine, prema prosječnim jediničnim cijenama iz 2000. godine.

Autori odgovora, među ostalim, napominju da je prihod od godišnje naknade koja se plaća prilikom registracije motornih vozila planiran za 2001. godinu s povećanjem od 20 posto, zbog povećanja visine godišnjih naknada koje su u primjeni od studenoga 2000. godine. Dio izravnih prihoda od 10 posto usmjeren je za obnovu, poboljšanje i rekonstrukciju cestovne mreže. Preostali iznos za redovno održavanje županijskih i lokalnih cesta stavljen je u odnos s potrebnim standardom redovnog održavanja te je izračunat postotak ostvarenja. Primjenom mjerila ujednačavanja propisanog standarda redovnog održavanja županijskih i lokalnih cesta, do 50 posto u svim županijama, izračunata su potrebna sredstva po županijskim upravama za ceste po toj osnovi. Mjerilo ujednačavanja izdataka za izvanredno održavanje asfaltnih kolnika županijskih i lokalnih cesta prema ocjeni stanja kolnika kvantificirano je na način da su primijenjeni koeficijenti (0 za dobro stanje kolnika, 1 za srednje stanje kolnika i koeficijent 2 za loše stanje kolnika). S tim u svezi spomenimo da je, radi pojašnjenja, odgovoru priložena i tabela pod nazivom: "Izračun raspodjele iz Državnog proračuna za 2001. godinu". Iz tabele koju donosimo u nastavku vidljivo je da je prijenos raspoređenih sredstava po županijskim upravama za ceste obavljan redovito, u mjesečnim obrocima, sukladno financijskom planu Ministarstva pomorstva, prometa i veza, te prema dinamici što ju je prethodno utvrdilo Ministarstvo financija.

Modernizacija, rekonstrukcija i građenje

Člankom 20. stavkom 2. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2001. godinu propisano je da

Održavanje županijskih i lokalnih cesta

ŽUC županije	Ukupno raspoređeno Odlukom VRH - kn	Ukupno prenjeto iz državnog proračuna do 30. rujna 2001. godine - kn	Preostalo za prijenos za 4. tromjesečje 2001. godine - kn	Vrijednost ukupno ugovorenih radova redovnog održavanja Ž i L cesta - kn	Ukupno plaćene situacije za radove redovnog održavanja Ž i L cesta do 31. kolovoza 2001. godine - kn
Zagrebačke	3.665.000	2.565.499	1.099.501	*) 14.451.433	13.675.286
Krapinsko-zagorske	2.504.000	1.752.799	751.201	*) 9.807.533	6.283.794
Sisačko-moslavačke	13.860.000	9.702.000	4.158.000	18.063.050	9.245.828
Karlovačke	9.435.000	6.604.500	2.830.500	11.341.000	7.007.178
Varaždinske	1.503.000	1.052.100	450.900	10.919.308	7.373.832
Koprivničko-križevačke	5.778.000	4.044.600	1.733.400	8.152.879	5.773.271
Bjelovarsko-bilogorske	7.711.000	5.397.701	2.313.299	17.998.455	9.768.302
Primorsko-goranske	1.963.000	1.374.101	588.899	19.520.000	11.168.368
Ličko-senjske	20.070.000	14.049.000	6.021.000	21.421.676	12.998.670
Virovitičko-podravске	5.898.000	4.128.600	1.769.400	9.779.630	6.905.607
Požeško-slavonske	5.004.000	3.502.800	1.501.200	7.948.982	5.364.812
Brodsko-posavske	1.948.000	1.363.601	584.399	11.438.755	4.148.865
Zadarske	4.512.000	3.158.400	1.353.600	12.134.708	6.537.762
Osječko-baranjske	2.431.000	1.701.701	729.299	17.000.000	13.332.480
Šibensko-kninske	5.604.000	3.922.800	1.681.200	8.700.000	5.890.845
Vukovarsko-srijemske	1.733.000	1.213.099	519.901	12.169.870	4.089.560
Splitsko-dalmatinske	2.513.000	1.759.098	753.902	19.000.000	10.287.068
Istarske	1.546.000	1.082.201	463.799	27.706.420	14.302.183
Dubrovačko-neretvanske	1.304.000	912.799	391.201	7.873.046	5.114.107
Medimurske	1.018.000	712.601	305.399	6.383.600	3.756.928
UKUPNO	100.000.000	70.000.000	30.000.000	271.810.345	163.024.746

Napomena:

*) Ugovoreno za razdoblje 1.1. do 31.10. 2001. godine

sredstva za potporu programa modernizacije, rekonstrukcije i građenja županijskih i lokalnih cesta raspoređuje Vlada RH, ovisno o stupnju izgrađenosti mreže tih cesta, visini vlastitih izravnih prihoda županijskih uprava za ceste, temeljem Zakona o javnim cestama, potpunom pripremljenosti izvedbene dokumentacije, stopi povrata investicije od 12 posto, te osiguranom vlastitom učešću županije i županijske uprave za ceste u financiranju od 60 posto. Odluka o rasporedu navedenih sredstava u ovoj godini, koju je Vlada RH donijela u svibnju, objavljena je u "Narodnim novinama" broj 46/2001. Županijske uprave za ceste kandidirale su projekte iz svog programa za 2001. godinu za sufinanciranje iz proračunskih sredstava i dostavile dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjavanje propisanih uvjeta za

korištenje sredstava potpore. Budući da su njihovi zahtjevi bili veći od ukupnog iznosa raspoloživih sredstava, Ministarstvo je u svoj prijedlog uključilo projekte koji su bili prvi na listi prioriteta po županijama. U ukupnim iznosima, uz propisana mjerila, vodilo se računa i o ujednačavanju rasporeda sredstava po županijama. Prijenos raspoređenih sredstava po županijskim upravama za ceste obavljan je redovito, u mjesečnim obrocima, sukladno financijskom planu Ministarstva pomorstva, prometa i veza te prema dinamici što ju je prethodno utvrdilo Ministarstvo financija, o čemu svjedoče podaci iz tabele "Potpora programa modernizacije, rekonstrukcije i građenja županijskih i lokalnih cesta". Spomenimo, na kraju, da je odgovoru priložena i tabela s podacima o stanju realizacije proje-

kata koji se sufinanciraju sredstvima tekućeg državnog proračuna po županijskim upravama.

Održavanje državnih cesta

Ministarstvo je dostavilo zastupniku i tabele s podacima o ugovorenim iznosima, statusu projekata i stupnju dovršenosti radova za redovno održavanje državnih cesta (zaključno s 31. kolovoza 2001. godine), po ugovornim grupama odnosno područjima županija te za izvanredno održavanje po državnim cestama i županijama. Navedeni podaci pokazuju da je ovogodišnjim Državnim proračunom za redovno održavanje državnih cesta planirano ukupno 202 mln. kuna. Zaključno sa 31. kolovoza 2001. ugovoreni su radovi u vrijednosti 196,6 mln. kn, od čega je situirano

Potpora programu modernizacije, rekonstrukcije i građenja županijskih i lokalnih cesta

ŽUC županije	Ukupno raspoređeno Odlukom VRH - kn	Ukupno prenjeto iz državnog proračuna do 30. rujna 2001. godine - kn	Preostalo za prijenos za 4. tromjesečje 2001. godine - kn
Zagrebačke	2.306.600	1.614.199	691.801
Krapinsko-zagorske	1.731.000	1.211.700	519.300
Sisačko-moslavačke	1.550.000	1.084.999	465.001
Karlovačke	1.500.000	1.050.000	450.000
Varaždinske	2.000.000	1.399.999	600.001
Koprivničko-križevačke	1.700.000	1.189.999	510.001
Bjelovarsko-bilogorske	1.380.000	1.286.000	414.000
Primorsko-goranske	3.120.000	2.184.000	936.000
Ličko-senjske	550.000	385.001	164.999
Virovitičko-podravске	700.000	490.001	209.999
Požeško-slavonske	700.000	490.001	209.999
Brodsko-posavske	944.000	660.799	283.201
Zadarske	950.000	664.999	285.001
Osječko-baranjske	3.000.000	2.100.000	900.000
Šibensko-kninske	1.800.000	1.260.000	540.000
Vukovarsko-srijemske	2.101.000	1.470.701	630.299
Splitsko-dalmatinske	3.000.000	2.100.000	900.000
Istarske	2.000.000	1.399.999	600.001
Dubrovačko-neretvanske	1.600.000	1.120.001	479.999
Međimurske	1.696.000	1.187.202	508.798
UKUPNO	34.328.000	24.029.600	10.298.400

140,8 mln. kuna (do ugovorene vrijednosti radova još preostaje 55,8 mln. kuna). Razlika od 5,3 mln. kuna do planiranog iznosa predviđena je za čuvanje objekata (2,5 mln. kuna) te ceste s posebnim upravljanjem (2,8 mln. kuna).

Spomenimo, nadalje, da je za izvanredno održavanje državnih cesta u ovoj godini Proračunom osigurano ukupno 73.014.605,00 kuna, od čega je raspoređeno ukupno 72.557.728,82 kuna. Naime, 8.663.288,85 utrošeno je na podmirenje obveza po ugovorima iz 2000. godine, a 130.000,00 za pokrivanje obveza po narudžbenicama iz ove godine. Za obnovu cesta usmjereno je 44.085.757,32 kn, obnovu objekata (mostova, nadvožnjaka, propusta, itd.) 14.369.516,89 kn, a za izgradnju svjetlosno-prometne signalizacije, uređenje raskrižja, biciklističko-pješačkih staza i ostala uređenja 2.564.989,12 kn. Za troškove projektiranja i kontrolnih ispitivanja izdvojeno je 2.744.176,64 kn. Iz navedenog proizlazi da je 456.876,18 kuna ostalo neraspoređeno.

Rekonstrukcija državne ceste Split-Zagreb

U odgovoru na treće pitanje zastupnika Ministarstvo napominje da su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2001. godinu, u razdjelu Ministarstva pomorstva, prometa i veza, glava 25 Uprava za ceste, osigurana sredstva za kapitalni projekt cesta Split-Zagreb. Do 11. travnja ove godine korisnik tih sredstava bila je Hrvatska uprava za ceste, a kada je prestala s radom registrirano je trgovačko društvo Hrvatske ceste d.o.o. To društvo je samostalno i neovisno u korištenju sredstava po svim pozicijama koje su predviđene u okviru spomenute glave 25 razdjela 065 ovog Ministarstva, a prema Zakonu o javnim cestama jedini je investitor rekonstrukcije i građenja na državnim cestama.

Na traženje Ministarstva Hrvatske ceste d.o.o. dostavile su Izvješće s podacima o dinamici korištenja planiranih proračunskih sredstava za rekonstrukciju državne ceste D-1 koje je priloženo ovom odgovoru. Međutim, Ministarstvo nije zadovoljno realizacijom kapitalnih projekata predviđenih tekućim državnim proračunom, osobito projekta

cesta Split-Zagreb. Stoga je u više navrata, izravno i putem Nadzornog odbora Hrvatskih cesta d.o.o. (predstavnik Ministarstva je predsjednik tog tijela) tražilo podatke, nudilo pomoć i interveniralo radi izvršenja tekućeg državnog proračuna prema planu. Na kraju odgovora navodi se da je u okviru svojih nadležnosti, pokrenulo i odgovarajuće postupke radi utvrđivanja uzroka i odgovornosti za neizvršenje planiranih kapitalnih projekata po svakoj proračunskoj poziciji.

Iz detaljnog izvješća Hrvatskih cesta d.o.o. koje je priloženo odgovoru, vidljivo je da je do 1. listopada ove godine od ukupno planiranih 32,3 mln. kuna za otkup nekretnina na državnoj cesti D-1 utrošeno svega 2,5 mln kn. Do kraja godine trebat će angažirati (izdvojiti iz Proračuna) još 19,9 mln. kuna da bi se postupak izvlaštenja mogao provesti po zakonu. Naime, taj postupak obično traje oko godinu dana (na trasi od oko 5 km) za otkup nekretnina - zemlje i to zbog nesređenog katastarskog i zemljišno-knjižnog stanja (ne odgovara stvarnom stanju). U odgovoru se pojašnjava da na trasama gdje postoje stambeni i gospodarski objekti postupak izvlaštenja traje oko 2-3 godine, i to zbog izgradnje zamjenskih objekata, odnosno nemogućnosti prisilnog iseljenja vlasnika nekretnina. Napominje se, također, da nadležni županijski uredi za imovinsko-pravne poslove nisu opremljeni potrebnom uredskom tehnikom te da nemaju dovoljno stručnih kadrova, a nerijetko nisu ni motivirani za ubrzani rad na otkupu nekretnina potrebnih za izgradnju cesta. Naime, prema Zakonu o izvlaštenju, postupak otkupa odnosno izvlaštenja nekretnina može započeti tek kad na posebnom računu kod banke postoje izdvojena sredstva za isplatu naknada vlasnicima nekretnina.

U nastavku se navodi da je na poziciji PRIPREMA, PLANIRANJE I UPRAVLJANJE PROJEKTOM ovogodišnjim Proračunom planirano oko 21,56 mln. kuna, od čega je utrošeno svega nešto više od 3 mln. kuna. Do kraja godine planira se utrošiti još 3,9 mln. kuna. Spomenimo, nadalje, da je do početka turističke sezone za rješavanje prometnog problema na području Karlovca utrošeno preko 8 mln. kuna s pozicije GRADNJA CESTA, ŽELJEZNICA I MOSTOVA. Radovi na rekonstrukciji raskrižja "Jakino Gumno" u Sinju i "Banija" u Karlovcu te mosta preko Orašnice u Kninu još nisu dobivene građevinske dozvole ili je u tijeku postupak izvlaštenja.

M.Ko.

DRŽAVLJANSTVO

Zahtjevi za otpust uglavnom iz ekonomskih razloga

Zastupnik Hrvatskog sabora **Želimir Janjić (HSLŠ)** postavio je pitanje vezano uz **prestanak hrvatskog državljanstva**. Zanimala ga je motivacija podnošenja takvih zahtjeva te statistički podaci o dobnoj i kvalifikacijskoj strukturi podnositelja.

Odgovor je uputilo **Ministarstvo unutarnjih poslova**. U njemu stoji kako je tijekom 2000. godine riješeno 4752 zahtjeva za prestanak hrvatskog državljanstva, dok je iste godine podneseno 4302 takva zahtjeva. Naglašeno je kako Ministarstvo ne raspolaže s točno obrađenim podacima o dobnoj i kvalifikacijskoj strukturi te o motivaciji podnositelja navedenih zahtjeva, ali je uočeno da se u najvećoj mjeri radi o osobama koje su rođene u inozemstvu i tamo su provele cijeli život; zatim ekonomski emigranti; osobe koje žive u graničnom području sa Slovenijom te pretežito Hrvati iz BiH koji su stekli državljanstvo nakon 8. listopada 1991. Kao glavni razlog podnošenja zahtjeva za prestanak hrvatskog državljanstva Ministarstvo je navelo ekonomsku prirodu.

M.S.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Sanja Fleischer, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehcec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 30102-637-2650,

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora